FRANZ STORCH

CAZUL NR. 13

FRANZ STORCH

CAZUL NR. 13

În românește de
DESPINA MICHAELA BOGZA

EDITURA FACLA
Timișoara 1974

Cu lanterna aprinsă, paznicul își făcea rondul obișnuit.

Traversă curtea, desprinse din întuneric cu fascicolul de lumină cîțiva copaci bătrîni și noduroși, proiectîndu-le umbra uriașă pe zidul înalt. Un zgomot înăbușit îl opri locului. Stinse lanterna, cu auzul la pîndă. Domnea atîta liniște în jur, de parcă spațiul dintre pămînt și cerul fără stele ar fi fost umplut cu un strat imens de vată neagră. Începu să încuie broaștele de siguranță, mormăind ceva numai de el știut.

Lîngă primul ceas de control i se păru că aude din nou fîșîitul acela ciudat, mai distinct chiar decît prima oară. Parcă o creangă uscată se freca de perete.

Copacii se aflau însă în mijlocul curții, nici una dintre ramurile lor uscate nu ajungeau pînă la clădirea cu trei etaje, ori pînă la zidul împrejmuitor. De altminteri, liniștea se înstăpînise iarăși, o liniște adîncă și umedă în care nu se clintea nici măcar o frunză.

Mai îndreptă o dată lanterna spre fundul curții și o aprinse: copaci, zidul de beton, iar mai încolo spre stînga, șirurile de ferestre de pe fațada clădirii, alături — loja portarului, din sticlă incasabilă, și iarăși copaci, tufișuri răzlețe, iarbă tunsă scurt.

Abia muri lumina și de lîngă zid se dezlipi o umbră, se furișă pitindu-se de-a lungul ferestrelor,

încremeni pentru o clipă, căpătă iarăşi viaţă, sări peste nişte sîrme care-i stăteau în cale, invizibile de altfel chiar la lumina zilei, se aruncă la pămînt şi începu să se tîrască, ca şarpele, spre loja portarului. Pe cînd fascicolul luminos rătăcea tot prin cealaltă parte a curţii, omul îşi trase nişte mănuşi de cauciuc, sfredeli peretele de sticlă şi potrivi o ţeavă în gaura minusculă. Înşurubă la capătul exterior un cartuş cu gaz. Nici o fiinţă n-ar fi putut rezista gazului mai mult de două respiraţii, din cauza acţiunii lui directe aspura sistemului nervos...

Nu, dragă cititorule, întîmplările din cartea aceasta nu sînt nici atît de simple, nici atît de violente; cei care se aşteaptă la opt morţi în şapte pagini, să renunţe mai bine înainte de a se lăsa prinşi de acţiune. În „Cazul nr. 13" lipsesc cu desăvîrşire focurile de pistol şi exploziile maşinilor infernale; nu există nici cartuşe cu gaz ucigător şi nici cadavre care să ţi se prăvălească în braţe la deschiderea uşii dulapului. Totuşi, în cazul de faţă a avut grijă viaţa să îngrămădească suficient carburant pentru nervi şi fantezie, chiar prea mult dacă ne gîndim la nervii şi la fantezia „comisarului" nostru.

Numele lui adevărat n-are nici o importanţă; „comisarul" nostru nu seamănă nici pe departe cu tipul de erou atotştiutor şi atotputernic, prezentat atît de des în cărţile de aventuri. De fapt, abia isprăvise facultatea de drept, iar titlul de comisar nu i se trăgea din vreun document oficial ci era opera colegilor. Azi ar fi greu de spus cu exactitate cine i-a fost naşul şi cu ce ocazie. Ca orice poreclă

potrivită, porecla de „comisar" existase în subconștientul tuturor înainte de a fi fost rostită prima dată. BB (pentru simplificare o să-l numim așa) are, va să zică, ciudățeniile lui: îi plac la nebunie romanele polițiste bune și rele. Îl obligă să descopere și să comenteze greșelile autorului. Îi mai place să joace șah, dar fără să urmărească victoria cu orice preț, ci, ca o încercare a fel de fel de combinații neprevăzute și ca un studiu de fizionomie a partenerului. Îi mai plac chimia, botanica și mineralogia, tehnica, biologia și psihologia. Și toate acestea privite dintr-o singură perspectivă: criminalistica științifică. De altfel, BB e un tînăr înzestrat cu simțul umorului, îi place să vorbească în enigme, să bea din cînd în cînd un coniac și să-și arate calitățile de acrobat pe ringul de dans. Amestecul lui în împrejurările de față pornește de la o simplă întîmplare. Ce-i drept, nu o întîmplare oarecare, ci una din cele în stare să învălmășească totul claie peste grămadă.

Așadar, în „Cazul nr. 13", BB nu este eroul principal deși, precum se vede, posedă toate calitățile, calități în orice caz mai evidente decît cele ale bunului său prieten, TT. Dar să nu uităm că viața își are capriciile ei și nu prea ține seama de socotelile noastre. Rareori se întîmplă să încredințeze rolul principal tocmai celui care-l merită cu adevărat. „TT" — îmi dați voie să prescurtez și de data aceasta — studiase tot Dreptul și vacanța de vară a anului 1966 s-ar fi scurs probabil fără necazuri și fără emoții dacă n-ar fi fost influența amicului cu pricina și preocupările lui extrașcolare. Interesul lui incipient pentru criminalis-

tică se transformase în pasiune după o prelegere pe tema istoriei dactiloscopiei. Aşa cum unii fotografi amatori îşi fac un album de familie ca să imortalizeze pe carton cîte un crîmpei de viaţă fugară, el îşi alcătui o colecţie de amprente, clasate în perfectă ordine, pe tipuri principale — toate culese şi mărite de el, bucată cu bucată. Afară de asta îi mai plăcea să fotografieze privelişti nocturne; îl atrăgeau clădirile înalte cu jocul lor întîmplător de ferestre întunecate şi luminate, bulevardele cu asfaltul ud de ploaie în adîncul cărora se oglindesc şiruri de mărgele luminoase; alteori fotografia, pur şi simplu, cerul cu stele, lungind — firește — timpul de expunere la cîteva ore, aşa încît fiecare stea apărea pe fundalul negru ca o dîră de foc ce transmitea trăirea efectivă a rotaţiei pămîntului. Numai că toate lucrurile astea n-ar fi avut nici o legătură cu „Cazul nr. 13", dacă un anumit aparat de fotografiat — un „Kontax" vechi — n-ar fi reţinut pe peliculă o oarecare întîmplare.

Şi acum, romanul ar putea începe cam aşa: mătuşa lui TT, o femeie uscăţivă, cu căutătura piezişă şi chip colţuros de fanatic, părea schimbată în ziua aceea. Zgîrcită la vorbă, nesigură, surescitată peste poate. Ca şi cînd i s-ar fi frînt echilibrul interior. „TT", care stătea în camera de alături, despărţită de a ei doar printr-un perete subţire, o auzi pe la ora şase după amiaza plîngînd înfundat. Mirat, ieşi pe balconul comun şi privi pe furiş prin geam.

Îşi ghemuise tot trupul uscăţiv într-un fotoliu, iar în faţa ei, pe podea, zăcea împrăştiat în mare

dezordine, un vraf de scrisori. Părea atît de tristă şi deznădăjduită în lumina palidă a lămpii, că în mintea lui TT încolţi o clipă ideea să-i bată în fereastră, s-o smulgă din gîndurile ei negre, să încerce să-i explice absurditatea unei asemenea purtări. Se răzgîndi însă şi se furişă încetişor înapoi în cameră.

Fără doar şi poate se întîmplase ceva. De cîteva zile nu era în apele ei; la toate întrebările răspundea evaziv. Pe faţă i se citea o mare nelinişte. O fi cumva bolnavă, iar lui nu-i zboară gîndul decît la enigme! Criminalistul începător vede urme peste tot, chiar acolo unde nu există aşa cum medicul la început de carieră îşi închipuie că îşi descoperă toate bolile din lume. Chibzui o vreme, apoi ridică receptorul şi formă numărul „comisarului"

Adevărat, romanul ar putea începe şi aşa. Dar în „cazul" respectiv, cu toate încîlcelile lui, altfel ar trebui prezentate lucrurile. Căci, dacă-l cunoşti pe TT şi relaţiile destul de reci dintre nepot şi mătuşă, poţi obiecta şi pe bună dreptate că n-ar fi făcut caz de asemenea fleacuri. În mod obişnuit, TT ar fi ridicat din umeri şi ar fi spus cu o mişcare dispreţuitoare a mîinii: „Iar are toane! Ei şi?"

Dragă cititorule, a doua variantă ar arăta cam aşa: Partida de şah e pe sfîrşite. Pe tablă n-au mai rămas decît şase piese. Comisarul îşi muşcă nervos buzele încercînd să descifreze ce intenţii are partenerul. Din poziţia asta nu mai poate ieşi mare lucru. Nici nu întinse bine braţul să-şi salveze regele din şah, cînd sună telefonul.

Se răsti de cîteva ori în receptor, dar de la

celălalt capăt al firului nu ajungea pînă la el decît o respirație regulată.

— Alo, n-ai chef de vorbă?

Așteptare mută, o tuse și, din nou, prin zumzetul aparatului, respirația aceea enervant de liniștită.

Trînti receptorul în furcă și trase o înjurătură. Nici n-apucă să ridice cum trebuie regele că un alt apel fierăstrui liniștea încăperii.

Mai mult ghici decît auzi vocea lui TT, foarte îndepărtată și neclară.

— Mai tare, nu înțeleg nimic, răcni „comisarul" în aparat.

— Nu pot, veni înăbușit răspunsul.

— Ceva nou?

— Da; să aduci un pachețel de revelator pentru filme! O pocnitură și aparatul amuți.

Așeză receptorul în furcă, clătinînd din cap:

— Gata! Intrerupem! Punct! Trebuie s-o iau din loc, imediat!

— Atunci continuăm partida mîine?

— Fie! strigă comisarul și trase ușa după el.

Da, dragă cititorule, cartea ar putea începe și astfel, chiar și numai pentru faptul că un asemenea apel telefonic a avut loc într-adevăr. Dar am denatura adevărul. Căci „Cazul nr. 13" începuse cu mult înainte ca vocea lui TT să ceară ajutor. Și, totuși, pînă la urmă, la fel de bine am putea porni cu istorisirea oricăreia din vălmășagul de întîmplări petrecute; aceea din locuința Rosemariei unde TT a învățat să prețuiescă valoarea unei scări de incendiu, sau aceea cu paharul albastru-cobalt din care TT a băut numai cîteva înghițituri

de Cherry şi şi-a pierdut cunoştinţa ... „Raţionament de lăcustă!", ar zice „comisarul", căci „Cazul nr. 13", pentru a fi înţeles cum trebuie, cere prezentarea faptelor în ordinea cronologică în care s-au desfăşurat.

I

Povestea a început într-o dimineață ca oricare alta. Sub căldura toridă de iulie străzile Bucureștiului sclipeau în soare de-ți luau ochii. Dîmbovița aluneca fără grabă între malurile ei abrupte. Undeva departe, vreo rupere de nori îi răscolise apele, făcîndu-le mîloase și cafenii. Venind de la institutul medico-legal, „TT" rămase pironit locului pe podul Mihai-Vodă, fascinat de jocul acela straniu de lumini reflectate în petele de ulei care țîșneau de sub arcada podului în benzi lungi. La început întunecate în cafeniu și violet, apoi strălucind galben-verzui ca vîrful rupt al unui creion chimic, iar acolo unde apa trecea în plin soare, aveau reflexe aidoma cojii de portocală. I-ar fi plăcut să fotografieze jocul acesta de culori dar aparatul era acasă în dulapul de haine și filmul color se isprăvise de mult. Scuipă în apă, gata să pornească mai departe cînd, deodată, își zări mătușa.

Stătea în fața unei vitrine, cu spatele la el. Alături de ea, un bărbat gesticula cu aprindere. Fără să-și dea seama, simți că-l intrigă ceva. Poate neastîmpărul din mișcările bărbatului, poate neajutorarea mătușii, poate faptul că se certau cu ochii ațintiți spre vitrină. Nu-și mai luă ochii de la ei. După un timp se despărțiră, bărbatul dădu colțul în strada alăturată, mătușa mai rămase cîteva minute pe loc, stingheră, descumpănită, ca un om rămas fără nici un sprijin. Cînd se întoarse

îi zări faţa schimonosită de suferinţă, privirea pierdută, şi batista cu care-şi ştergea lacrimile. O urmări din ochi pînă ce o pierdu, acoperită de un tramvai.

Mătuşa lipsi de acasă toată ziua. TT zăcu îmbrăcat pe pat, răsfoind fără chef nişte reviste. Se întunecase. Aprinse veioza, citi un articol lung de medicină legală, răsfoi din nou revistele şi deodată se simţi cuprins de o nelinişte ciudată. Începu să-şi facă reproşuri. Nu-i ieşea din minte chipul ei schimonosit, paloarea care-i cuprinsese ca o pată albă obrazul, buzele şi nasul, deznădejdea ei atunci cînd se întorsese să-şi şteargă ochii de lacrimi. Ce o fi fost cu individul acela atît de zorit? Şi ce rol avea vitrina? Servea oare drept oglindă, sau era numai un pretext ca să stea alături fără a stîrni vreo bănuială? Căută cel mai verosimil răspuns la fiecare întrebare, trecu apoi la presupuneri, dar în cele din urmă, obosit, aţipi.

...Era în amfiteatru, prelegerea nu începuse încă, studenţii şuşoteau, afişînd totuşi o seriozitate de circumstanţă. Privindu-i atent, îşi dădu îngrozit seama că semănau toţi cu mătuşa. Observîndu-i şi mai atent, nici unul n-avea nas şi buze, ca şi mătuşa, ochii le scînteiau pieziş, ba nu, nu scînteiau, ci priveau sticlos drept înainte. Nici profesorul nu arăta altfel.

Înhăţă grăbit oglinda ca să verifice ceea ce intuia: şi pe chipul lui — aceeiaşi ochi fără viaţă, aceleaşi buze decolorate; făptura lui, ca şi a celorlalţi se contopise cu cea a mătuşii, multiplicată în sală în zeci de exemplare. Se simţi zgîlţîit. Scoase un ţipăt. La deşteptare îşi mai auzi ţipătul ca un

geamăt slab. Cînd deschise brusc ochii, văzu chipul cunoscut al mătușii. O auzi întrebîndu-l:

— De ce dormi îmbrăcat?

În prima clipă, crezu că trecuse dintr-un vis într-altul. Dar camera se dovedi a fi cea adevărată, revistele foșneau ca toate revistele. Mătușa se așezase pe marginea patului și-l privea înfricoșată.

Se ridică cu o smucitură.

— Am adormit?

— Da, răspunse ea sec.

— Ce ți s-a întîmplat?

Auzi un suspin înăbușit.

— Mătușă, ce ai?

— Ei, nimic... nimic grav; îmi trebuie niște... bani.

— Adică, chiria pentru cameră?

— Nu, răspunse ea repede. Niciodată nu ți-am cerut vre-un bănuț pentru cameră. Am nevoie de niște bani, numai pentru cîteva zile. Ți-i dau îndărăt, n-avea nici o grijă!

— Mult? întrebă el, cuprins de o bănuială.

— Trei mii!

— Trei mii... Pentru ce?

Mătușa își șterse de cîteva ori ochii cu mîna, deși nu plîngea cu adevărat. Pe urmă izbucni cu violență în hohote, acoperindu-și fața. Tot trupul i se zguduia de suspine. Abia cînd se mai liniști o întrebă din nou:

— Pentru ce?

Îl imploră din priviri.

— Nu întreba, te rog, nu mă întreba! Am nevoie urgentă de banii ăștia, crede-mă, trebuie să

fac rost de ei pînă mîine, pînă mîine după masă la şase. N-am decît trei sute, restul nu văd nici o posibilitate să-i găsesc!

Rămase pe gînduri, căutînd să găsească o soluţie. Studenţi şi bani, două noţiuni antagoniste, care se bat cap în cap. Pe deasupra, la vremea asta, colegii se răspîndiseră în cele patru vînturi, nu era sigur că i-ar putea aduna nici cinci sute. Dar cînd îi văzu privirea hăituită, consimţi dînd din cap.

Nici un cuvînt de mulţumire, nici un zîmbet, nici un semn că luase act de asentimentul lui. De aceea îi spuse:

— O să văd ce se poate face.

— Promite-mi...

— În măsura în care e posibil.

— Şi crezi că pînă mîine, banii...?

Din nou aceeaşi privire mută, care-l implora.

— Ţi-am promis, doar!

Mătuşa mormăi ceva, ieşind din cameră.

Peste puţin timp, îi auzi paşii. Trei plecînd de la perete, trei înapoi, apoi iarăşi înainte şi din nou înapoi: îşi făcea patul. Cînd o auzi stingînd lumina, ridică receptorul şi, încetişor, să nu se simtă nimic dincolo formă numărul „comisarului".

2

Ca de obicei se întîlniră dimineaţa la cofetăria Universităţii. TT, care dormise puţin, comandă o cafea neagră şi o prăjitură. „Comisarul" — o sticlă de Pepsi-Cola.

— Am făgăduit, începu TT după ce goli ceaşca şi cafea. Aş da înapoi cu dragă inimă, dar n-am

încotro. Şi apoi bărbatul acela necunoscut mă intrigă grozav.

— L-ai putea descrie?

— Nu, nu i-am văzut faţa. Potrivit de statură, nici prea tînăr, nici prea bătrîn...

— Mai precis, îl îmboldi „comisarul". Între nici prea tînăr şi nici prea bătrîn sînt cel puţin douăzeci de ani.

TT aprobă ironic din cap.

— Mulţumesc; din spate cu toţii avem aceeaşi vîrstă. Eventual putem determina anii după mers; dar nici un Sherlock Holmes n-ar fi în stare să ghicească data precisă a naşterii. Nici chiar tu!

Ţinută, mişcare, tip somatic... se pregăti să repete „comisarul", dar renunţă şi trecu la întrebări:

— De unde bani? Să zicem că aş putea să-ţi împrumut patru sute. În nici un caz mai mult! Trei sute are mătuşa-ta, patru de la mine, mai rămîn aşadar două mii trei sute lei; cu alte cuvinte, fiecare dintre noi trebuie să facă rost de o mie o sută cincizeci! Dacă mă gîndesc bine, nici nu-i chiar aşa de mult... Ia stai, mi-a venit o idee!

Şi o zbughi spre uşă, la telefonul public. TT îl auzi vorbind cu cineva, apoi se întoarse radios.

— Mi-am îndeplinit norma, zise el cu o îngîmfare voită. Rogu-te, ia exemplu!

TT se ridică, cu gînd să telefoneze la rîndul lui, dar „comisarul" îl opri.

— Lasă, pentru asta mai e timp. Să presupunem că am adunat aici, pe masă, toţi banii; şi mai departe?

— Filarea mătuşii, propuse TT.

„Comisarul" era de altă părere.

— Şi dacă miroase ceva? N-ar fi rău să te duci înainte de ora şase spre podul Mihai-Vodă şi să te postezi exact în acelaşi loc. După toate probabilităţile se vor întîlni tot în faţa vitrinei.

— Nu neapărat!

— Dar nici exclus nu-il stărui „comisarul". De obicei, după prima întîlnire, se zice: ne întîlnim aici, în acelaşi loc. Aşa se petreceau lucrurile şi la vechii greci, excepţiile nu fac decît să confirme regula!

— De unde ştii, mă rog, că a fost vorba de prima întîlnire?

— Din cele spuse de tine. Efecte de soiul ăsta nu se văd decît după prima întîlnire. N-are nici o importanţă. De fapt, s-ar putea întîlni în orice alt loc; ei şi? Pentru ce exist eu oare pe lume? Am de gînd s-o urmăresc pe mătuşa ta pînă la capătul pămîntului.

3

Străbătînd oraşul, TT îşi umplu drumul cu fel de fel de gînduri. Luase aparatul de fotografiat cu el. La sugestia „comisarului". „Ne trebuie o poză din faţă — cine ştie dacă nu sîntem pe urmele unui şantajist de profesie!" Comportarea mătuşii stimula asemenea presupuneri; pe de o parte dorinţa ei evidentă de a vorbi, pe de altă parte teama, tot atît de evidentă, de a o face.

Înainte de a pleca de acasă îi bătuse în uşă şi o întrebase dacă-i mulţumită. Teancul de treizeci de sute se afla într-un plic galben. Cu oricîtă grijă l-ar fi înmînat, galbenul de lămîie al plicului nu putea trece neobservat. Era momentul cheie, aş-

teptat de TT, după care urma să traverseze strada, cu aparatul gata să-l surprindă pe şantajist!

În faţa cinematografelor, oamenii se înghesuiau ca sardelele obligîndu-l să se strecoare cu mare greutate. Timp însă avea, oricum nu trebuia să ajungă la pod prea devreme.

În trecere, văzu nişte fotografii-reclamă pentru un film de spionaj. O casă de bani blindată, cu uşa larg deschisă şi goală. În spate, o umbră aplecată, cu aparatul foto la ochi. Misiunea lui de azi semăna al dracului cu a siluetei din poză! Şi încă cum! Dacă pronosticul comisarului se dovedea corect, vor izbuti poate să identifice un excroc. Dacă nu se prea potrivea, le mai rămînea oricum posibilitatea să afle cîte ceva din cele ascunse de mătuşă. Poate că ar fi fost chiar în interesul ei.

Cu trei minute înainte de ora şase, se sprijini de parapetul de piatră. Mătuşa nu se zărea. Prin faţa lui se perindau mulţime de oameni, printre ei mult tineret; fete cu rochii vaporoase, băieţi cu pantaloni strîmţi, nu lipseau nici bărbaţii cu părul cărunt, dar nici unul nu semăna cu străinul. Pe cealaltă parte a podului, însă... Mătuşa se apropia păşind ca hipnotizată; o femeie îmbătrînită înainte de vreme, înfrîntă, mînată parcă de o voinţă străină. Privea ca vrăjită, nici în dreapta, nici în stînga, fixînd exclusiv vitrina.

Dar nici n-apucă să ajungă pe trotuar că omul răsări ca din pămînt în faţa vitrinei. Ieşise probabil de sub bolta întunecată a porţii de alături. Mătuşa se opri lîngă el şi deschise poşeta. TT o văzu scoţînd o batistă. Urmă o sclipire galbenă.

În trei, patru salturi traversă partea carosabilă a străzii, smulgînd învelitoarea aparatului. Străinul tocmai cotea în strada alăturată.

— O clipă, domnule, strigă TT declanşînd.

Braţul flutură prea tîrziu în faţa obrazului. Barba scurtă şi căruntă, ochii înfundaţi în orbite, totul era acum prins pe peliculă. TT făcu stînga împrejur mulţumit, îndreptîndu-se spre pod. Cînd se întoarse, îl văzu pe celălalt urmărindu-l. Asta nu prevăzuseră în socotelile lor. Ezită un moment între a rămîne pe loc şi a fugi, apoi o rupse la fugă de-a lungul cheiului, se ciocni de o femeie, îşi ceru iertare, continuă să alerge — dar constată că Barbă Căruntă se ţinea aproape. Sportiv nu glumă! Distanţa se micşora văzînd cu ochii. La al doilea pod, TT năvăli într-un taxi staţionat acolo, iar şoferul abia avu răgaz să urnească maşina din loc.

3

„Comisarul" BB se ţinu după mătuşă ca o umbră. O bucată de drum pe jos, pe urmă în acelaşi autobuz, ascuns după un ziar, după coborîre din nou pe jos şi, mai departe, pînă la podul Mihai Vodă. Se rezemă de balustradă cheiului la oarecare distanţă şi aşteptă. Să nu fie văzut dar să vadă cît mai multe; adusese în acest scop un binoclu cu care urmări femeia pînă la vitrină.

În calculele lui omisese un element neprevăzut — mişcarea neîncetată a trecătorilor în cîmpul lui vizual. Tocmai se pregătea să-şi schimbe locul, cînd în imaginea mărită de binoclu apăru din nou mătuşa. Se îndepărta de vitrină cu mers ţeapăn,

nefiresc. Cît despre străin, nici nu-l zărise. TT se evaporase şi el. Pe malul opus, departe, alergau doi oameni, dar nu le putea distinge chipurile. Nu cumva străinul... Aş, nici gînd!

Apoi mătuşa reveni în obiectiv. Acum era atît de aproape încît i se puteau vedea pînă şi genele ochilor ei mongoloizi. Buzele strînse, privirea drept înainte. O lăsă să-l depăşească, tăie în fugă o curbă şi o prinse drept în colţ.

— Bună ziua, salută el. Tresări şi încercă să treacă mai departe, răspunzîndu-i scurt la salut. Dar BB se ţinea scai.

— Nu ştiţi cumva pe unde umblă amicul meu? Degeaba am sunat goarna după el! Femeia oftă fără zgomot, dar foarte vizibil.

— O fi hoinărind prin oraş.

BB simţi cum i se ia o piatră de pe inimă. Afurisitul, cum o fi reuşit să se strecoare fără să-i vadă vîrful nasului? Dar dacă mătuşa se preface? N-ar fi rău să încerce o verificare, doar avea pregătite în tolbă mai multe întrebări.

— Aş vrea să cumpăr o pereche de pantofi, spuse el într-o doară. Nu ştiţi cumva unde aş putea găsi ceva mai ca lumea?

Ca toţi cei care au ceva de ascuns, deveni exagerat de serviabilă. Îi recomandă imediat trei, patru magazine de încălţăminte, îl întrebă ce măsură poartă; ajunseră să discute despre preţuri. În sfîrşit, îl îndemnă să cumpere mai bine de la „Romarta" căci, la urma-urmei, un pantof scump dar bun e mai ieftin decît un pantof de proastă calitate...

Fără să aştepte sfîrşitul explicaţiei, înfipse o pană în gîndurile ei, întrebînd-o:

— Banii de la mine au ajuns la timp?

Trecură cîteva clipe bune fără ca vreun cuvîntel să i se desprindă de pe buze; pe urmă zise:

— Da, mulţumesc frumos!

— Era chiar atît de urgent?

Se eschivă printr-o contraîntrebare:

— Cine împrumută bani fără să aibă nevoie urgentă?

— Adevărat, aprobă el şi-şi luă rămas bun.

Ea îşi continuă drumul păşind la fel de ţeapăn ca înainte, fără să întoarcă nici măcar capul.

5

Şoferul taxiului, un bătrîn chel de parcă avea ţeasta rasă, şovăi cînd îl văzu pe Barbă Căruntă venind în fugă către ei.

— Hai, repede, strigă TT gîfîind. Iar a băut tatal

Semaforul era verde, maşina traversă bulevardul, trecu în goană pe lîngă grădina Cişmigiu, continuîndu-şi drumul în sus, tot înainte, pînă ce chelul întrebă:

— Încotro?

— Piaţa Victoriei!

— Şi de acolo?

În loc de răspuns, întoarse ochii spre geamul din spate. Strada era pustie. De aceea cuvintele şoferului căzură ca o lovitură de măciucă:

— Supărat trebuie să mai fie tatăl dumitale, de se ţine aşa de noi!

Adevărat; între maşina lor şi o „Volgă" galbenă erau vreo patru sute de metri, dar maşina cealaltă creştea văzînd cu ochii. Chelul îndreptă

oglinda retrovizoare într-o poziție mai bună; TT îi prinse privirea curioasă, bănuitoare.

— Așa face totdeauna cînd bea, explică el. E furios că vreau să mă însor. Accelerează te rog!

— Legea circulației!

— Dar celălalt merge mai repede!

— Legea circulației!

Puse o hîrtie de zece lei pe locul din față și simți apăsarea pedalei de accelerație. În fața parbrizului se deschise piața Victoriei.

— Încotro? întrebă chelul.

— Înapoi în oraș.

Pe bulevardul Ana Ipătescu norocul a ținut cu ei. Chiar în momentul cînd ajunseră lîngă semafor, lumina se schimbă din roșu în verde. Dar și mașina galbenă reuși să treacă, distanța se micșora din ce în ce. Deși regulile de circulație înlăturaseră gîtuirile, te simțeai totuși ca într-un sac. Orice intenție de viraj era oprită de semnele de interdicție.

— Încotro? întrebă șoferul în fața Universității.

— Unde vrei dumneata, pe vreo stradă laterală, poate scăpăm de el.

— Legea circulației!

Altă hîrtie de zece lei luă drumul scaunului din față. Șoferul însă ridică din umeri și lăsă banii acolo. În piața Unirii o luă la dreapta, la al doilea colț întoarse volanul iarăși la dreapta pe o stradă perpendiculară, unde partea carosabilă se îngusta, presărată peste tot cu gropi; abia răzbiră în altă stradă, că din spate răsări botul și ochii mașinii urmăritoare. Noi manevre preț de cinci minute, pînă ce scăpară de ea.

— Mulțumit? zîmbi șoferul pe sub mustață.

— Nu, încă nu; spre casă pe drumul cel mai scurt. Dacă ajunge înaintea mea, m-am ars!

Minciună doar pe jumătate. Căci TT se temea, într-adevăr, să nu-l întreacă celălalt. Afurisitul de Barbă Căruntă, era în stare de orice! După cît se părea, ba chiar ar fi fost în stare să facă rămășag, respectivul cunoștea adresa mătușii și era informat exact asupra relațiilor de familie...

Cînd te poate speria într-atîta o fotografie, mai mult ca sigur că ai avut grijă să-ți iei mai înainte toate informațiile. Da, asemenea om nu-i un adversar de disprețuit!

Dacă s-ar ajunge la încăierare, nu prea știa cum și în ce fel ar scoate-o la capăt, mai ales dacă Barbă Căruntă o fi luptînd la fel de bine cum aleargă.

6

Se temuse de pomană.

Acasă liniște peste tot. Se închise în cameră și scoase aparatul din tocul lui de piele. Poate că era o precauție exagerată dar scoase filmul și-l puse în buzunarul hainei! După ultimele peripeții însă, nici o precauție nu era de prisos. Atîrnă aparatul de mînerul ferestrei.

Afară întunericul se lăsa treptat. Jos, în adîncul străzii se aprindeau becurile, majoritatea vitrinelor sclipeau luminate. Absența mătușii îl îngrijora cel mai mult. Cine mai are chef s-o pornească la plimbare prin oraș după un șantaj! Chiar dacă e vorba de o sumă mică, e lucru știut că după în-

cordare urmează întotdeauna destinderea, senzaţia de oboseală şi, de aici, dorinţa de somn.

Frămîntat de gîndurile acestea, nici nu-şi dăduse seama că-i mort de oboseală. Acum că era în siguranţă, tensiunea dinainte se schimbă în nevoia de a se trînti în pat şi de a zăcea fără să-şi mişte măcar degetele.

Şi chiar aşa şi zăcu TT mai bine de o oră.

Nu, nici vorbă să-l fi văzut mătuşă-sa. Cînd a dat ochii cu Barbă Căruntă, ea era deja departe. Cînd se va întoarce avea de gînd s-o încolţească cu întrebări. Poate o izbuti să afle totuşi ceva. De ani şi ani femeia asta, ca multe alte văduve, trăia retrasă, singurul bărbat de care vorbea era răposatul ei soţ şi chiar şi de el numai o dată pe an, vara, cînd aprindea candela şi punea flori în vază. Din cîte ştia el, viaţa ei nu ascundea nici un punct nevralgic care să justifice şantaj. Şi totuşi lucrurile aşa stăteau; dacă la început fusese vorba doar de o presupunere, de la ora şase ştia precis că Barbă Căruntă e un şantajist! Şi nu un şantajist oarecare, ci unul experimentat, priceput să-şi atragă victima în plasă.

Jos, sub cele cinci etaje, treceau într-una maşini. De fiecare dată cînd vreuna din ele vira în jurul pieţii, reflexul farurilor străbătea în zbor camera. Iar în luciul dulapului pîlpîiau scînteile roşii şi albastre aruncate de reclama de neon de pe acoperişul blocului din faţă. TT începu să numere automobilele, primele douăzeci şi cinci fără greşeală, apoi tot mai încîlcit, din cauza somnului care-l cuprindea. Se trezi ca prin farmec auzind ţăcănitul întrerupătorului de lumină.

Mătușa intrase fără zgomot ca și cînd s-ar fi furișat în casă numai în ciorapi! Acum se pregătea de culcare, să nu mai vadă și să nu mai audă nimic.

Cînd întrerupătorul se auzi din nou, răsucit cu grijă de data aceasta, TT înfășcă pachetul de țigări. „Strict interzis fumatul în cameră" — suna regulamentul nescris al casei — iar mătușa avea un nas fin care înregistra orice miros. Respecta această regulă chiar și iarna, bucuros că-și găsise o cameră pentru perioada studiilor într-un București cu atîtea cereri de locuințe.

Ieși pe balcon cu țigara aprinsă, își lungi gîtul peste balustradă, cu ochii la oameni care treceau încoace și încolo sub luminile de jos. Parcă erau niște caricaturi — smocuri de păr, umeri și pantofi — prelinse printre umbrele piezișe ale copacilor.

În primul moment înregistră doar un zgomot vag, ca o creangă care se freacă de zid. Își ținu instinctiv răsuflarea. Pe urmă iarăși, chiar în spatele lui, scîrțîi parchetul din vestibulul cufundat în beznă. Încercă atunci o senzație caraghioasă pe care nu vroia s-o numească frică. Niște degete de ghiață îi străbăteau parcă tot trupul. Simți cum i se ridică părul măciucă.

Cu urechile atente să prindă orice zgomot, ametit de mulțimea gîndurilor contradictorii ce-i treceau prin minte, își dădu deodată seama că așa cum stătea, profilat pe firmament în arcada balconului, oferea o țintă ideală. Inima îi bătea în coaste, ca un ciocan mîinile i se umeziră și se răciră brusc. Cu un salt, se mistui în întunericul

pîslos al camerei. Rămase în așteptare, pîndind cu toate simțurile.

Dar nu se întîmplă nimic, deși simțea foarte limpede prezența cuiva pe-aproape. Intrusul se mulțumea să stea și el la pîndă. După trecerea primului șoc, lui TT îi reveni curajul. Chibzui în fel și chip, dar nu ajunse la nici un rezultat logic sau cît de cît inspirat.

Auzind un scîrțîit în partea cealaltă, se furișă atent spre stînga. Pînă la întrerupător, drumul era prea periculos. Putea fi reperat după zgomot, fără nici o greutate. Îi trecu prin minte alt gînd: să respire adînc, apoi să țîșnească spre dreapta, să smulgă ușa glasvandului ce da către odaia mătușii și, pe urmă, dintr-un salt, să facă lumină. Dar frica își scoase iarăși capul, ușa de dincolo se deschise cu zgomot, iar el se ciocni de cineva în întuneric cu atîta violență și atît de neașteptat, încît încremeniră amîndoi o clipă. Pe urmă un salt drept înainte, un scaun răsturnat și degetele tremurătoare simțiră în sfîrșit întrerupătorul. Lumina salvatoare.

La căpătîiul patului de modă veche, stătea mătușa, înnebunită de spaimă.

— Ai auzit și tu? gîfîi sugrumat întrebarea.

Drept răspuns, năvăli în penumbra vestibulului, întoarse și aici întrerupătorul — nimic!

Mătușa aruncă un halat peste cămașa de noapte și se apucară să cerceteze împreună balconul. Coșuri vechi, găleți, o cutie de pălării plină cu cartofi, nici urmă de vreo ființă omenească.

I se mai păru odată că aude un zăngănit metalic și scîrțîitul parchetului, dar de data asta era

sigur că-i închipuire; scotoci toată casa, cele două camere, cămara, vestibulul mobilat cu un cuier, amîndouă dulapurile, bucătăria. Dacă s-ar fi strecurat cineva în casă trebuia să fie încă acolo, că doar n-o fi sărit în hău! Dar jos, mașinile circulau ca și înainte, iar pe trotuar oamenii își vedeau liniștiți de treburile lor.

Mătușa era stoarsă de vlagă. Ochii nu-i mai ardeau ca ieri, ci pîlpîiau liniștit ca o lumînare ferită de vînt; numai gura cu buze subțiri i se schimonosise de ură. Ședea neclintită, în cămașă de noapte și cu halatul descheiat și tremura repetînd fără încetare o singură frază:

— Am auzit bine, n-avea pe unde să fugă. Cu vocea subțire și slabă, ca și cînd i s-ar fi administrat o doză de morfină.

Îi aduse apă și-i arătă cutiuța cu somnifere de pe noptieră. Se uită fix la pahar și scutură din cap. Se liniști abia după ce se așeză în pat.

Înainte de a ieși din cameră, îl rugă să lase deschisă ușa glasvandului.

Se simțea proiectat pe negîndite într-o lume ireală.

Nu era decît o suprasolicitare nervoasă. Explicabil cînd se gîndea la ce i se întîmplase. Începu să se dezbrace. Obosit, dărîmat chiar, își așeză pantalonii pe scaun dungă pe dungă, se aruncă în pat și stinse lumina.

În întuneric își aminti brusc de aparatul de fotografiat! Uitase de el. Aprinse lumina cuprins de o presimțire și se repezi la fereastră, unde tocul de piele atîrna greu în curele. Bine că scoase fil-

mul! Aproape liniştit, vîrî mîna în buzunarul interior al hainei şi răsuflă uşurat: filmul era acolo.

II

BB nu fusese prea încîntat de această chemare telefonică. Partida de şah era pe sfîrşite, iar regele lui se găsea la mare ananghie. Partenerul rămăsese acum singur în faţa tablei şi punea la punct toate combinaţiile care-i treceau prin cap. „Comisarul" se bucura totuşi că nu fusese obligat să-i cedeze partida. Pe de altă parte, era curios să afle ce noutăţi are TT.

— Ai adus revelatorul?

BB îi îndesă pachetelul în mînă.

— Ce fel de fotograf eşti?

În camera de baie totul era pregătit. După filtrarea soluţiei, TT aprinse lumina verde şi se apucă să răsucească filmul în baia de developat. Urmăreau amîndoi încordaţi acele fosforescente de pe cadranul ceasului; li se părea că timpul trece prea încet.

— Ia vezi! îl zori „comisarul".

În lumina verde nu se puteau distinge prea multe, dar liniile ce separau clişeele arătau că filmul era gata developat. TT ţinînd în lumină cînd un capăt, al filmului cînd pe celălalt, mormăi ceva neînţeles. Cu mişcări la început grăbite, apoi din ce în ce mai lente, studia imaginile, una după alta. Pe urmă spuse cu o voce înăbuşită:

— Ăsta nu-i filmul meu!

— Ce-ai spus?

— Nici urmă de „șantajist", gemu TT.

— S-o fi terminat filmul înainte?

— Nici vorbă! Imaginile astea nu le-am prins eu. Munte, nimic altceva decît munte; la mine erau numai amprente digitale și trei, patru privelişti nocturne!

—Interesant, spuse „comisarul". Termină-l acum și să-l fixăm. Amabil din partea musafirului nocturn că ți-a lăsat un film în loc. Tot înseamnă ceva, o fi existînd poate vreo urmă pe care s-o folosim cît de cît.

După uscare, TT fixă filmul în aparatul de proiecție și priviră amîndoi imaginile. Mărit cam de cincizeci de ori, fiecare detaliu se vedea perfect. Numai primplanurile erau neclare; comisarul trase mai întîi concluzia că fotograful nu se prea pricepe. După ce mai văzu încă trei imagini, își revizui raționamentul.

— Și-a dozat bine lumina, spuse el. Clișeele nu sînt nici supraexpuse, nici subexpuse. Prin urmare, să căutăm altă explicație pentru imaginile neclare. De exemplu, o defecțiune la telemetru. Dacă lucrurile stau așa, fotografiile n-au fost făcute de stăpînul aparatului, căci el nu se bizuia pe telemetru și ar fi apreciat din ochi distanța, reglînd corespunzător obiectivul. Peisajul nu spune nimic, bombăni el apoi. Îndrăznesc totuși să pariez că-i vorba de munții Banatului și nu de Carpații meridionali; ce-i drept, curios fotograf, în toate cele treizeci și șase de clișee nici un suflet de om! Concluzia: individului îi place să hoinărească singur.

— Nu, nu sînt chiar convins de asta, îl contra-

zise TT. Poate a umblat în grup, dar s-o fi mulțumit să fotografieze numai peisajul.

— Atunci s-ar vedea barem o umbră, pară „comisarul" lovitura. Doar majoritatea fotografiilor sînt făcute în plină zi și de fiecare dată cu soarele în spate. Însoțitorii trebuiau să fi stat și ei tot în spate, sau măcar alături de fotograf, așa că umbrele lor ar fi intrat oricum în imagine. Pe cînd aici — vezi și tu — nu apar decît umbrele brazilor!

— Nici o cabană, nici un marcaj — n-o să ne fie prea ușor să descoperim locul.

— Dă filmul îndărăt! În penultima imagine, cea cu stîncile spălăcite, se vede în fund un vîrf care ar putea spune ceva. Dar pentru asta, ne-ar trebui ceva mai multă geografie în depozit!

Pe peretele îngust al camerei de baie, apărură două imagini; apoi una dintre ele reveni: povîrnișuri cu iarbă, în umbra cărora se înălțau grămezi mari de stînci întunecate pe negativ, deci cenușii deschis, aproape albe în realitate, iar deasupra fumegau suluri subțiri de nori. Peste tot — copaci albi doborîți de furtună. În adîncul imaginii, decolorat, mai mult bănuit, decît văzut, se înălța un vîrf, un con șters ce se detașa pe cerul negru ca smoala.

— Habar n-am; ție îți spune ceva? întrebă „comisarul".

TT mîrîi descurajat că nu știe nici el.

— Să căutăm atunci altă imagine, una cu nori. După felul norilor se poate stabili cu aproximație înălțimea munților.

După ce și-au mai frămîntat mintea o bucată de vreme, TT spuse:

— Așa n-avem șanse să ajungem prea departe. Am să mă sfătuiesc cu cineva mai priceput. De unde și pînă unde au ajuns norii elemente de criminalistică?

— Da, da, de unde și pînă unde, mă rog, repetă „comisarul". După voce se cunoștea că-i cu gîndurile aiurea. Deodată îl întrebă direct:

— Ascultă, ți-a trebuit mult să pui la cale păcăleala asta strașnică?

TT aprinse lumina, peisajul de pe perete își pierdu relieful.

— Păcăleală?

— Da; ai născocit musafirul tău nocturn, ca și toată povestea asta cu filmul schimbat. Aveai pe undeva un film vechi nedevelopat și acum, la developare joci comedia surprizei.

— Aiurezi! se indignă TT. Ți-aș putea plăti cu aceeași monedă: tu ai schimbat filmul în timp ce eu eram ocupat cu pregătirile.

— Și motivul?

— Să mă duci de nas!

— Nu, nu-i un motiv serios.

— Cu atît mai bine; nici la mine nu există un motiv serios!

— Ba da, ba da. Ieri, din cine știe ce motive nu l-ai fotografiat pe omul nostru. La urma urmei se poate întîmpla oricui. În loc să mărturisești adevărul, ai inventat povestea asta, mă rog, o poveste destul de verosimilă, recunosc. Și eu, prostul, te mai și compătimesc!

— O să-ți crape capul de atîtea raționamente! îi aruncă în față TT. Cum vezi ceva, n-ai astîmpăr pînă nu-i găsești explicația; de ce te supără rea-

litatea? N-am inventat nimic — pur și simplu cineva a schimbat filmul!

— Bine, să zicem că cineva l-a schimbat. Eu nu, tu nu, mai rămîn două posibilități: șantajistul în persoană, sau vreunul din oamenii lui, dacă are complici. Sau...

— Sau? întrebă TT încordat.

— Mătușa ta!

TT refuză printr-un gest.

— Am cîntărit și eu treaba asta în minte dar nu mi se pare cu putință.

— De ce? Cît ai stat pe balcon?

— Cît fumezi o țigară, poate mai puțin.

— Suficient, răspunse comisarul. Dar mai trebuia să știe și unde ai ascuns filmul. Avea de unde să știe?

— Nu.

— Atunci avem de-a face cu un maestru!

2

În ziua următoare, TT primi din partea „comisarului" însărcinarea ciudată să se retragă într-un loc liniștit și să-și scormonească memoria în legătură cu răposatul său unchi. De altfel nu prea știa multe, iar puținele lucruri pe care le știuse erau pe jumătate uitate. Nu strica totuși să încerce. Către orele nouă dimineața intră în parcul Libertății, pornind în pas de plimbare la deal pe aleea principală, spre pod, în căutarea unei bănci. O salcie bătrînă, cu ramurile aplecate pînă deasupra apei, oferea privirii acel decor neutru prielnic meditației.

Pentru el, „unchiul" însemna un bărbat de vreo treizeci de ani, priceput în meserie, șofer la o întreprindere de transporturi din Timișoara, șofer pe undeva pe front, pe urmă conducător auto de cursă lungă pentru o întreprindere bucureșteană cu filială la Timișoara. Un bărbat de treizeci de de ani, căci dispăruse la treizeci de ani. Un bărbat de treizeci de ani cu umeri lați și drepți, cu brațele mușchiuloase. Niciodată nu văzuse vreo poză. Unchiul avea poate ochii albaștri, căprui sau negri, niciodată nu auzise vorbindu-se despre culoarea ochilor lui. Doar în privința dinților, se zicea că erau tari ca oțelul, în stare să scoată și cuiele din scînduri cînd n-avea cleștele la îndemînă. Nu-i venea în minte nimic deosebit; ba da, unchiul lua din cînd în cînd cîte un păhărel mai mult decît trebuie pentru potolirea setei și juca cărți cît era noaptea de lungă. Nu pe bani, ci pe boabe de fasole, pe care le semăna apoi în fața gardului, să vadă cum îi crește „norocul". Alte curiozități nu avea, lăsînd la o parte fructele uscate, singura lui provizie la drum: felii uscate de măr într-un săculeț de pînză atîrnat deasupra parbrizului.

TT mîzgălea cînd și cînd cîte un rînd în caietul de notițe. Greu să faci cuiva o caracterizare numai din cele auzite! Iar BB nu se va declara satisfăcut doar cu cîteva fleacuri. De fapt cele mai multe lucruri le știa de la bunica. Cînd voia s-o mustre pe mama lui TT, îi zicea totdeauna: „Fratele tău era mai bun!" Iar cînd se mînia foarte tare, folosea altă comparație: „Ești tipicară ca noră-mea!" Bătrîna nu-și putea suferi nora, căci îi luase băia-

tul. Pe urmă veni anul 1946 şi, cu el, ziua aceea înăbuşitoare de vară cînd a avut loc înmormîntarea. După doi ani muri şi bunica. De ea, TT îşi amintea foarte bine, de unchi însă nu. Unchiul reprezenta în mintea lui doar o zi înăbuşitoare de vară şi femei care plîngeau în faţa unui mormînt.

„Comisarul" ar strîmba din nas răsfoind notiţele: nici urmă de elemente concrete pentru completarea unei biografii! Cum să descoperi ceva cu asemenea nimicuri? Cronologie, cronologie şi iar cronologie! Ceva despre şcoală: a făcut şapte clase? Da.

Notează!

Elev bun sau rău?

După cîte am auzit, bun.

Notează!

Ce ştii despre caracterul său?

Nu prea multe.

Gîndeşte-te şi notează!

Cîte întrebări n-ar fi în stare să pună „comisarul"! Numai gîndul la el simplifică parcă lucrurile! TT munci toată dimineaţa, iar spre ora prînzului, cînd îşi încheie raportul, reciti cele consemnate: „Născut în 1916 la Timişoara unde a făcut şi şcoala. Şapte clase. În general, elev bun. Pe urmă ucenic la un rotar, dar numai pentru scurt timp. Apoi mecanic auto şi şofer într-o întreprindere timişoreană de transporturi; mai tîrziu şofer de cursă lungă.

În 1946 pleacă cu un camion greu de la Timişoara prin Arad, spre Bucureşti. Are loc accidentul la aşa zisa curbă „Agrafa de păr" nr. 1. A fost în-

gropat în cimitirul din Timişoara într-o zi înăbuşitoare de vară.

Era un bărbat înalt, lat în umeri, cu braţe puternice, muşchiuloase. Avea dinţi sănătoşi. Liniştit din fire, se înţelegea bine cu toată lumea, nici un incident la serviciu. Nevasta n-avea altceva să-i reproşeze decît că-i plăcea jocul de cărţi şi cîte un chefuleţ cu şoferii la un birt unde goleau cîteva sticle de vin. O singură curiozitate: nu lua niciodată alte merinde pe drum în afară de un săculeţ plin cu felii uscate de mere..."

Reveni încetişor pe aleea principală. În faţă copacii bătrîni alcătuiau un perete de verdeaţă; în spate, pe lacul mititel lunecau în cerc o puzderie de bărci albe. Pe una din bănci şedeau doi bărbaţi foarte bătrîni şi jucau şah. Prezenţa lor, înregistrată o clipă pe retină, îl duse cu gîndul la bunica, aproape tot ce scrisese venea de la ea, deşi murise de aproape 18 ani... Cine ştie, poate astfel bătrîna ajută la lămurirea unei chestiuni încîlcite; căci dorinţa lui BB de a-i cunoaşte mai îndeaproape unchiul, ascundea fără îndoială un motiv serios!

3

Pătrunzînd în odăiţa prietenului său, TT se văzu întîmpinat de o dezordine nemaipomenită... De pe pat, cuvertura atîrna pînă-n podele, hainele zăceau pe scaun claie peste grămadă. Aerul — greu să-l tai cu cuţitul. BB, în pijama, ţinea un cărbune în mînă şi trăgea pe o hîrtie de desen nişte linii scurte, întrerupte. Nici la salut nu-i răspunse.

— Ai început să te scoli tîrziu?

Ca şi cînd nici nu l-ar fi auzit.

— Încearcă să-ţi aminteşti cum era! Lună plină, ca oul, pătrată sau ca un dreptunghi în picioare?

— Cum adică? Aaa... Faţa lui? Ca un ou, parcă...

Creionul începu să corecteze cu linii sprintene. Din ovalul de pînă atunci răsări un ou perfect.

— Cam aşa?

TT ezită.

— Nu, mai degrabă invers. Mai lată jos decît sus.

— Numai să nu te fi indus în eroare barba. O barbă deasă, mare, acoperă perfect o bărbie îngustă. Sprîncenele cum erau? Late, subţiri, stufoase?

— Stufoase.

— Dar nasul? Lung sau scurt, cărnos sau delicat?

— Normal.

— Ziceai că-ţi aminteşti de o barbă căruntă, ţepoasă; ai putea s-o descrii mai în amănunt?

— S-o descriu nu, dar aş putea să fac o comparaţie. Îl ştii pe contabilul cel nou de la facultate? La fel tăiată, doar că ceva mai deasă şi mai lungă.

Întrebările şi răspunsurile se succedau cu repeziciune, cărbunele nu stătea o clipă locului. Hăţişul de linii se ordonă într-o figură fără ochi. TT o cercetă cu atenţie. Aspecte cunoscute, amestecate cu aspecte străine. Mai şterse cu guma puţin din barbă din amîndouă părţile, lungi o idee sprîn-

cenele deasupra nasului, corectă fără ezitare gura trăgînd linii stîngace. După cîte îşi aducea aminte, Barbă Căruntă avea o gură plină, cu colţurile uşor lăsate în jos.

— Acum stai liniştit şi încearcă să te concentrezi. Ochii îi erau mari sau înguşti? Ochi de broască sau de pisică? Tare aş vrea să ştiu dacă nu ţi-a sărit în ochi ceva deosebit în proporţiile figurii. Mă gîndesc de exemplu la o frunte deosebit de înaltă sau orice altceva.

— O faţă normală. Ochii, nici de broască, nici de pisică. Dacă ar fi să-i caracterizez şi dacă memoria nu mă înşeală, aş zice mai degrabă înfundaţi în orbite, cu privirea sfredelitoare. Să nu uităm însă în ce situaţie se afla. Nu prea închişi la culoare, cenuşii sau verzi parcă, şi cu multe riduri pe la colţuri.

„Comisarul" desenă, şterse, corectă figura mai bine de o oră, pînă ce TT zise:

— Cam aşa, dar nu bag mîna-n foc.

— Gîtul cum era?

— Normal.

— Toate sînt normale la tine! Nu strica să-l observi mai bine!

— Pentru ce, dacă-mi dai voie să te întreb! Doar îl aveam pe film! Nu-ţi dai seama că o asemenea siguranţă te face să nu te mai uiţi cu atenţie? De fapt, nu prea înţeleg la ce-ţi foloseşte desenul ăsta? Vrei să-l lipeşti pe mandatul de arestare?

Drept pedeapsă „comisarul" îi aruncă o privire ucigătoare.

— Scuteşte-mă de ironii ieftine! Deocamdată

nu vreau absolut nimic. Mai tîrziu, cînd o fi cazul, poate vom împrospăta cu el memoria mătușii tale.

4

În ungherul camerei licărea o pată galbenă ca aluatul. Mătușa stătea ghemuită în lumina slabă a lămpii, cu privirea absentă. Avea în poală vreo douăzeci de scrisori, sau chiar mai multe. Fiindcă de ani de zile nu scrisese și nu primise nici o scrisoare, scena de azi nu putea avea decît o singură explicație: mătușa desfăcuse un pachet de scrisori vechi. Presupunerea lui TT se adeveri cînd văzu printre plicurile obișnuite și cîteva scrisori cu ștampila poștei militare. Poate că străinul acesta, prin apariția lui, zgîndărise o rană veche, cicatricizată; dar dacă citea scrisorile căutînd ceva anume? Amîndouă variantele erau la fel de plauzibile.

— Nu crezi că stai prea mult în cameră? zise el și luă o carte de pe noptieră. O răsfoi făcînd pe plictisitul. Își încordă atenția să prindă orice sunet. Urechile trebuiau acum să înlocuiască ochii. Voia să dea impresia că pusese întrebarea fără nici un scop, cu gîndul în altă parte, așa cum întrebi pe cineva ce mai face.

— Nu mă simt prea bine, răspunse ea cu glas chinuit.

Era cu mintea aiurea; în ochii i se citea spaimă sau frică, dar în nici un caz mîhnire. Simțea îndreptată asupra lui privirea ei atentă, bănuitoare, dar nu ridică ochii. Închise cartea și privi tabloul din perete. Un peisaj din trăsături groase de penel, ca și cînd pictorul ar fi aplicat culoarea cu șpaclul.

Din păcate, tabloul nu era atîrnat deasupra oglinzii ca s-o poată ţine sub observaţie.

— De două zile tot citeşti scrisori; de la cine sînt?

— Ei, nimic important, zise ea repede. Socoteli vechi, hîrtii...

Acelaşi ton, dar un tremur abia stăpînit, o vibraţie aproape imperceptibilă trădau emoţia. Nu se înşela. Auzul lui deosebit de fin îl făcea să simtă cu precizie orice emoţie, cît de mică, din vocile pe care le cunoştea bine. Comisarul îi explicase pe larg ce avea de făcut. Numai că mătuşa vorbise prea puţin. Trebuia să mai născocească şi alte întrebări, în special întrebări care s-o oblige să răspundă afirmativ sau negativ. Numai aşa putea ajunge la probe concludente.

— Străinul acela ţi-a spus ceva neplăcut?

Mîinile ei începură să scormone neliniştite printre scrisori. Auzea cum foşneşte hîrtia.

— Neplăcut? Nu!

Tăcu aşteptînd să mai spună ceva. După o pauză lungă, îi ajunse la ureche:

— E un cunoscut de pe vremuri, prieten cu tatăl tău. Păcat că nu mai ştiu cum îl cheamă.

De data asta, lucrurile erau mai limpezi: întîi pauză, pe urmă explicaţia involuntar grăbită. Mătuşa, sau încerca să-i distragă atenţia de la tema discuţiei şi nu ştia cum, sau îi turna minciuni gogonate. Pentru convingere, se răsuci brusc şi-o privi drept în ochi:

— Aşadar, un prieten al tatii?

— Nu, nu chiar prieten; au lucrat la aceeaşi întreprindere. Tatăl tău era însă mai mare în grad.

A cumpărat casa noastră din Timișoara. Un om cumsecade.

Minte de zvîntă, gîndi el. Tot timpul convorbirii își stăpînise cu măiestrie orice ridicare sau coborîre de ton, dar mulțimea detaliilor, privirile furișate în jur parcă nu erau lucru curat.

— Și chiar nu știi cum îl cheamă?

— A trecut atîta vreme...

— Pentru ce îi trebuiau banii?

Dădu din umeri, tăcu din nou, zîmbi ironic și se prefăcu mirată.

— Banii? Așadar de asta te interesa sănătatea mea! Bine, am să-ți spun una să-ți piară cheful să mă mai tot iscodești. Sînt o nelegiuită, o mare nelegiuită! Ce să-i faci! Nici în familia noastră nu lipsește o oaie neagră. Ești mulțumit acum? Cît despre bani n-avea grijă, ai să-i primești îndărăt — mai mult nu te interesează.

Nu mai era nimic de făcut. Își regăsise siguranța și-i îndruga basme. După momentul de surpriză, se pregătea de contraatac.

— N-ar fi rău să-ți vezi mai bine de tine. Alți băieți la vîrsta ta...

Ar fi fost mai potrivit să lase interogatoriul pe seama lui BB, nu realizezi mare lucru încercînd să tragi de limbă oamenii pe care-i cunoști de ani de zile! Gîndind astfel, înșfăcă din nou cartea.

— Romanul ăsta, e ceva de capul lui? Întrebarea o derută prin lipsa ei de legătură. Respiră din greu. Cînd o văzu că deschide gura ca să-i răspundă, aruncă întrebarea cheie:

— Unde mi-e filmul?

Schimbarea bruscă de direcție o zăpăci și mai tare. Rămase cu gura căscată privindu-l fix. Mîinile pe care și le tot frămîntase pînă atunci îi zăceau acum neputincioase în poală.

— Filmul, bîigui ea. Habar n-am de ce film vorbești...

— Cel de aseară, mătușă! zise el fără menajamente. Uitînd de scrisorile din poală, sări în picioare.

— Ducă-se dracului toate filmele tale și marș afară! De patru ani stai la mine și n-ai dat un gologan pentru chirie! Dacă-mi pun mintea, nu mai capeți nici un ban. Cît despre nenorocitele tale de filme, n-ai decît să te speli pe cap cu ele; nu știu nimic și nu mă interesează.

TT se furișă în camera lui ca un cățel bătut. Pînă una alta, îi cam trecuse pofta de criminalistică.

5

— Altă cale nu-i decît să scotocim casa, spuse BB după ce ascultase toată istoria.

— Hai mai bine s-o lăsăm baltă, răspunse prietenul său.

„Comisarul" își strînse pleoapele și-l examină ca pe un animal de menajerie. Ca să sporească valoarea cuvintelor pe care avea de gînd să le rostească, își aprinse mai întîi o țigară.

— S-o lăsăm baltă, zici? Nu, asta nu. Dacă s-ar renunța așa de ușor la toate treburile de genul acesta, n-ar mai fi vinovați pe lume ci numai oameni cumsecade. În cazul de față ne-a căzut în

brațe o afacere serioasă, mai serioasă decît ne putem închipui noi. Nu ți-am cerut amănunte despre unchiul tău numai să mă aflu în treabă. Explicația acestor întîmplări trebuie căutată în 1946, poate chiar mai înainte. Știu, ar fi caraghios să formulez vreo bănuială cînd nu cunoaștem nici măcar delictul. Dar, uite, am să fac o excepție!

Se așează jos fără să-i mai arunce lui TT nici o privire. După expresia feței lui, nimic nu-l interesa pentru moment în afară de țigara care ardea mocnit, ținută între vîrfurile degetelor, ca un creion. Îi părea rău că numai ca să-l îmbărbăteze pe TT trebuia să-și dea în vileag bănuielile.

— Consideră tot ce-ți spun drept simple ipoteze: Barbă Căruntă vine și cere bani în condițiile cunoscute, adică în fața unei vitrine ca să nu se iște vreo bănuială. Prima oară putea fi o întîmplare, s-au întîlnit pe neașteptate în fața vitrinei. Eram gata să admit și asta pînă cînd a primit banii în fața aceleași vitrine. Nu mai era, bineînțeles, vorba de o simplă întîmplare! Tot ce i-a spus mătușii, orice poveste i-a servit, totul pornește categoric de la o istorie urîtă petrecută cîndva. Mătușa ta n-a avut încotro și a plătit urgent trei mii de lei! La mijloc e o amenințare! Cum să explicăm asta? Foarte simplu: mătușă-ta tăinuiește ceva!

Făcu o pauză ca să-și aprindă din nou țigara stinsă. Clipi apoi de cîteva ori fiindcă îi intrase fum în ochi, își drese glasul și întrebă:

— Ce-ar putea ascunde? Tocmai asta n-avem de unde să știm. Trebuie să aflăm toate detaliile accidentului de la curba „Agrafa de păr" și nu numai atît, ci orice amănunt cu privire la viața

unchiului tău, pînă în anul 1946. Ceva nu-i în regulă cu accidentul acesta de mașină! Nota bene, sînt doar ipoteze, nu știu practic nici mai mult nici mai puțin decît știi tu. Să presupunem că n-a fost vorba de un accident, ci unchiul tău a fost ucis. Direct sau prin cine știe ce mijloc perfid... de exemplu, o bombă cu explozie întîrziată care a acționat tocmai la curba „Agrafa de păr". Rămîne de văzut. Judecata pripită nu-i bună niciodată, mai ales cînd se vîntură tot soiul de bănuieli. Însă după evenimentele din ultima vreme, pun mîna-n foc, că mătușă-ta e amestecată în afacerea asta...

— Îți dai seama ce spui? se aprinse TT. E adevărat că nici noi, acasă, n-o prea avem la inimă și că adesea i-am auzit cum o forfecau. Dar pînă la a o bănui de crimă...

— Simplă ipoteză, îi aminti comisarul plictisit. Fac toate presupunerile care-mi trăznesc prin cap! Mai tîrziu, vedem noi ce se confirmă și ce nu. Cît despre noi, o să batem serios pasul pe loc dacă nu ne punem pe treabă. Ascultă: mai întîi, unul dintre noi se va duce la Biblioteca Academiei să răsfoiască ziarele din vara lui 1946 și să vadă dacă se pomenește ceva despre accident; în al doilea rînd trebuie scotocit temeinic apartamentul mătușii tale, poate mai găsim în casă filmul șterpelit, ceea ce mă îndoiesc; în al treilea rînd, trebuie să facem rost de o fotografie a unchiului tău — cine știe, poate o să ne prindă bine; al patrulea punct, să dăm de urma lui Barbă Căruntă, să-l identificăm și să vedem în ce raporturi se află cu familia unchiului tău. Deocamdată ajunge. Știu că din fiecare

punct vor decurge alte complicații — dar pînă la urmă, ceva tot o să iasă la lumină!

— Dacă presupunerile tale sînt exacte, poate n-ar fi rău să folosim și desenul; originalul rămîne la tine, iar eu i-arăt mătușii fotocopia pe neașteptate, fără s-o pierd din ochi ca s-o văd cum reacționează. Pe urmă, treci ca din întîmplare pe la mine și o iei la descusut.

— Mda, n-ar fi rău nici așa, consimți BB. Numai că am da din mînă cel mai puternic atu și încă — culmea culmilor — prea devreme! Pe Barbă Căruntă l-am pomenit ultimul pentru că mi se pare cel mai periculos. Unchiul tău e mort, mătușă-ta-i femeie slabă; însă Barbă Căruntă ăsta cred că este uns cu toate alifiile. Dar rezolvăm celelalte puncte, ajungem noi și la el! Tare mă tem să nu se repete trucul! Dacă prima dată le-a mers, șantajiștii nu se mai opresc ușor. Fiecare tribut înseamnă o dovadă de slăbiciune și spaimă și atunci strîng șurubul. Uită însă un singur lucru: că pentru victima care a greșit cîndva, povara acestei greșeli poate deveni mai apăsătoare decît orice risc. Și atunci lucrurile iau o întorsătură neașteptată; cel stors de bani refuză să mai plătească, se hotărăște să ispășească, și-l dă totodată peste cap și pe șantajist.

— În cazul nostru, nu știm dacă putem să așteptăm pînă atunci. Dacă mătușă-mea își face seama?

— Nu-i exclus, consimți „comisarul".

Își reluă plimbarea prin cameră, se opri o clipă în fața tablei de șah, se duse apoi la fereastră, trase perdeaua și împinse un canat.

— Nu-i exclus să mă înşel, zise el mai mult pentru sine. Cel mai bun lucru ar fi ca mătuşă-ta să se ţină cît mai departe de Barbă Căruntă. În orice caz, casa trebuie scotocită. Şi asta cît mai curînd. Altă cale n-avem.

— Şi ce speri să realizezi?

— Filmul şi, eventual, fotografia unchiului tău. Chiar n-ai văzut niciodată vreo poză de-a lui?

TT scutură din cap.

— Una de cînd era copil; pe la bunică-mea.

— Aşadar cînd încercăm?

— Sîmbătă. De cele mai multe ori sîmbăta pleacă de acasă.

— De acord. Pînă atunci să folosim cît mai bine timpul. Tu te duci la biblioteca Academiei; iar eu am să stau de vorbă cu asistentul de criminalistică.

TT îl privi consternat.

— Cum adică, ai de gînd să discuţi cu străinii despre familia mea?

— Nu, zîmbi „comisarul". Îi prezint lucrurile sub formă de ipoteze şi pe urmă îi ascult părerea.

III

Bibliotecara, o femeie uscăţivă, cu ochelari cu lentile groase, făcu o mutră de parcă ar fi citit anunţul propriului ei deces. Se uita cînd la TT, cînd la fişa pe care era trecută comanda „Ziare locale din Banat din anul 1946". Nici un vizitator nu-i ceruse pînă atunci ziare locale atît de vechi. Femeia încremenise ţinînd hîrtia în mîinile ei albe,

curate, cu degete frumos modelate, neputîndu-se hotărî s-o dea mai departe.

— Nu-i prea mult? întrebă ea în sfîrșit cu un zîmbet forțat. Într-o oră și jumătate închidem.

După ce aruncă o privire la ceas, TT dădu din cap.

— Ei, doar nu mă obligă nimeni să le citesc din scoarță-n scoarță; răsfoiesc și-atît. Afară de asta, nici n-am nevoie de tot anul — îmi ajung lunile de vară, să zicem iunie, iulie, august.

— Imposibil, spuse femeia. Colecțiile sînt legate pe trimestre; poate vă fixați la iulie, august, septembrie? În fiecare colecție sînt cîte trei luni.

— Atunci mai bine aprilie, mai, iunie, zise el hotărît.

Bibliotecara deschise un registru, mîzgăli un număr lîngă multe altele și-l conduse pe TT de-a lungul unui șir de mese libere pînă la o ușă pe care o deschise lăsîndu-l să treacă. După ce-și ocupă locul lîngă fereastră, un bărbat în halat albastru îi aduse colecția.

În cîteva clipe, lectura îl purtă îndărăt, la vremuri cunoscute numai din auzite. Prin fața ochilor i se perindau amintiri șterse și nume uitate, cîteva imagini prost tipărite, apoi alte nume. „Gara din Timișoara se reconstruiește", anunța titlul pe prima pagină; pe urmă: „Se pune capăt speculei cu alimente". Începu să răsfoiască din ce în ce mai repede. „Muncitorii protestează împotriva bunului plac al unui director". „De ce nu se iau măsuri pentru înlăturarea mai rapidă a dărîmăturilor?" „Hoț de buzunare ascuns în casa de nebuni" ... O grămadă de titluri se repezeau asupra lui, susurînd,

bubuind, plesnind, învîrtejindu-i cu atîta repeziciune gîndurile, încît în scurt timp se simţi total epuizat fizic şi psihic. Se ambiţionă să reziste.

Trecuse abia un an de la sfîrşitul războiului şi ziarele aveau ceva mai bun de făcut decît să amplifice pînă la senzaţional un accident de maşină. Dacă ar fi existat o asemenea ştire, trebuia căutată fără îndoială, undeva în interiorul ziarului, vreo cincisprezece-douăzeci de rînduri cu un titlul mititel. Cînd citi despre ciocnirea a două camioane pe şoseaua Aradului, descrisă în amănunt pe trei coloane, simţi cum îi renaşte speranţa. Din păcate, nici una dintre maşini nu aparţinea întreprinderii de transporturi.

Timpul trecea în foşnet monoton de hîrtie proastă. Răsfoise deja două luni, a treia se apropia de sfîrşit:transpirînd din abundenţă TT se şi vedea, învins, în faţa zîmbetului triumfător al bibliotecarei. Deodată îl izbiră cuvintele „curba Agrafa de păr".

Inima aproape că i se opri, apoi după cîteva bătăi grăbite începu să zvîcnească sălbatic între coaste. Porni să citească înfrigurat: „Accident mortal la curba «Agrafa de păr»... Camion răsturnat în prăpastie la adîncime de cîteva sute de metri. Ieşind ieri dimineaţa pe poarta casei din strada Andromа, şoferul camionului T. 23657 nu bănuia probabil că n-o să-şi mai vadă niciodată tînăra nevastă, nici grădiniţa cu pomi fructiferi şi nici oraşul Timişoara. Şase ore şi jumătate mai tîrziu, se prăbuşea în prăpastie la curba nr. 1 «Agrafa de păr», aflîndu-şi moartea pe loc sub camionul încărcat cu materiale grele. I s-a găsit cadavrul

sub șasiul sfărîmat. După cum a reieșit la autopsie, omul consumase o băutură alcoolică tare..."

TT aruncă o privire grăbită ceasului și începu să noteze: „Ieri dimineața..." Reveni la prima pagină, ziarul era din 27 iunie 1946, deci unchiul murise la 26 iunie, cam la orele 16 sau 17. „Cadavrul a fost adus la Timișoara. Înmormîntarea are loc la 28 iunie, orele patru după amiază".

Aici se încheia scurta relatare întregită însă de o completare de mai mare importanță, tipărită în aldine. Redacția a recurs la o idee originală stînd de vorbă cu cinci dintre cunoștințele celui decedat.

„Întîmplarea a făcut ca reporterul nostru special să ia cunoștință de accident înainte ca vestea să fi ajuns în casa șoferului. Astfel reprezentantul ziarului a fost cel care a transmis trista veste. O găsi pe soția victimei stînd liniștită în bucătărie și fierbînd niște gem de cireșe. Era lîngă mașina de gătit, cu șorțul în față și părul prins în ace; văzînd-o, îi fulgeră prin minte scena ce avea să urmeze — izbucnirea violentă în plîns cu sughițuri — și rămase mut. Dar pînă la urmă își făcu totuși trista datorie. Tînăra văduvă nu țipă însă, nu izbucni în hohote de plîns, se prinse doar de bara plitei și spuse cu glas stins:

— Nu, nu se poate — trăiește, trebuie să trăiască."

Din restul textului se desprindeau patru nume și, lîngă fiecare nume, cîteva cuvinte:

ALOIS FEKETE: „Ca vechi mecanic auto, pot să spun că mașina era în ordine din punct de vedere tehnic. Chiar în ziua aceea am controlat eu

însumi uleiul și frînele și am reglat carburatorul. Cum adică, alcool? Omul acesta nu bea niciodată. Sinucidere? Nici vorbă; un șofer bun, proaspăt căsătorit, sănătos tun — n-a murit de bună voie."

ION OLARIU: „Îmi era prieten și coleg, îl cunoșteam aproape la fel de bine ca și pe mine. Duminica nu disprețuia un vin bun, deși nu era propriu-zis băutor. Iar la volan era cumpătat ca nimeni altul. Nu-mi pot imagina cum s-au întîmplat lucrurile."

FRANZ SCHUSTER: „Ca maistru de garaj, am fost mulțumit de munca lui. Cinstit, sincer, conștiincios — un om care-și cunoștea cu adevărat meseria și de la care puteau învăța și ceilalți șoferi. Ce pot spune despre accident? Comisia tehnică va stabili cauzele."

CAROL LIUBA: „Pur și simplu de necrezut! Era totdeauna bine dispus și niciodată nesăbuit. Ca însoțitor de marfă, am fost adesea cu el la drum. Cum se comporta la volan? Șofer bun, prudent."

TT ridică mirat privirea simțindu-se atins pe umăr. Lîngă el omul cu halat albastru și femeia cu ochelarii cu sticle groase. Văzu încheietura mîinii și ceasul micuț, o unghie dată cu lac roșu ciocănea în sticla ceasului.

Din cînd în cînd toți oamenii visează cu ochii deschiși. Ar fi greșit să se creadă că această descătușare de fantezie este numai privilegiul artiștilor. Și contabilul, care reprezintă de obicei în mintea noastră un fel de mașină ambulantă de calcul, își dă uneori frîu liber gîndurilor! Atunci de ce n-ar visa și un comisar? Cam la vremea cînd TT

era poftit frumuşel afară din bibliotecă, BB stătea la fereastră, cu privirile departe peste acoperişurile cenuşii ale caselor. În clipele acelea, nebănuite de amicul TT, comisarul juca rol de şef şi de subaltern, de general şi de simplu miliţian; dispunea plecarea pe teren a maşinilor de patrulare cu emiţător la bord, se apleca asupra hărţii oraşului, mare cît masa, trasa cercuri galbene şi roşii pe hartă în funcţie de comunicările primite de la grupele tactice şi, cu microfonul în mînă, dădea noi instrucţiuni. Erau şi zile cînd fantezia, ca un gheizer în erupţie, izbucnea spre cer şi proiecta imagini, imagini multiple, de mare tensiune, în stare să transforme una din ferestrele curţii interioare din vecini într-un cuib de bandiţi, plin de răufăcători foarte periculoşi şi pe cei cîţiva trecători de jos de pe stradă, care se îndreptau liniştiţi spre casă, cînd în miliţieni îmbrăcaţi în civil, cînd în vulpoi bătrîni ce adulmecau urmele, cînd în medici legişti chemaţi de urgenţă la locul faptei. Intra cu dăruire în pielea personajului minute în şir, cu convingerea că dispune de maşini suficiente şi — lucru de căpetenie — că fiecare executant îi îndeplineşte rapid şi cu inteligenţă ordinele. Zona oraşului reprezenta un uriaş „ecran radar" cu o mulţime de licurici care mişunau peste tot şi fiecare licurici era un „soldat" curajos al dreptăţii.

De astă dată, motivul care-l adusese la incandescenţă nu era vreun capitol din cursul de criminalistică, ci simţămîntul cert că se află în sfîrşit în faţa unui caz adevărat. L-a botezat „Cazul nr. 13", deşi cunoştea dinainte comentariile lui TT. Ei şi ce, dacă n-aveau decît capetele lor în care

se aflau cîteva cunoştinţe de specialitate şi, la nevoie, forţa fizică drept armă de apărare. Cîntări că echipamentul de care dispuneau era totuşi cam slăbuţ şi hotărî să-şi mărească grupul de aliaţi cu cei cîţiva specialişti cunoscuţi; chibzui chiar dacă n-ar fi bine să predea autorităţilor cazul. Deocamdată însă, ce ar fi să mai încerce singuri — cît o merge!

Lăsă pe seama altora acţiunea măreaţă de urmărire şi închise fereastra. Criminaliştii din Bucureşti vor scoate-o ei la capăt şi fără ajutorul lui, cel puţin pentru moment; era absolut sigur că va lucra şi el cîndva în meseria asta plină de primejdii dar peste măsură de interesantă. „Cazul nr. 13", era un fel de antrenament. Printre însemnările de pe masă se afla şi planul de acţiune, făcut după toate regulile artei. Cu puţin noroc, TT va putea adăuga planului şi alte indicii preţioase, iar percheziţia în casa mătuşii va scoate la iveală un firişor, cît de subţire, care să-i ducă spre primul punct de joncţiune pe drumul dezlegării misterului.

2

Nici nu ieşise bine mătuşa pe uşă că TT îşi şi anunţă telefonic prietenul. Lîngă planta decorativă din vestibul se aflau vreo şapte, opt chei Yale dar nici una nu se potrivea. Comisarul scoase la rîndul lui un mănunchi zornăitor şi încercă pe rînd cheile în broască. Se chinuiră astfel o vreme, fără să reuşească să descuie.

— Păcat, zise TT socotind problema încheiată.

Am transpirat ca un catîr la saca; ce-ar fi să mergem la ştrand?

— Ştii că ai haz! Hai să încercăm dinspre balcon. Acolo nu găsiră însă deschis decît oberlihtul. Cu mari eforturi s-ar putea strecura cineva pe acolo, numai că de pe terasa casei din colţul de peste drumuri privea un bărbat. Aşteptară pînă ce îşi aşeză şezlongul pentru plajă, apoi TT pătrunse mlădios prin deschizătură. Imediat se auzi scîrţîitul uşii de la balcon.

— La drept vorbind nici nu-i chiar aşa un păcat dacă vinovatul face parte din familie, rîse comisarul. Pentru asemenea percheziţie nu-i nevoie de autorizaţie specială.

— Şi dacă sîntem surprinşi? Tu te declari bineînţeles îngerul cel mai nevinovat, iar eu trag singur ponoasele — doar fac parte din familie!

Cutia de carton cu scrisori şi fotografii nu se mai afla la locul ei. Doar un dreptunghi cu conturul mai deschis la culoare îi trăda locul. Comisarul cercetă deosebirea dintre depunerile de praf şi zise:

— Luată de cîteva zile. O fi prevăzut vizita noastră.

Gemînd, gîfîind şi strănutînd, TT — în patru labe — începu să caute pe sub mobile. Cînd împinse din loc un geamantan gol, zări licărind ceva verzui între pat şi perete.

— Cred că am dat de ele; dă-mi un băţ dacă ai la îndemînă.

Cu ajutorul umbrelei reuşi să pescuiască pachetelul. Din cine ştie ce motiv, mătuşa învelise cu-

tia în hîrtie şi o legase cu sfoară. Incercă să desfacă nodul dar comisarul îl apucă de mînă.

— Stai să vedem dacă n-a pus vreun semn.

Ridică pachetelul la lumină, concentrat ca un specialist în dezamorsarea bombelor. Cu arătătorul mîinii drepte îi arăta un loc unde la prima vedere nu se zărea nimic.

— Nu văd nimic, bombăni TT.

— Fiindcă stai în lumină. Vino mai aproape! Ia seama ce-i între sfoară şi hîrtie!

Într-adevăr, în locul indicat strălucea un fir de păr. Mătuşa nu era deci atît de naivă pe cît vroia să pară; dacă ar fi desfăcut nodul, firul de păr ar fi căzut şi ea şi-ar fi dat imediat sema că cineva şi-a vîrît nasul.

Între timp „comisarul" deschise carneţelul de notiţe. Desenă după model drumul sforii şi făcu un semn pentru locul unde se afla firul de păr. Prinse apoi firul de păr între filele carnetului. După ce cercetă îndelung nodul, scoase cutia din învelişul de hîrtie.

Pe urmă îşi împărţiră munca. TT aşeză cronologic scrisorile pe covor şi începu să le citească, în timp ce comisarul se apucă să examineze fotografiile. Fotografiile nu prea dezvăluiau mare lucru: mătuşa tînără, cu părul despletit şi privirea limpede de fecioară necoaptă; mătuşa purtînd o pălărie caraghioasă cu o fundă uriaşă ale cărei capete atîrnau pe spate; pe urmă, mătuşa slabă ca acum sub un pom, fotografiată probabil cu vreo rablă preistorică de lemn — instrument folosit azi în toate parcurile lumii ca să imortalizeze recruţii, bunicile şi servitoarele. Poze inutile. Le lăsă să-i

alunece printre degete ca niște cărți de joc; puse la o parte doar patru. Toate cele patru cartoane aveau pe dos cîte o însemnare. Îi atrase atenția una din ele, cu cartonul îngălbenit.

— Cunoști imaginea asta?

TT își încreți fruntea:

— Nu.

— N-ai văzut-o niciodată?

— Niciodată.

— N-ai cumva o lupă să ne uităm la poza asta?

Nimic altceva decît un pîlc de arbori — mai cu seamă molizi — și tufișuri sălbatice. În prim plan însă, estompate din cauza apropierii, se vedeau contururile unei borne kilometrice și o bucățică de șosea. Pe comisar nu-l interesa decît cruciulița mică, albastră, făcută de cineva cu cerneală peste suprafața gelatinoasă. Mutînd lupa cînd mai sus, cînd mai jos, spuse:

— Dacă nu mă înșel, e locul accidentului!

— Locul accidentului? Imposibil! Crezi că se poate programa un accident în mod atît de simplist? Doar dacă-i vorba de un nebun...

— Cine spune că poza a fost făcută înainte de accident? Uită-te puțin printre crengi — observi niște puncte mai deschise la culoare? Cred că-i șoseaua în continuarea curbei „Agrafa de păr". Iar aici, răsuci el fotografia, uite, întipărită, o urmă de creion! Păcat că a fost ștearsă cu guma. Ia să încercăm să vedem despre ce-i vorba.

Propunerea trezi imediat interesul lui TT. Înhăță poza. „Comisarul" scoase un mic etui de piele în care avea o mulțime de fiole. Pînă atunci nu făcuse apel la laboratorul lui de buzunar; prezența chimicalelor crea o atmosferă stranie. La fel

de stranie şi agilitatea degetelor lui scoţînd recipientele micuţe, deşurubîndu-le, frămîntînd exact cît trebuie ghemotocul de vată şi ungînd apoi cartonul cu o pulbere neagră. Înclinase fotografia spre lumină, sprijinind lupa aproape de muchie. Pe suprafaţa întunecată se desluşeau acum nişte linii mai deschise.

— „Acolo unde-i cruciuliţa, citi „comisarul", a căzut maşina. Şi fiindcă se împlineşte exact un an din ziua morţii lui, m-am oprit şi am fotografiat. Fred".

— Fred? sări în sus TT. Scrie chiar Fred? Aşa îl chema pe tata.

— Fotograf amator? se interesă „comisarul" fără să ridice privirea.

— Da, de la el am învăţat.

— Atunci, e limpede; a trimis această poză mătuşii tale în amintirea soţului ei. Mă întreb cum de a ştiut tatăl tău cu atîta exactitate locul de unde s-a prăvălit maşina.

Asupra comisarului se aţinti o privire ameninţătoare.

— Te poftesc să nu-l amesteci pe tata în jocul ăsta!

— M-ar interesa, continuă comisarul ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, să ştiu cine a şters cu guma înscripţia. Poate mătuşă-ta. Şi de ce o fi şters-o? La fel de bine ar fi putut distruge fotografia. Făcu o pauză. Iar tu caută să-ţi ţii firea. Indiferent dacă ne este plăcut sau nu, sîntem obligaţi să verificăm toate posibilităţile, auzi tu, *toate posibilităţile*. Repet deci: de unde a ştiut tatăl tău în ce loc s-a oprit maşina? Nu l-ai auzit niciodată vorbind despre asta?

A treia fotografie. Un copil lîngă o pisică angora, amîndoi cu pleoapele strînse, orbiți de soare: „Filip, 13 ani". Vreo rudă a familiei. În orice caz, notă și numele ăsta.

Rămase foarte mult timp la cea de a patra și ultima fotografie, o poză stîngace de amator, un bărbat care ținea o sticlă de bere în mînă, rîzînd. Singurul bărbat din toată colecția de poze; comisarul adulmecă lozul cel mare. Textul era acoperit atît de apăsat cu cerneală încît îi justifica bănuielile, pata sărea în ochi ca o provocare. Numai în două locuri se mai distingea scrisul inițial. Deschise iarăși etuiul de piele și așteptă încordat. Apa de clor decoloră treptat albastrul compact, pînă ce apărură curbele primelor linii cenușii. Simți cum i se înfierbîntă capul: pe poză cineva notase niște cifre. Un uragan de idei i se învolbură în minte: informații cifrate trimise de spioni, descifrate de mătușă și transmise mai departe. Dumnezeu știe cui. Cheia se afla aici, în fața ochilor săi! Dar strînse hățurile fanteziei. Dintre cele patru cifre, două abia se zăreau. La prima vedere părea 1016, pe urmă recunoscu linia oblică de la penultima cifră, notă deci: 1046. Acum nu mai era greu de ghicit linia care pornea în jos la cea de a doua — deci: 1946. Celelalte urme de grafit dădură la iveală cuvintele „În excursie". Rămase dezamăgit.

În momentul acela năvăli pe ușă TT, radiind de fericire. Pe palma întinsă ținea originalul și, alături, copia încă umedă.

— Merge, ce zici?

Lipsită complet de finețe, se vedeau totuși clar

tulpinile şi siluetele molizilor iar printre ramurile negre albea şoseaua.

— Formidabil, îl lăudă „comisarul". Să sperăm că o să ne fie de folos. La un an după accident — deci, de atunci, nouăsprezece ani bătuţi pe muchie! Dacă ar fi vorba de broaşte ţestoase, n-ar exista deosebiri esenţiale, dar la conifere... După atîţia ani s-or fi schimbat cu totul locurile! Dar să sperăm că molizii sînt acolo. De nu i-a tăiat şi pe ei careva!

TT îşi şterse mîinile.

— Ai de gînd să cercetezi locul accidentului? La ce bun? Două decenii de ploi, zăpezi, vînt şi praf, sînt în stare să schimbe totul.

— Nu se ştie, mormăi „comisarul", dar vocea trăda că nu avea prea multă încredere. Aş fi în stare să fac prinsoare că se pot descoperi şi azi la fel de multe lucruri ca odinioară. Căci nici ştiinţa cercetării n-a stat pe loc...

De ce să-i înăbuşe optimismul cînd cercetarea urmelor era unul dintre caii lui de bătaie, cînd ea îi dădea credinţa că nimic nu-i imposibil? La ultima discuţie pe tema asta, comisarul susţinuse ideea că în zilele noastre, după un singur fir de păr din amestecul de praf dintr-o anumită cameră, se poate deduce dacă şi cît timp a stat acolo posesorul firului respectiv. Explicaţia: fiecare încăpere are compoziţia ei strict specifică de praf.

— Uită-te, te rog, la poza asta! Îţi spune ceva omul cu sticla de bere?

TT se repezi să vadă poza.

— Văd ceva notat pe ea.

— Da, „În excursie, 1946."

Șovăi cîteva clipe, apoi smulse lupa din mîna „comisarului". Încordarea i se citea pe față.

— Hei, strigă el deodată, e scrisul unchiului! Exact aceleași trăsături grafice ca și în scrisorile de pe front.

— Dacă lucrurile stau așa, omul din poză e unchiul tău în persoană.

— Nu neapărat...

— Ba da! Dacă scria altcineva ar mai fi adăugat un nume. Sînt absolut sigur că-i el, iar cuvintele acelea sînt scrise de mîna lui, nu-ți dai seama.

Numai el știa ce gîndea în momentele acelea. Rămase cu privirea pironită asupra fotografiei, fascinat ca un copil care descoperă un obiect strălucitor și nu-și mai poate dezlipi ochii de pe el.

— Ai observat fundalul? întrebă el în sfîrșit.

— Oarecum.

— Turla aceea ștearsă, deasupra umărului drept, e a catedralei din Timișoara; iar acolo în spate, de i se vede numai conturul, vechiul turn de apă. Imaginea a fost luată din partea de sud a orașului, fără îndoială!

— Deocamdată n-are importanță.

— Ba are. Acum sînt sigur că-i unchiul meu. Duminica bătea drumurile la marginea de sud a orașului unde stătea un prieten sau coleg de serviciu..

— Olariu! zise „comisarul".

TT tresări ca electrocutat.

— Olariu? Cel din ziar! Nu-i exclus; îmi amintesc ca prin vis că unchiul folosea cuvîntul „excursie" cînd se ducea acolo.

— Cum de ți-ai adus aminte?

— Bunica glumea totdeauna spunînd: ia, o zvîrlitură de băţ, iar el nu-i zice altfel decît excursie.

— Ei da, duminica n-avea maşină. Pentru şoferi, orice distanţă pe jos se dublează. Cît despre familia Olariu, sînt convins că ne-ar putea spune destule lucruri.

3

Dis de dimineaţă, sună telefonul. TT îşi trase plapuma peste cap. Dar ţărîitul continua fără gînd să se oprească. Se frecă la ochi ca să-şi alunge somnul şi văzu prin fereastră un cer cenuşiu, ostil, acoperind casa ca un castron de cositor. Îl înjură pe „comisar" în gînd fiindcă-l deştepta cu noaptea-n cap.

— Auzi duduitul unei maşini? E gata să ne ducă la plimbare! Merindea pentru drum este în rucsac!

— Aş prefera să dorm, căscă TT observînd că jos, în piaţa rotundă nu se zăreau decît măturătorii care împingeau tomberoanele de colo, colo.

— Lasă c-ai dormit destul; o plimbare nu ţi-ar strica şi, în al treilea rînd...

— În al treilea rînd, ce-ar fi să mă laşi în pace?

„Comisarul" rămase o clipă pe gînduri, după care reveni la atac cu o întrebare ce nimeri drept la ţintă:

— Ce părere ai despre o plimbare la curba „Agrafa de păr"? În cincisprezece minute sîntem la tine. Fii gata!

Lui TT îi trebuiră însă mai mult de cincisprezece minute. Cînd, spălat şi îmbrăcat, ieşi pe bal-

con, văzu jos în faţa casei, un cărăbuş Volkswagen galben ca untul. La intrare şedea comisarul citind ziarul; alături de el un bărbat mai în vîrstă. Auzind semnalul fluierat, „comisarul" începu să-şi rotească braţele ca aripile unei mori de vînt. TT înşfăcă haina din cuier şi o zbughi pe trepte în jos. Liftul iar nu funcţiona.

— Prietenul meu, vecinul meu — făcu BB prezentările.

Vecinul, un bărbat de vreo patruzeci de ani, cam prea gras pentru înălţimea lui, palid ca un om care nu se prea dă în vînt după mersul în aer liber, îşi mai examina o dată cauciucurile. Scoase din buzunarul vestei o ţigară, o aprinse şi îi întrebă:

— Gata?

Pe parbriz avea lipit discul galben cu semn de exclamaţie, dar omul se descurca de minune prin forfota circulaţiei. Automatism în fiecare mişcare: slăbea acceleraţia, accelera, călca frîna, semnaliza, depăşea. Mai mare dragul să-l priveştil

— De cînd conduceţi? întrebă TT după ce lăsară „Casa Scînteii" pe stînga şi goneau cu viteză spre nord.

— De patru luni. Dar am căzut la examen de două ori; acum sînt în stare să conduc şi în somn.

— Noi doi rămînem la curba „Agrafa de păr", spuse „comisarul" ţinînd harta automobilistică pe genunchi şi vîrful degetului pe hartă. Maşina îşi continuă drumul spre Sibiu. Deseară, cînd trece îndărăt, ne ia de acolo. Ai ceva împotrivă?

TT n-avea nimic de obiectat.

— Cum a fost cu mătuşă-ta, a simţit ceva?

— Nu, adică n-a spus nimic. Dacă nu ne grăbeam, punea mîna pe noi! A deschis uşa la zece minute după plecarea ta.

— Încolo, ceva nou?

TT scutură din cap. Se întinse comod pe canapeaua din spate lăsînd peisajul să defileze ca un film. Un film destul de monoton: copacii zburau ca nişte săgeţi prin faţa lor, deşiraţi şi cu scoarţa aspră; în spatele lor, ogoare liniştite cu şiruri de sfeclă, porumb, cartofi. Deasupra un cer pătat, în care petecele de albastru aproape că se pierdeau. Stătea nemişcat şi-şi rebobina firul gîndurilor.

Nu văzuse niciodată curba „Agrafa de păr", dar se pomeni deodată că o are atît de vie în faţa ochilor, de parcă ar fi fost aievea: serpentina în urcare, bornele albe, strălucitoare, cîmpurile rîpoase, brădetul şi, la mijloc, ca şi cînd l-ar fi zugrăvit cineva, un petec albastru de o desăvîrşită transparenţă, fără urmă de nori. În acel loc drumul cotea pînă la anularea oricărui unghi. Un peisaj sălbatec, îmblînzit doar de cîteva construcţii de paiantă pe verdele povîrnişului.

— Cunoaşteţi locul? întrebă deodată „comisarul".

Faţa şoferului, grasă şi palidă, se întoarse în profil.

— Nu tocmai bine, deşi am circulat destul de des pe aici şi mai înainte. Nu departe de curbă e o cîrciumă.

— Construită recent?

— Ba mai de mult! Numai eu o ştiu de acum şaisprezece ani cînd făceam pe aici armata; a rămas ca atunci. Se auzi un oftat.

— N-o mai fi același personal!

— Personalul nu, dar cîrciumarul e același. O fărîmă de om, cocoșat și cu o nevastă grasă de nu se poate urca în mașină. Pe vremuri era subțire cît degetul!

Între timp șoseaua urca și curbele se îndeseau. Dar Volkswagen-ul se descurca curajos pe serpentine. Motorul zbîrnîia ca la un avion. Prin geamul deschis pătrundea un aer proaspăt cu miros de rășină.

— Ați căzut va să zică de două ori, reluă „comisarul" convorbirea după o bucată de vreme.

Omul de la volan aprobă rîzînd.

— Atunci sînteți tobă de teoriel

— Nici chiar așa. Dar mă descurc de zece ori mai bine decît la primul examen. Am învățat și am citit o grămadă de lucruri, uneori numai așa, din distracție.

— Cunoașteți așadar cele mai frecvente cauze de accidente rutiere, încercă „comisarul" să sondeze terenul.

Reacționă ca la introducerea unei monezi în tonomat; șoferul care era vorbăreț de felul lui le spuse pe nerăsuflate că în mai puțin de zece ani au pierit în toată lumea aproape un milion și jumătate de oameni, în accidente de automobil; iar numărul răniților e de trei ori mai mare. Mai bine de jumătate din accidente se datoresc vitezei excesive și depășirilor incorecte. Nu s-au făcut statistici clare pe grupe de vîrstă, dar pînă la douăzeci și cinci de ani majoritatea victimelor o reprezintă motocicliștii, în continuare, pînă la șaizeci de ani, pasagerii și șoferii de mașini, iar peste

această limită de vîrstă persoanele numite îndeobşte pietoni.

— Şi cum stăm cu defecţiunile tehnice, penele de cauciuc, frînele, farurile?

— Din trinitatea şosea—automobil—om, căci totdeauna sînt în joc aceste trei elemente, automobilul singur e vinovat numai în nouă cazuri la sută, şoferul însă răspunde de şaptezeci şi cinci la sută din accidente...

— Dar cu viteza cum vă împăcaţi? Vreau să zic, cînd sînteţi singur?

Rîse...

— Acum o lună — suta la oră şi peste: de la ciocnire nu mai depăşesc şaizeci.

— Aţi avut un accident? se amestecă şi TT.

— Am scăpat cu un ochi vînăt şi am schimbat farul, aripa stîngă şi parbrizul. Din fericire, maşina era asigurată. Acum, cînd mă cuprinde beţia vitezei, piciorul se ridică automat de pe acceleraţie şi gîndul îmi zboară la cifra cu bucluc!

La ce cifră? se interesă „comisarul". Nu cumva număraţi pînă la nouă ca să vă calmaţi?

— Aş, de unde! Îşi întrerupse vorbele cu un hohot de rîs. Mă gîndesc la creierul meu care cîntăreşte cam 1 500 grame, dar care la o viteză de şaizeci de kilometri pe oră ajunge, în eventualitatea unei izbiri accidentale de un corp dur, la douăzeci şi cinci de kilograme. Sau că un salt de la douăzeci şi doi de metri înălţime înseamnă exact acelaşi lucru.

Convorbirea se destrămă încetul cu încetul, pe măsură ce se înmulţeau locurile periculoase. Brazi, molizi, pete sclnteietoare de soare şi, pe partea

văii, un povîrniș larg, împădurit, unde privirea cobora în adîncuri; și iarăși șoseaua întunecată, mărginită de conifere. Șoferul era leoarcă de sudoare.

— Noi o să coborîm și o să mergem o bucată de drum pe jos, zise „comisarul" după ce împături harta automobilistă. Nu cred să mai fie mult pînă la „Agrafa de păr".

Mașina se opri într-un loc mai puțin înclinat. TT își puse rucsacul pe umeri, comisarul luă sacul de voiaj, fața grasă și palidă a șoferului le mai zîmbi o dată și rămaseră singuri pe șosea.

4

Pădurea de sub curba „Agrafa de păr" zăcea într-o liniște umedă. Jos, în adînc, lucea o poiană de un verde mai deschis la culoare decît masa compactă și uniformă a molizilor din jur, presărată ici colea cu căpițe de fîn.

— Cam aici ar trebui să fie, zise BB comparînd fotografia cu locul unde se găseau. Adică de aici s-a fotografiat. Vezi cei patru copaci și exact în spatele lor alți șepte? Cruciulița de pe poză ar fi exact între cele două grupe!

Cercetară împreună; copia, din păcate cam confuză, arăta pe partea cealaltă un povîrniș abrupt, spălăcit, de un alb lăptos. În realitate însă era întunecat ca o apă stătătoare. Copacii și felul cum erau plasați în cadru vădeau diferențe atît de mari, încît TT ridică din umeri și tăcu încruntînd sprîncenele.

— Pe atunci poiana n-o fi fost așa mare, își dădu comisarul cu părerea. În dreapta s-au tăiat

probabil copacii iar zona de alături a fost împădurită din nou; încolo, celelalte se potrivesc. Înaintă doi pași, o luă spre dreapta, se apropie de un bloc de beton.

— Vezi, ăsta-i locul de unde a făcut taică-tău fotografia... Dar nu-i chip să ajungem jos fără să ne frîngem oasele. Trebuie să facem un ocol.

Coborîră anevoie. Iarba își păstrase umezeala din timpul nopții și îi făcea să alunece într-una încît erau siliți să se tîrască la vale încet, ajutîndu-se cu mîinile deși înaintau în zig-zaguri strînse. Pe urmă se mai ivi o greutate. De jos, ordinea copacilor se vedea cu totul altfel, poiana nu mai era o bandă îngustă, ca în fotografie, ci aproape la fel de lată pe cît de lungă. Aspectul acesta nou le dădu alte bătăi de cap în încercarea lor de a se orienta.

„Comisarul" rămase pe loc în mijlocul tufanilor. Pe jumătate acoperit de iarbă, ieșea din pămînt un ciot mai întunecat decît celelalte.

— Dă-mi o eprubetă — buzunarul exterior dreapta.

TT desfăcu cureaua și-i întinse eprubeta de sticlă. Aplecat lîngă ciot pipăi scoarța cu degetele jur împrejur, desprinzînd cîteva așchii cu briceagul.

— Cam ăsta ar fi locul însemnat cu o cruciuliță, mormăi el. Buturuga asta se află chiar la mijloc. Din buzunarul de la piept scoase un plic și un creion cu pastă. Să trecem la prima probă. Cu vîrful briceagului începu să scormonească și să răzuiască ciotul pînă ce adună în plic o pulbere, fină, neagră.

— La ce-ţi va folosi?

— Dacă maşina a luat foc aici. lîngă copăc, pulberea ar putea fi cărbune de lemn. Dar nu-i obligatoriu! Tot aşa de bine poate fi şi pulbere de antracit. Cînd te gîndeşti, douăzeci de ani... mai cu seamă în curba asta... N-o fi fost poate singura maşină, cine ştie, un camion cu cărbuni... Sau praful depus în crăpături

TT clătină din cap.

— Ai scormonit cam mult. Praful de cărbune s-ar fi detaşat mai uşor.

— N-ai dreptate. Anii au grijă să bătătorească totul. Există şi pietre care s-au format aşa.

— În sute de mii de ani, a-mi-ce!

„Comisarul" se înroşi şi broboane de sudoare îi ţîşniră din pori.

— Numai că la alea ai să rîcîi mult şi bine a-mi-ce! îl maimuţări el. Nici nu-i trecea prin gînd să renunţe la luptă. De ce să ne oprim la mijlocul drumului, cînd putem merge pînă la capăt? Nimic nu te opreşte să faci tot felul de presupuneri şi să ai îndoieli, a-mi-ce, dar e păcat să ne lăsăm păgubaşi pe baza presupunerilor şi îndoielilor. Cînd o să am proba în eprubeta cu reactivi şi rezultatul clar „cărbune de lemn", abia atunci am să fiu sigur a-mi-ce!

TT nu-i mai răspunse. Cunoştea prea bine felul cum gîndeşte încăpăţînatul lui prieten. Îl auzise şi-l răsauzise predicînd: ce de procese... ce grămadă de procese ar fi avut alt sfîrşit dacă s-ar fi cunoscut de cînd lumea mijloacele ştiinţifice de investigaţie, — microscoapele electronice şi aparatele Roentgen, aparatele de fotografiat şi sub-

stanţele radioactive. Dacă îşi punea mintea „comisarul" era în stare să „înhame" întreaga ştiinţă şi tehnică la „carul" criminalisticii.

De data asta păstră totuşi măsura, avea ceva mai important de făcut. Îşi îndreptă atenţia spre iarba încîlcită pe care o ţesăla cu degetele. Ridicîndu-se, spuse pe gînduri:

— Dacă ăsta-i locul cu pricina, ar trebui să găsim şi nişte cioburi de sticlă. Poate că m-a indus în eroare buturuga. Acolo unde s-a petrecut nenorocirea, musai să existe cioburi de sticlă.

Porni să caute şi presupunerea i se adeveri. Cam la zece paşi, răscolind iarba cum îşi scarpină pisica blana de purici, îi străluci ceva printre degete.

— Poftim, vino şi vezi!

În douăzeci de minute, adunară într-un plic cam o jumătate de duzină de cioburi micuţe. „Comisarul" se umfla în pene. Fluieră nişte melodii compuse de el însuşi, pe urmă chiui de răsună pînă hăt departe, stîrnind ecoul.

— La ma-să!

Gata, gata să nu-l mai cunoşti de atîta exuberanţă. Cu îndemînarea unui bucătar, întinse pe iarbă o faţă de masă de plastic şi aşeză untiera, punga cu roşii mici şi tari, două pahare şi un termos. Dar Sherlock Holmes-ul din el n-avea astîmpăr.

— Ştii cumva cu ce fel de maşină umbla unchiul tău?

— Nu.

— N-ai auzit sau nu-ţi aduci aminte?

— Nu văd deosebirea, se enervă TT. Poate o fi spus careva ceva, vreodată.

— Ai auzit cumva cuvîntul „Skoda"?
— Nu, nu cred.
— Dar „Opel"?
— Posibil.
— Maşina, ai văzut-o măcar în poză?
— Nu.

„Comisarul" renunţă deocamdată la investigaţii. Dar era de prevăzut că — direct sau pe ocolite — va reveni la preocupările lui. Pînă una alta, luă tranzistorul lui TT şi întoarse butonul. Un bărbat cu voce tremurată vorbea despre arta de a rămîne tînăr. Pîrîiturile din microfon anunţau apropierea furtunii, deşi soarele strălucea printre nori şi văzduhul era limpede; peste întinderea din jur se lăsase însă o zăpuşeală liniştită şi umedă.

— Dac-o fi fost crimă!
— Isprăveşte cel puţin de mîncat!
— Cît timp nu e dovedită...

TT aruncă cît colo pîinea din care muşcase:

— Cu ajutorul cioburilor ai descoperit deşteptăciunea asta?

— Cioburile şi şantajistul, zise comisarul sec, ridicînd din umeri şi muşcînd zdravăn din pîinea cu unt.

Mestecau în tăcere. TT hăcui una cîte una roşiile în patru bucăţi egale şi le alinie pe foaia de plastic. În ochii lui BB zări nişte licăriri ciudate pe care nu şi le putea explica. Se resemnă aşteptînd o nouă predică.

Dar lucrurile se petrecură altfel. „Comisarul" înşfăcă cuţitul. După ce îi uscă lama, îl înfipse în sare şi-l plimbă peste feliile de roşii, ciocănind cu

arătătorul întins. Mișcările acestea îi amintiră băiatului o după amiază de mult trecută, cînd bunica săra pîinea cu smîntînă.

— Era un Opel! zise el hotărît. O mașină veche, mereu în pană. Nu-mi dau seama precis, mi-o fi povestit bunica ceva, sau, nu-i exclus, să-mi fi sugerat tu marca Opel cu întrebările tale păcătoase.

— Nu întrebările mele, îl corectă „comisarul", ci sarea presărată peste roșii. Asemenea fleacuri acționează asupra memoriei ca bujiile într-un motor.

5

Hangiul cel ghebos, ascuns în spatele tejghelei, spălă bine paharele goale și așeză pe raftul din spate cîteva sticle. Nevastă-sa îi aruncă o cîrpă cu care își șterse mîinile, pe urmă își scoase șorțul privind curios la cei doi băieți.

— Ei, firește că știu o mulțime de lucruri, începu el să povestească. Fără să vreau, am devenit martorul aventurilor și despărțirilor camuflate, nu de altceva dar am ochi de văzut, iar într-o cîrciumă atît de mică se aude orice șoaptă. După atîția ani îi cunosc pe toți cei din partea locului, cu norocul, ghinionul și speranțele lor; dacă nu chiar pe fiecare, măcar pe cei mai mulți dintre clienții care vin pe aici. Cînd apare în fața ușii o pereche de căști pe o motocicletă sau parchează sub ferestre o mașină și coboară din ea doi, n-am nevoie să arunc decît o privire ca să-mi dau seama care din ei e căsătorit și care nu. De exemplu, cei de colo...

Din șosea, un „Trabant" luă strîns virajul pe

drumul acoperit cu pietriș și frînă sub fereastră. Din cauza reflexelor luminii, pasagerii nu se vedeau încă. Din mașină coborî un bărbat îmbrăcat de sus pînă jos în alb, descins parcă de pe terenul de tenis, și o fată ce-i putea fi foarte bine fiică. Hangiul îi examină scurt.

— De data asta, el e cel însurat; ea îi e secretară sau așa ceva.

— Dar dacă i-o fi tată? aruncă TT o vorbă?

Ghebosul respinse categoric această idee.

— După vîrstă da, dar după ochi, nici vorbă! Ceilalți doi, cei care vin pe jos, da, sînt soț și soție. Stau prin apropiere, la odihnă. Le mai făcu cîteva probe pentru exemplificare. În timpul acesta nevastă-sa tîra lăzi de bere, desfunda sticle de vin, umplea pahare, încasa banii și dădea rest. Făcea totul cu o neașteptată sprinteneală pentru cele pe puțin o sută douăzeci de kilograme ale ei. Era cea mai bună și cea mai harnică femeie pe care o întîlnise în viața lui, spuse hangiul.

Da, da, ghicea dintr-o privire și fetele ușuratice și femeile serioase venite după bărbații care se întreceau cu băutura. Mirosul țuicii de prune era în stare să dezlege limba multora! Prost să fii ca să-i crezi! Cît despre cei înfumurați, mai ales cînd n-au a se lăuda cu realizări prea grozave în viață, sînt gata să fabrice aici, la masă, isprăvi nemaipomenite cusute așa vizibil cu ață albă că numai beat mort îi puteai lua în serios.

— Cunoașteți curba „Agrafa de păr", întrebă „comisarul" în timp ce-și aprindea o țigară.

Fața birtașului se lumină.

— Numărul 1? Cum să n-o știu! Din 1930, șapte catastrofe.

— Sînteți sigur? aruncă TT o vorbă.

— Absolut sigur. Doar am fost acolo de fiecare dată. În 1930 un car cu fîn; 1934 un Ford albastru cu trei persoane de la societatea petrolieră; în 1942 un camion german plin de soldați și muniții, pe la miezul nopții detunau munții ca în iad. În 1945 s-au prăpădit iar două mașini — una s-a ciocnit prin mai sau iunie și alta toamna, pe timp de ceață; dacă-mi aduc bine aminte un automobil cu șase locuri, un „Horch" ori cam așa ceva, verde sau albastru sau cenușiu, n-aș putea spune.

Intrară doi bărbați cerînd bere. Ghebosul luă două căni de sticlă groasă și le puse la umplut, apoi rase spuma cu o lopățică și completă pînă la semn.

— Așadar „Horch-ul", continuă el după ce nevasta aruncase restul pe tejghea. Carul cu fîn... Fordul și camionul cu muniții... pe urmă încă două: una cu frînele defecte și apoi pauză pînă în 1964, un camion plin cu mere, toată valea era împestrițată de mere. Infarct.

TT deveni nerăbdător.

— Cu frînele defecte ați spus; cînd s-a întîmplat?

Hangiul își scărpină bărbia dublă.

— În vara lui 1946, în iulie sau august, nu mai știu cu precizie — un camion greu.

— Marca? întrebă comisarul.

Altă pauză. Rămase pe gînduri. Namila de nevastă-sa se apropie și-l întrebă ceva. Răspunse

grosolan; de ce nu aşteaptă, mă rogl Se concentră din nou şi spuse:

— Un Opell

— De unde ştiţi că frînele au fost de vină? interveni TT cu o vibraţie neobişnuită în glas.

— Timpul era frumos, vizibilitatea — pînă-n America, iar şoseaua tare, uscată. Numai din cauza frînelor se putea întîmpla. Ba mai mult, l-am şi văzut. Bucăţele.

— Şi şoferul? cercetă comisarul. Ce s-a întîmplat cu şoferul?

— Nu ne-au dat voie să ne apropiem prea tare. Strict interzis — poliţia; şoferul — mort, — fărîme...

— Vă amintiţi cumva încărcătura camionului?

— Aparate, mi se pare, aparate electrice. S-au dus dracului toatel Un tractor a tîrît de acolo ce mai rămăsese. Se cutremură. O istorie care întrece orice închipuire; nici în vis să n-ai parte de aşa ceva. Mai bine cîrciumar o sută de ani. Pe Dumnezeul meul

IV

Avionul de pasageri Bucureşti—Timişoara se desprinse pe nesimţite de pista betonată, făcu un viraj pe spatele aeroportului Băneasa şi îşi potrivi cap compasul.

„Comisarul" încasă morala pe care i-o făcu stewardesa, pentru că n-avea chef să-şi lege centura.

— Sînteţi chiar convinsă că o astfel de curea protejează în caz de pericol?

De pe fața bronzată îl fulgerară doi ochi negri.

— Trebuie să respectați regulamentul!

— Dar dumneavoastră? De ce vă plimbați de colo, colo?

Își aruncă capul pe spate și se îndepărtă.

— Aduceți-mi, vă rog gumă de mestecat și ciocolată, strigă după ea și-și încheie centura. Scoase de undeva o carte și începu să citească la întîmplare.

Pentru TT zborul spre Timișoara era un eveniment. Mai zburase de trei ori pe ruta asta, dar niciodată cu vizibilitate bună. Sub aripa dreaptă, peisajul se înfățișa în cele mai mici detalii.

Curînd pămîntul începu să se onduleze, verdele uniform de pînă acum porni să se grupeze în pete de lumină și umbră și, dintr-o dată, apăru la orizont aceea schiță perfectă în peniță pe care o oferă lanțul munților Carpați; zburau la aproximativ cinci mii de metri.

— Acum puteți desface liniștiți centurile, spuse din spate stewardesa. Așeză pe masa minusculă un pachet cu gumă de mestecat și o tabletă de ciocolată.

— Sînt obligat să-mi desfac centura? întrebă comisarul căutînd banii. Cum sună instrucțiunile?

Fata era superbă, iar uniforma transporturilor aeriene se asorta de minune cu nuanța șocolatie a pielii. Răspunse cu un surîs tăcut.

— Sînt, sau nu sînt obligat? o tachină „comisarul".

Ridică neputincioasă din umeri.

— Doriți și ceva de băut?

Jos, în adîncuri, pete albe smălțau fundalul

verde. Casele văzute cîndva din goana trenului păreau acum niște cutii de chibrituri. Chiar în spatele lor, o linie ferată sărea peste un pod, făcea o curbă și se înfunda în munte. Peste cîteva minute vizibilitatea se reduse. Între avion și pămînt cerul era plin de baloane de nori. Prin învelișul alb se zăreau ici colea stînci de fum albăstrui sau panglica unei șosele, dreaptă ca o linie.

Își întoarse privirea spre „comisar" care, total absent, stătea nemișcat în fotoliu și citea. Fiindcă tot nu se mai vedea nimic, încercă să-l smulgă din lectură.

— Cine știe dacă după atîția ani, oamenii

Cartea se închise cît ai clipi din ochi.

— Cîrciumarul cel ghebos și-a amintit lucrurile de-a fir a păr. De ce crezi că timișorenii și-ar aminti mai puțin?

— Pe-acolo jos, pe sub nori, o fi colindat atunci unchiul... la volan, îngînînd poate o melodie, fără să știe ce-l așteaptă la curbă. Crezi c-o fi presimțit ceva?

— De unde să știu eu?

— Nu există decît două răspunsuri, chiar dacă nu ești oracol! Mă întreb dacă are sens deplasarea noastră?

— Te întrebi pentru a treia oară în trei zile. Da, are sens. Oamenii nu-s chiar atît de uituci cum crezi tu! Doar moartea nu-i un fapt oarecare, întîlnit în fiecare zi — deși o dată și o dată toți se întîlnesc cu ea. Asta, bineînțeles, pe timp de pace. Unchiul tău a avut parte de o moarte deosebită. Vezi tu, cînd moare cineva după o boală lungă, moare în fiecare zi cîte puțin și, pe zi ce trece,

oamenii se împacă cu gîndul ăsta, tot cîte puțin, fiindcă știu că orice ajutor e de prisos. Cu totul altceva e cînd un prieten stătea ieri rîzînd și înjurînd în fața ta și azi nu mai există! Șocul persistă! Smulse din pachet o tabletă de gumă de mestecat și fălcile începură să-i macine.

— Se poate, răspunse TT fără prea mare convingere. Cele patru nume din Timișoara, i-or fi fost oare prieteni?

„Comisarul" își scoase promt caietul de notițe.

— Alois Fekete, Ion Olariu, Carol Liuba și Franz Schuster — scrie acolo că l-au cunoscut; Fekete numai de la garaj, după cele relatate în ziar aștepta părerea comisiei tehnice. „Proaspăt căsătorit și sănătos tun". Toată lumea din întreprindere știa lucrul ăsta! Cu Ion Olariu însă lucrurile stau altfel. Gîndește-te la fotografie, ascultă ce spune: „îl cunoșteam aproape la fel de bine ca și pe mine!" Sau: „îmi era prieten și coleg.. duminica nu disprețuia un vin bun!" Auzi, ce spune omul: *duminica!* Deci trei observații arată același lucru: Ion Olariu îl cunoștea pe unchiu-tău și din afara garajului. Ion Olariu a băut duminica vin cu unchiu-tău și mai ținea minte că unchiului tău nu-i plăcea decît vinul *bun,* deci îi știa gusturile. Pe lîngă asta, Ion Olariu era tot șofer. Cînd declară: „la volan era cumpătat ca nimeni altul", înseamnă că au fost împreună și pe drum sau că cel puțin s-au întîlnit. Mai departe: Franz Schuster, maistrul de garaj vorbește despre comisia tehnică, deci declarații strict oficiale; pentru noi — nimic important. Dar celălalt, Carol Liuba, este iarăși interesant: „Un șofer bun, prudent", zice el. „Ni-

ciodată nesăbuit. Totdeauna bine dispus". Asemenea observație reclamă o cunoaștere mai apropiată. În cazul respectiv, cu totul normal: doar Liuba era însoțitor de marfă. Spunînd ce a avut de spus, se lăsă pe spate și deschise din nou cartea. Fără să ridice capul, întrebă:

— Îți ajunge? Sau îi dau drumul mai departe?

TT tăcu. Călătoria i se părea niței mai roză. Dar spiritul de contrazicere îl îmboldi să întrebe:

— Cine știe dacă mai sînt în viață? În douăzeci de ani oamenii pot muri de douăzeci de ori. Sau poate au plecat din Timișoara — ce ne facem atunci?

Cartea zbură pe măsuță.

— Bine, zise „comisarul". Să ținem seama și de asta. Există însă ceva pe lume fără nici un risc? Cum de te-ai urcat în avion cînd există riscul să se prăbușească? Durata medie a vieții e de aproape șaptezeci de ani — ce zici, să mai sperăm să-i găsim vii? Dacă au plecat, plecăm după ei! Și știi ce, sînt sătul pînă-n gît de cicălelile tale! Gata! Sfîrșit! Punct!

Avea bineînțeles dreptate, dar TT declanșase canonada ca să se amuze. Punea întrebare după întrebare numai ca să-l vadă cum reacționează. Nu-și isprăvise încă muniția. Continuă:

— Dar adresele — de unde adresele?

Riposta așteptată nu sosi. BB își puse grijuliu cartea de-o parte și își împreună mîinile învîrtind policarii.

— Cred că am să trag un pui de somn. Mai avem timp pînă la Arad și conversația cu tine îmi dă o somnolență plăcută. Fii așa de drăguț și

întrebă-mă mai departe! Vîrî cartea în servietă. Da, adresele! De la garaj dacă mai există, sau de la vecini dacă nu s-au mutat şi ei. În orice caz, ne despărţim: tu îl iei pe Fekete şi pe maistrul de garaj, eu pe Olariu şi pe însoţitorul de marfă. La ora cinci după amiază ne întîlnim la cafeneaua de lîngă teatru; care din noi a isprăvit primul, îl aşteaptă pe celălalt. Iar pe la zece, la gară — mîine ar trebui să fiu la Bucureşti.

Avionul începu să coboare. Prin hublouri, într-o parte se vedea numai cerul albastru, în cealaltă — o învălmăşeală de acoperişuri ruginte.

„Comisarul" scoase un ghid.

— Cam o oră; avem timp să mîncăm liniştiţi şi să cumpărăm ţigări.

2

Ion Olariu, care-şi închinase ultimii ani ai vieţii creşterii iepurilor, locuia spre marginea de sud a oraşului, într-o căsuţă cu două ferestre. Fiindcă nu-l găsi acasă comisarul n-avu încotro şi-l aşteptă. Între timp nevasta pensionarului îi arătă iepurii Chincilla şi o cositoare de iarbă, meşterită de mîna lui Olariu.

— Dacă munceşte, e sănătos — zise femeia. Mereu găseşte cîte ceva de făcut. Dar e mînă spartă. I se scurg banii printre degete, ca apa. Repară pe lună o sută cincizeci de broaşte şi n-are şfanţ în buzunar. Nici nu-i pasă că-şi rupe pingelele şi-s scumpe. Nu-l interesează decît meşterelile lui şi iepurii.

— Bine că-i sănătos. replică BB, încercînd să-şi

închipuie femeia cu douăzeci de ani mai tînără. Poate că ea era grăsuța din fotografie.

— Ce-i drept, sănătatea înainte de toate. Dacă ești bolnav nu-ți ajută nici milioanele. Dar să ai și sănătate și milioane, e o treabă!

— Îmi permiteți să vă întreb de cît timp sînteți căsătoriți?

— Ei, de multă vreme. În noiembrie o să fie treizeci de ani.

— Atunci ați auzit de șoferul mașinii răsturnate în prăpastie în iunie 1946?

Bătrîna își legă hasmaua strîns.

— Sigur că am auzit. Bărbatul meu îi era chiar prieten. Venea deseori pe la noi cu nevasta, imediat după război. Văduva e acum la București; oare s-o fi recăsătorit? După părerea mea era prea fină, prea răsfățată pentru un asemenea om. Dar nu era de loc proastă!

„Comisarul" intră după bătrînă în bucătărie. Pe plită fierbeau cîteva oale. Femeia îi oferi un scaun și apoi își făcu de lucru cu focul. Pe urmă se așeză în fața lui pe o ladă de lemn. Arăta uimitor de proaspătă și sănătoasă pentru vîrsta ei.

— De ce s-o fi mutat văduva la București? reluă el firul.

— Avea acolo o soră, iar aici era singură.

— Ăsta a fost singurul motiv?

Înainte de a răspunde femeia îi aruncă o privire cercetătoare.

— Dumnezeu știe. Poate că nu numai ăsta..

— Atunci, ce altceva? stărui „comisarul".

— Lumea vorbește vrute și nevrute.

— Cam ce anume?

Îl potoli printr-un semn şi-şi văzu iarăşi de foc. Dar „comisarul" nu se lăsă cu una cu două.

— Că s-ar fi sinucis?

— Aşa, vasăzică ştiţi?

— Nu numai atît, se lăudă „comisarul".

Ochii, gura, toată faţa ei plină de zbîrcituri arătau că moare de curiozitate. Băiatul pricepu că nu ştia nimic în plus. Trucul lui se dovedise deplasat şi inutil. Încercă s-o dreagă.

— Nepotul şoferului e prietenul meu. Acum stă la văduvă, la Bucureşti.

— Sărmanul! zise ea aproape fără să vrea.

— De ce sărmanul? înfipse „comisarul" întrebarea.

— Ei, ziceam şi eu...

Cam asta a fost. Bătrîna mestecă în cratiţe, le acoperi zgomotos cu capacele şi-şi şterse mîinile de şorţ. În loc să revină la subiect, îşi ocărî bărbatul că venea acasă cînd i se năzărea şi pe prietenii care-l momeau la cîrciumă. BB o lăsă să vorbească, sperînd să mai afle ceva despre Ion Olariu.

Cînd sosi acasă, bătrînul refuză să discute dacă musafirul de la Bucureşti nu se aşeza mai întîi în tihnă la masa lor.

3

În vremea aceea TT stătea în grădina bătrînului Fekete. Pensionarul Alois Fekete era un omuleţ sfrijit, cu chip de pasăre, gît lung şi subţire, ochi mari. Tare îi mai plăcea să pălăvrăgească despre vremurile trecute. TT se aşează pe o bancă vopsită de Fekete în galben ţipător, la umbra unui măr. Bătrînului îi turuia gura ca o morişcă:

— Ce mai tevatură a fost atunci. Ba de la poliție, ba de la asigurări. Doamne și ce idei năstrușnice! Pe mine, auziți! pe mine voiau să mă scoată vinovat! Era într-o miercuri, știu bine fiindcă nevastă-mea se dusese la biserică... iar joi, ba nu, tocmai vineri, a venit comisia. Fekete, n-ai controlat cum trebuie frînele; Fekete, îl ai pe conștiință; Fekete, în sus, Fekete în jos, pînă am ajuns să cred și eu despre Fekete că-i ori un ticălos, ori un prostănac...

Omulețul sălta strîmb capul în timpul povestirii, urmărind încordat efectul vorbelor.

— Fekete! Auziți? Toată viața n-am furat un capăt de ață și nu m-am atins de-un fir de păr din capul cuiva. Am muncit și iar am muncit fără răgaz. Întrebați printre oameni cine-i Fekete! Nu pictorul Fekete, nici celălalt, groparul, ci *Alois* Fekete! Mecanic priceput ca mine nu întîlnești la tot pasul. Și vreți să știți de ce? Fiindcă am învățat meseria încasînd ghionți și scatoalce, așa să știți! De la un meșter foc de deștept. Eu să nu fi controlat bine frînele? Dacă au vrut să-și rîdă de mine — urîtă glumă!

TT folosi pauza ce urmă, ca să-l întrebe:

— Vă aduceți bine aminte de ziua cînd unchiul meu...?

— Și încă cum! 26 iunie, știu fiindcă venise la mine un ziarist. Așadar, domnule Fekete, îmi zicea ziaristul, ce părere aveți domnule Fekete, n-o fi fost cumva o sinucidere? Eu m-am gîndit bine: dacă zic da, ies din încurcătura asta scîrboasă și comisia nu mă mai pisează cu frînele; sinucigașul își ia viața și cu cele mai bune frîne! Mă rog! Dar

Fekete nu zice da, fiindcă nu vrea să mintă. Spusele lui Fekete erau a doua zi în ziar și sunau cam așa: dragi cititori, eu mecanicul auto Fekete, pardon Alois Fekete, nu spun decît că n-a fost sinucidere. Un șofer așa bun, cu o nevastă așa tînără și frumoasă, un om totdeauna atît de cumsecade nu-și ia viața de bună voie. Mai ales că omul făcuse războiul și știa cum arată moartea la față; ei asta-i, nici vorbă, nu poate fi vorba de sinucidere!

— Atunci, la 26 iunie, cum s-au petrecut lucrurile? scormoni mai departe TT.

Bătrînul își cercetă din cine știe ce motiv mîna dreaptă. În palmă, deasupra degetelor, avea bătături cafenii-gălbui.

— Da, în viața mea am muncit, nu glumă, și n-am făcut niciodată treaba de mîntuială! Nici atunci, la 26 iunie. În garaj era mult de lucru. Abia se isprăvise războiul... motoarele, unul peste altul, vechi și stricate. Azi e simplu, motoarele uzate se trimit la Reșița ca fier vechi, dar pe vremea aceea... zi și noapte muncă și iar muncă, mîncare slabă, prăvălii goale...

— Unchiul meu lucra pe un Opel?

Aprobă înclinînd capul de mai multe ori, gîtul subțire i se lungi și mai mult.

— Un „Opel-Blitz", nu nou, dar reparat de mine și de oamenii mei. Așa că dimineața, către orele nouă, își făcu plinul de benzină și peste o jumătate de oră porni. Pentru totdeauna, sărmanul. Și era mai tînăr ca mine, zdravăn și sănătos. Din grădina asta, din pomul de deasupra capului cumpăra mere — le tăia felii și le usca pentru

drumurile lui lungi. Da, chiar atunci, la 26 iunie, comandase cinsprezece sau douăzeci de kile.

Omul cu chip de pasăre spunea lucruri interesante, dar prea începuse de la Adam și Eva. TT îl ajuta, sugerîndu-i cuvintele. Rămase la Fekete două ore încheiate, dar în carnet nu notă decît o jumătate de pagină. Cine știe cîți ani așteptase bătrînul să-i aducă soarta asemenea ascultător tînăr și atent! Potopul vorbelor rupsese în sfîrșit zăgazul, țîșneau și spumegau la vale fără răgaz: controlul frînelor, reglarea corectă a ventilelor, schimbarea filtrului de ulei, totul făcut la fix, cîrpăceala omoară orice motor, cît de bun, iar cauciucurile nici prea tari și nici prea moi, mașina trebuie să iasă pe poartă ca o mireasă, spălată, lustruită, unsă

Era plăcut acolo, mirosea îmbietor a pămînt, fructe și iarbă. Din cînd în cînd, în mijlocul povestirii, bătrînul sărea în picioare să alunge un cocoș obraznic sau să aducă o mînă de caise, „o mostră din producția proprie" În zumzetul albinelor grădina părea o insulă la mii de kilometri de „Cazul nr. 13". Concluzie pripită, căci în ultimele minute se ivi ceva nou.

— N-ar fi rău să vorbești și cu doctorul, spuse Fekete însoțindu-și musafirul spre poartă.

TT simți cu mîi înghează inima.

— Cu ce doctor?

— Ei, cu tînărul acela, ultimul care l-a văzut atunci.

— După moarte? întrebă TT dezamăgit.

— Nu, înainte de moarte! La 26 iunie 1946, pe unchiul dumitale l-a așteptat la poarta gara-

jului un cunoscut vechi, nu, ce zic, un camarad din război. S-a urcat alături de el în mașină pentru o bucățică de drum...

— Pînă unde?

Omulețul ridică din umeri și desfăcu mîinile.

— Asta nu mai știu.

— Dar cum îl cheamă, știți?

— Nici asta!

— Cum pot să-l găsesc?

Din nou gestul aceleiași păreri de rău. Chipul de pasăre se înclină spre umăr.

— De unde aș putea să știu?

4

Doamna Olariu scoase două cercuri de la mașina de gătit și așeză o tigaie. În grăsime sfîrîia un cîrnat încolăcit; Ion Olariu trase aer pe nări adulmecînd mirosul și spuse clipind din ochi:

— Ce bine că avem un musafir de la București — ne bucurăm și noi de un cîrnat în farfurie. Cîrnatul de calitate cere rachiu de calitate!

Interesant individ. Purta ochelari fără ramă, iar mișcările lui rigide aveau ceva de profesor. Părul îi încărunțise la tîmple și deasupra frunții, se rărise într-atîta că i se vedea strălucind pielea capului.

Turnă zîmbind licoarea în trei pahare și întrebă:

— Așadar, cărei ocazii îi datorăm cinstea?

— Domnul dorește să afle ce știi despre accident, spuse femeia.

Speriat puse paharul pe masă.

— Care accident?

— Din 26 iunie 1946, zise „comisarul".

— Aha, ei da, o istorie ciudată... Bău paharul și-și drese glasul. Strașnic rachiu! Apoi își șterse gura și începu să povestească:

— Cam așa se întîmplă în accidentele de mașină: și cel mai bun șofer ajunge să dea ortul popii cînd din cealaltă direcție se năpustește asupra lui un imbecil care abia ține volanul. Am colindat și eu țara în lung și-n lat, de la Timișoara la Constanța, de la Suceava pînă la Dunăre, fără urmă de zgîrietură pe mașină. De aceea nu-mi pot explica accidentul acela. Cel mai bun prieten și cel mai bun șofer — să sfîrșească în asemenea accident idiot! Nu, n-a prea fost lucru curat, fără îndoială...

— Poate era sătul de viață, se gîndi cu glas tare „comisarul".

Olariu scutură hotărît capul.

— Cînd te duci la croitor cu o zi înainte să-ți iei măsură și cînd comenzi în ziua respectivă un sac de mere, nu-ți lepezi viața în rîpă ca pe o zdreanță! Venea deseori pe la noi, jucam cărți aproape în fiecare duminică, nevasta lui venea și ea de multe ori, eram aici ca în familie. Nu s-a plîns niciodată de ceva, făcea tot felul de planuri.

„Comisarul" îl asculta încordat. După cît se părea, pensionarul avea memorie bună, înregistrase și amănuntele. Nu trebuia decît să-l îmboldească puțin. Spuse încet, privindu-și însemnările din carnet:

— 26 iunie cădea într-o miercuri; vă mai aduceţi aminte dacă cei doi soţi au fost la dumneavoastră în duminica precedentă, adică la 23 iunie?

Olariu stătu pe gînduri, apoi spuse hotărît:

— Nu, n-au fost la noi. Ultima partidă am jucat-o cu opt zile înainte. Iar după o scurtă tăcere îşi întregi spusele: atunci a venit singur, nevastă-sa nu se simţea tocmai bine.

— Vă rog să vă gîndiţi. Era ceva deosebit în purtarea lui? Vreau să zic: era distrat, cu gîndurile aiurea?

— N-aş mai putea să vă spun.

— Cum stăteaţi cu cîştigul? îl cercetă comisarul. Cine adunase mai multe boabe de fasole în dumineca aceea, la 16 iunie?

— Pe cît îmi aduc aminte — eu.

— Dar de obicei cine juca mai bine?

Olariu zîmbi şiret.

— Cred că-i veneau cărţi mai bune. Deseori mă împrumuta cu boabe.

— Prin urmare la 16 iunie era distrat. V-a mai surprins ceva?

Stătu din nou pe gînduri.

— Totul a decurs ca de obicei. A intrat şi a pus pe masă o sticlă de vin, pe urmă înainte de a începe partida ne-am dus în grădină. Ştiţi, stăteam la palavre despre cîte-n lună şi-n stele.

— Despre ce aţi vorbit?

Făcu un gest de neputinţă.

— Îmi cereţi prea mult. După douăzeci de ani! Nici dacă m-aţi întreba despre ce am vorbit ieri, n-aş mai ştii

— Un moment vă rog, stărui „comisarul". V-aţi dus în grădină şi v-aţi aşezat pe banca de colo, poate.

Clătină din cap.

— Da de unde, banca am făcut-o mai tîrziu. Înainte erau nişte cioturi rămase de la nişte copaci pe care-i doborîsem. Vechi şi pe jumătate putrede.

— Aţi stat deci pe buturugi. Şoferul era preocupat de ceva sau bine dispus?

— Nu, nu se prea simţea în apele lui. Eu îi povesteam ceva şi el nici nu mă asculta.

— Mai mult a tăcut decît a vorbit?

— Da.

— Şi după aceea? V-aţi întors în casă? Soţia dumneavoastră era şi ea acasă?

— Nevastă-mea e totdeauna acasă, zise el hotărît. Spălase vasele, sau dereticase prin casă, după douăzeci de ani e greu de spus...

— În ziua aceea aţi mîncat?

Dădu din cap.

— Aşa era obiceiul la noi. Înainte de rachiu, cîrnaţi.

— Parcă vorbeaţi despre o sticlă de vin, sau nu?

— Întîi o înghiţitură de rachiu, pe urmă sticla de vin. Aşteptaţi să mă gîndesc; da, eu am mîncat, dar el abia s-a atins de mîncare. Aveţi dreptate, era mai altfel decît de obicei.

— Poate îl chinuia gîndul sinuciderii.

— Prostii, sări ca ars Olariu. Unui om ca el, repet — unui om ca el nu-i stătea gîndul la aşa ceva?

— Deci sinucidere nu; atunci crimă?

Pensionarul încreți sprîncenele clătinînd din cap.

— Era om bun, n-avea dușmani.

Cîteva minute, nu mai schimbară nici un cuvînt. Rămăseseră amîndoi pradă gîndurilor. Afară, în fața casei, gungurea un porumbel. Pe undeva, foarte departe, lătra un cîine. Se auzi huruind o căruță, mirosul înțepător al fructelor căzute pătrundea în încăpere.

— N-o fi avut vreo defecțiune tehnică pe parcurs? reluă „comisarul".

— Exclus; de revizie răspundea atunci Fekete, om serios și precis pînă la cel mai mic amănunt. Mai degrabă s-ar fi întins în fața roților decît să lase o mașină să plece la noroc. Nici vorbă, Fekete își cunoștea meseria ca nimeni altul!

Comisarul întinse trei degete și le îndoi pe rînd:

— Crimă nu, sinucidere nu; accident pe parcurs nu. Ce ne mai rămîne? Cele trei variante cuprind practic toate posibilitățile. Simțea că Olăriu îi ascunde ceva. Felul cum se repezi la mîncare echivala întrucîtva cu o încercare de a scăpa de discuție.

Atunci se amestecă bătrîna:

— De ce nu spui ce se vorbea?

— Gural se răsti el poruncitor. Așa-s oamenii, vorbesc. Dacă ar fi să ne luăm după gura lumii, toate văduvele și-au ucis bărbații și toți văduvii nevestele.

— A mers cu el în mașină? întrebă BB repede.

— Aș, de unde, nici vorbă!

— Atunci, ce vorbea lumea?

— Absolut nimic serios, simple cleveteli. La

25 iunie s-au certat din cauza unui electrician. Le instalase lumina în casă. Locuiau aici, în cartierul nostru.

— Da, dar nu era un fite-cinel zise femeia.

Olariu lovi cu pumnul în masă.

— Taci o dată!

BB întrebă pe neașteptate:

— S-au mai împăcat pînă cînd au plecat?

— Nu.

— Ei, poftim! îl zgîndări nevasta.

— Vorbe de clacă. Mai tîrziu, m-am dus eu la electrician. E adevărat că-i făcuse femeii ochi dulci, ei și? Nici un bărbat nu scapă ocazia să facă ochi dulci cînd întîlnește o femeie bine făcută. Oare ăsta-i un motiv să-ți iei viața?

— Depinde de împrejurări, spuse comisarul.

Olariu rîse ironic.

— Dac-ar fi așa, nici eu nu mai eram demult printre cei vii.

Nevastă-sa îi dădu un ghiont.

— Depinde de împrejurări, repetă comisarul. Depinde cît de serios a privit femeia treaba asta.

— Precis nu știe nimeni. Nici măcar electricianul.

— Ehei... Ochi frumoși și codati... spuse bătrîna.

Olariu mîrîi, tăindu-și o felie de pîine:

— O fi fost din cale afară de sensibil. După atîția ani, nu mai are importanță.

— Și-o fi înecat amarul în rachiu, întregi comisarul. Pe drum a băut și, la curba „Agrafa de păr", s-a întîmplat ce s-a întîmplat.

— Mai bine așa, încheie Olariu. Dacă scăpa cu viață, nici pînă azi n-ar fi isprăvit să tot scoată bani din pungă.

5

TT scoase biletul pentru a treia oară și privi adresa. Citind numele străzii îi pîlpîiră în amintire imagini decolorate și neclare, uitate de ani și ani de zile. Pe stradă — praf fierbinte care se ridica în norișori galbeni la fiecare mișcare și o grămadă de picioare ce alergau, scurmau și loveau, încercînd să pună stăpînire pe minge. Străbătea drumul fără grabă, străduindu-se să-și retrăiască copilăria, prin arbori, case și frînturi de discuție; fără să bage de seamă, se trezi, uimit, în fața porților mari și negre ale cimitirului. Nu-i trecuse nici o clipă prin gînd să ajungă acolo.

În liniștea amiezii, nici țipenie de om printre morminte. Salcîmii care mărgineau drumeagul păreau ireali ca într-un decor de teatru; la fiecare pas pietrișul scrîșnea sub tălpi. De la capelă coti pe o cărare laterală îngustă, trecu pe lîngă un monument funerar înnegrit de vreme, merse mai departe pînă la mormîntul unde zăcea unchiul. În douăzeci de ani o fi ajuns și el un schelet descărnat ca acea înșiruire de oase albite, folosită la ora de anatomie drept material didactic.

Poate că oasele lui ar putea furniza amănunte uimitoare. Există în medicina legală asemenea exemple; chiar și după sute de ani, se poate spune cu mare precizie dacă omul respectiv a fost gras sau slab, dacă a avut dureri de dinți, spondiloză sau artrită. Cu oarecare aproximație se putea ghici

chiar condiția omului și profesia lui. Aflase la București de existența unor specialiști în stare să reconstituie figura omului după craniu; cu toate ridurile, cutele și gropițele, căci fiecărei structuri osoase îi corespunde o anumită alcătuire a obrazului. Îi explicase un asistent cum stau lucrurile: structura se repetă în general cu exactitate matematică și, în particular, prin urmare schimbînd sensul, se pot trage concluzii precise. Un ochi versat este în stare să deducă doar din cîteva oase, vîrsta, înălțimea și greutatea, musculatura, sexul și sute de alte amănunte.

Își plimbă privirea peste florile roșii și albe din jurul plăcii de piatră, surprins de influența gîndirii lui BB asupra lui; rude, nerude, în fața științei erau egali. Părăsind cimitirul, se trezi gîndind că în cel mai rău caz s-ar putea cere deschiderea mormîntului. Alungă ideea cu repeziciunea cu care-i venise și, grăbit își continuă drumul.

Casa indicată de Fekete se afla pe malul Begăi. O construcție veche și impozantă, împodobită de stucaturi. Urcă treptele de piatră pînă la primul etaj și sună.

Aproape imediat apăru în ușă un bărbat care părea bolnav de gălbenare. Îl întrebă pe cine caută și-i făcu loc, lăsîndu-l să intre.

Într-o cameră cu jaluzelele trase, doi bărbați și trei femei stăteau la masă; jucau cărți și beau cafele. TT simți că picase prost și bătu în retragere; dar una din femei, cea cu ochelari, îl opri.

— Răposatul meu soț a condus garajul ca și cînd ar fi fost al lui. Se scuză și dispăru după o

ușă. Reveni, punînd în fața lui TT o ceașcă de cafea. Nu se aud decît păreri bune despre el.

Omul care-i deschisese dădu aprobator din cap.

— Fratele meu? De mic copil a fost așa. Doctor de motoare.

— Iar atunci, după accident, zise femeia, trei zile n-a pus nimic în gură, nici măcar un strop de supă, nimic. Sînt în stare să jur că n-a fost vina garajului; șoferul a fost de vină! Sînteți rudă cu el și n-ar trebui să vă spun, dar am aflat că băuse! Soțul meu n-a băut în viața lui.

TT îi cercetă chipul în timp ce vorbea: lîngă nas avea un neg închis la culoare din care ieșeau cîteva fire de păr negru. Cînd vorbea îi jucau pe față și ramele ochelarilor și nasul și negul. Făcuse o prostie venind aici. Doar aflase de la Fekete că Franz Schuster nu mai trăia din 1958.

— De ce vă interesați? întrebă bărbatul bolnav de gălbenare, frecîndu-și chelia la fel de galbenă.

— Am de gînd să scriu o istorie a familiei, minți TT. Și despre unchiu-meu nu știu nimic.

Șase perechi de ochi se ațintiră asupra lui.

— O istorie a familiei? întrebă cineva. O carte?

— Nu ca s-o public, numai așa, un fel de cronică de familie.

— Aha! răsuflă ușurată purtătoarea ochelarilor. N-aș vrea ca bărbatu-meu să ajungă în gura lumii.

TT deveni atent.

— De ce în gura lumii?

— Nu știți cum e aici, interveni brusc gălbejitul. Se trăncănește. De exemplu, dacă ați scrie că mașina a fost defectă, mîine ar vui orașul: adică Franz Schuster a băgat pe unul în mormînt și nu

s-a ştiut pînă acum.

Femeia cu neg aduse o cană de aluminiu plină cu cafea.

— E proaspătă, chiar acum am făcut-o. Cumnatul meu are dreptate; dacă aveţi de gînd să scrieţi despre asta, trebuie să ne cîntărim fiecare vorbă de şapte ori. S-a pălăvrăgit destul şi atunci! Comisia însă a pus lucrurile la punct. Nu trebuie învinuit garajul.

Mai ascultă o mulţime de amănunte în legătură cu vremurile acelea, dar fără prea mare folos. Îşi luă rămas bun cu ochii la pendulă. Cinci fără un sfert — o fi terminat şi comisarul pînă la ora asta.

6

Tramvaiul aproape gol în primele ore ale după-amiezii înainta hurducăind şi scîrţîind. Comisarul stătuse tot timpul de vorbă cu taxatoarea, o fată cu codiţe castanii, prietenoasă şi foc de vorbăreaţă. La coborîre, după un sfert de oră, ştia perfect drumul pînă la casa electricianului.

Pătrunzînd în încăperea de la subsol, nu prea luminoasă dar uscată, BB dădu cu ochii de un bărbat tolănit pe divan; se ridică la intrarea lui, arătos şi azi, după douăzeci de ani. Avea o faţă cam din topor, dar bine modelată, cu o mustaţă mică, tunsă cu grijă. La fel de cochet şi acum, se gîndi BB cînd îi întinse mîna. Dacă a existat vreo legătură între el şi „Cazul nr. 13", dovedea că, pentru un om săltat de cincizeci de ani, ştie să-şi stăpînească nervii.

Auzind motivul vizitei, zîmbi cu subînţeles.

Apoi își trase de cîteva ori coatele spre spate să-și dezmorțească mușchii umerilor.

— Să mă iertați, am tras un pui de somn după prînz și tocmai am făcut ochi. Vreți să știți cum s-au întîmplat lucrurile? Zîmbi din nou: S-a iscat o tărășenie de toată frumusețea. Ani în șir nu le-a mai tăcut gura. Din două în două zile primeam vizita poliției. Întrebări, presupuneri, acuzații, pe urmă s-au potolit. Era și timpul! Nu mai puteam să scot capul în lume. Vecinii, cu morișca lor de trăncăneli, mă socoteau ba complice, ba pungaș, ba mai știu eu ce.

— Ce părere aveți, aruncă BB întrebarea, șoferul avea dușmani?

— Habar n-am, n-am lucrat în viața mea la garaj. Sînt electrician, dar nu electrician auto.

În afara garajului, în cartier de pildă?

— Greu de spus. După atîta vreme și un dușman de moarte ar ierta toate păcatele.

— Gîndiți-vă bine, stărui comisarul. Nu s-au iscat vreodată certuri între vecini, adică nu v-au ajuns la ureche asemenea lucruri?

Chibzui, își drese glasul, se sculă în picioare și deschise fereastra îngustă prin care nu se vedeau decît picioarele trecătorilor. Trecu aproape un minut pînă să zică:

Mici ciondăneli au existat, dar ăsta nu-i un motiv...

— Nu-i un motiv pentru ce?

— Adică, vreau să spun că toată lumea se ciorovăiește ba cu unul, ba cu altul, dar ăsta nu-i un motiv să mergi pînă-n pînzele albe!

— Ce părere aveți, șoferul a fost ucis? insistă „comisarul" fără să-l privească.

— Ce să zic? Poliția punea aceleași întrebări ca și dumneavoastră.Numai Dumnezeu știe ce le umbla prin cap.

— Să presupunem că și ciorovăielile ar fi un motiv.

— Asta-i curată bazaconie! Atunci fiecare din noi ar găsi destule „motive" să ucidă cel puțin zece inși!

Inteligent individ; după cum arăta și după felul de a se purta, nici nu era de mirare că femeile nu treceau indiferent pe lîngă el. Iar felul lui logic de a gîndi atrase în mod deosebit atenția lui BB.

— În douăzeci de ani aș fi uitat de mult întîmplarea, zise el cu mustața ușor umflată a zîmbet. Dar zecile de declarații — își scărpină ceafa — mi-au întipărit lucrurile în minte pe vecie. Se opri ezitînd. De fiecare dată polițiștii mă întrebau altceva, *eram bănuit,* am înțeles asta abia cu timpul. Parcă nu de asta ați venit și dumneavoastră!

Era rîndul „comisarului" să zîmbească.

— Nu; sînt prieten cu nepotul șoferului și fiindcă tot eram pe aici, m-am gîndit...

— De unde știți adresa mea?

— De la Ion Olariu.

O umbră îi trecu peste ochi, mîinile nemișcate pînă atunci pe masă, tresăriră. Simți probabil că-i observase tresărirea, căci își strînse mîinile una peste alta ca și cînd s-ar fi pregătit să spargă o

nucă. Cînd ridică iarăși ochii, îi citi în priviri așteptarea.

— Nu de la doamna Olariu? întrebă el deodată.

— Nu, bătrînul n-a lăsat-o să scoată o vorbă.

— Știe el cu cine are de-a face! strigă celălalt însuflețit. Nimeni din cartier n-a scăpat de gura ei.

— Atunci, acum douăzeci de ani, ce spunea?

Îi pierise culoarea din obraz sau era doar o părere? Răsufla mai repede, cu mîinile încleștate parcă pentru totdeauna. Pe urmă își arătă dinții sănătoși, mustața i se lungi:

— O rodea gelozia; fără motiv, de altfel.

„Comisarul" își simți fruntea încruntîndu-se, dar își descreți pielea în grabă. Exact cum prevăzusel Prin urmare la bătrîna lui Olariu, ce e în gușă și-n căpușă. Nici vorbă, între ea și electrician fusese ceva, iar zvonurile o asmuțiseră împotriva nevestei șoferului. Dacă nu cumva...

— Dacă nu cumva, zise el tare, au existat într-adevăr relații intime între dumneata și nevasta șoferului. După atîta vreme, nu mai are importanță; da sau nu?

Ochii omului scînteiară.

— Nu se înțelegea cu bărbatul ei. Era obișnuită cu alt mediu, îi plăcea să discute, știa o mulțime de lucruri, într-un cuvînt era foarte deșteaptă.

— Cum ați intrat în casa lor? I-ați cunoscut soțul?

— Nu chiar. Pe vremuri lucram la uzina electrică și le-am instalat lumina în casă. La periferie nu exista pe atunci curent electric, adică nu în toate casele. Așa am făcut cunoștință.

— Asta s-a întîmplat în iunie 1946?

— Nu, mai înainte. Știu la ce vă referiți. Accidentul soțului a avut loc în iunie 1946, data asta nu-mi iese din minte căci toată vara n-am fost om. Poliția nu m-a lăsat în pace pînă la Anul nou. Dar n-a existat nici un fel de legătură. Credeți-mă, nu v-aș ascunde nimic astăzi. Nici ea n-a fost vinovată. Și eu și ea sîntem destul de bătrîni, așa că...

— Iertați-mi întreruperea! Șoferul știa ceva, sau avea doar bănuieli?

De data asta zăbovi cu răspunsul. „Comisarul" privi pe fereastră; treceau pe drum pantaloni fluturînd, haine lungi și largi, spițele de la roata unei roabe și din nou pantaloni; pe urmă dreptunghiul fără geam rămase o clipă gol, ca să înrămeze imediat picioarele unei femei fără ciorapi. În cameră se întuneca văzînd cu ochii, un nor acoperise desigur soarele. Electricianul stătea tot mut, însă mîinile îi vorbeau. Bătea toba cu unghiile pe fața de masă, ritmic și apăsat ca și cînd ar fi avut de gînd să facă praf una din florile imprimate în țesătură.

— Să lăsăm asta, zise „comisarul". N-am dreptul să vă interoghez; venisem doar ca să discut cu dumneavoastră, la rugămintea prietenului meu, nepotul șoferului.

— Nu, de ce să ne oprim în mijlocul drumului? întrebă electricianul mirat. Încercam să-mi amintesc. Cînd am intrat prima oară în casa lor mirosea a cafea proaspăt rîșnită. Femeia — o cunoașteți cumva? — femeia a acoperit obiectele din bucătărie cu ziare și m-am apucat de treabă. M-a

întrebat dacă nu doresc o cafea. Din cuvintele astea am simțit că vrea să intre în vorbă. După ce am scobit peretele pe vreo doi metri, plin de praf și obosit de muncă, am băut o ceașcă de cafea. De ce să nu recunosc? Îmi plăcea. Subțire, cu părul legat într-o basma gălbuie, șorțul alb, curat, știți și dumneavoastră cum îți pierzi capul. Ea în schimb nu dorea decît să stea la taifas cu cineva, mi-am dat seama repede; dar mă cam încinsesem și am tras de lucrare o săptămînă întreagă. În ultima zi — zîmbi cu toată gura, ei... ei...

Mai tăcu un minut, pe urmă întrebă pe alt ton.

— Și la urma urmei, ce doriți să aflați? Bărbatul ei habar n-avea, cel puțin așa sper, și dacă a aflat, numai ea i-a spus.

— De unde știa bătrîna Olariu?

— Pe atunci era departe de a fi bătrînă. Puțin cam grăsuță, dar îi ședea bine. Cred că de la soțul ei.

— Și el?

— Nu știu! De la mine în orice caz, nu. Pînă în ziua de azi am rămas burlac și, ce-i drept, am avut grijă să nu mi se scurgă viața fără folos, dar de trăncănit cu cei din jur, nu, n-am avut asemenea obiceiuri!

Între timp afară se înseninase iarăși. Lumina schimba complet aspectul odăii. „Comisarul" se ridică și întrebă:

— Socotiți că, de supărare, bărbatul a pierdut controlul volanului tocmai în cel mai periculos loc și s-a prăvălit în prăpastie?

Electricianul clătină din cap.

— Sau a băut prea mult pe drum?

Aceeaşi negaţie din cap.

— Nu era beţiv.

— Cînd l-aţi văzut ultima oară?

Întrebarea cheiei Electricianul se rezemă cu o mînă de masă ca şi cînd i s-ar fi îngreunat deodată trupul şi răspunse cu buzele tremurînde:

— L-am văzut pe năsălie, atît cît se mai putea vedea; dantelă de hîrtie şi sub ea un om făcut fărîme, acoperit cu grijă. Greutatea maşinii îl strivise.

„Comisarul" ieşi din cameră bîiguind o scuză; urcînd treptele culoarului întunecat, îşi puse în gînd să nu-i spună nici o vorbă lui TT despre vizita asta.

7

Conform înţelegerii, prietenii se întîlniră la ora cinci în barul de zi de lîngă teatru. TT comandase deja un suc de portocale cînd apăru comisarul. Ceru o cafea neagră cu frişcă. Îşi roti privirea în jur.

— Nu-i rău localul ăsta, zise el scoţînd un ziar din buzunar. Citi cîteva titluri şi-l vîrî apoi la loc.

— Ai fost la Fekete?

— Da.

— La maistrul de garaj?

— Da, dar a murit de opt ani, zise TT deschizînd carnetul de notiţe. Tu ai făcut ceva?

— Am fost la Olariu. Pe urmă la Liuba, tocmai în cartierul gării, timp pierdut de pomană.

— Mort şi el? întrebă TT.

— Ca şi mort, total ramolit. N-am putut scoate de la el decît un zîmbet tîmp. Deprimant să vezi

ce face vîrsta dintr-un om. Să lăsăm asta. Am biletele în buzunar, în patru ore ne pleacă trenul. Ce ar fi să recapitulăm?

Povestiră pe rînd, se completară unul pe altul, trecură la presupuneri. Călătoria nu le înșelase așteptările. În localul acesta confortabil, cu pereții căptușiți cu plăci de lemn gălbui, cu miros de cafea și de țigări bune, începură să vadă cu alți ochi „Cazul nr. 13". „Comisarul", care întocmise un fel de proces verbal al „consfătuirii", se lăsă pe spătarul scaunului și zise:

— Mătușa era prea fină și prea răsfățată pentru condițiile pe care i le putea oferi un șofer. Îi era superioară ca inteligență. În plus, frumoasă. Cunoștințele soțului n-o priveau cu ochi buni. În seara premergătoare zilei de 26 iunie s-au certat din cauza unui tînăr electrician. Unchiul se dovedise un șofer desăvîrșit. Îi plăcea să joace cărți și să bea din cînd în cînd. Fire susceptibilă, poate și gelos. N-a cerut socoteală electricianului, și-a ferecat bănuiala în fundul sufletului și a tăcut. la 26 iunie a plecat pentru mai multe zile, fără să se fi împăcat cu nevastă-sa. După toate aparențele a băut pe drum. La curba „Agrafa de păr" a răsucit prea tîrziu volanul și s-a răsturnat în prăpastie cu parapet cu tot. Atît pînă acum. Am uitat ceva?

— Da, pe doctor!

— Aici sînt două posibilități, cumpăni comisarul lucrurile. Sau nu-i amestecat de loc în treaba asta și atunci n-avem nici un motiv să ne ocupăm de el, sau e prins în horă și ne dă peste cap tot ce am stabilit pînă acum... Da, cred că e prins în horă!

— Așa am presupus și eu, fără să cunosc motivul, numai prin intuiție; cele notate de tine nu sună rău, dar nu explică totuși șantajul. Chiar dacă mătușa se simte întrucîtva vinovată, azi nu-i poate cere nimeni socoteală, nici măcar legea! În orice casă există certuri...

— S-ar putea că ai dreptate, îl întrerupse comisarul cu chipul întunecat. Doar nu-i scris nicăieri că șantajul e legat de accident. Se prea poate ca noi să fi pornit pe o pistă greșită.

— Deci să-l introducem pe doctor în combinație.

— Nu prea avem indicii pentru asta.

— Nu în toate cazurile penale există întotdeauna indicii chiar de la început.

— Bine, se declară de acord „comisarul". Atunci mai zi o dată ce știi despre blestematul ăla de doctor!

— Nu prea multe. După părerea mea, există totuși ceva foarte interesant. Îmi sună și acum în ureche vorbele bătrînului Fekete. O cunoștință veche, spunea el, ca să se corecteze imediat, nu, ce zic, un camarad de război... Și doctorul ăsta s-a urcat cu el în mașină o bucată de drum, tocmai în dimineața aceea.

— Un moment, de unde știi că n-a mers decît o bucată de drum?

TT dădu din cap.

— Așa-i. Sorbi o înghițitură din sucul de portocale. Nimeni nu ne poate spune. O mai fi fost poate în mașină și la curba „Agrafa de păr"; cine știe ce lucruri cumplite s-au petrecut acolo... Nimeni nu știe numele, nimeni nu-l poate descrie mai amănunțit. Așa a fost și atunci. În vara lui

1946 ar fi trebuit să fie citat ca martor, vorbise ultimul cu victima. Dar n-a fost chip să se dea de el.

„Comisarul" părea că nu-l mai ascultă. Învîrti zaţul cafelei din fundul ceştii ca şi cum ar fi vrut să-şi ghicească şi îi şopti celuilalt:

— Nu mai vorbi aşa de tare! În spatele tău e o femeie numai urechi!

Auzind acest avertisment, TT fu cît pe-aici să se întoarcă reflex. În loc să coboare tonul, întrebă dispreţuitor:

Îţi arde de glume?

Nu primi nici un răspuns, chipul „comisarului" însă era elocvent.

TT se ridică încet şi porni spre vitrina frigorifică. Ceru o bucată de tort. Întorcîndu-se, aruncă o privire spre masa vecină. Ca de obicei, BB se dovedea prudenţa personificată, presupunînd că i-ar urmări baba asta care abia îşi ducea oasele. Bătrîna ridică atunci încetişor capul şi el îi văzu o clipă ochii. Nici pe departe o privire absentă şi indiferentă de om bătrîn, ci atentă, întruchiparea curiozităţii însăşi. Cînd li se întîlniră privirile, curiozitatea din ochi i se stinse ca un bec electric la apăsarea butonului.

— Ei? îl primi BB. Am dreptate?

— Nu-i exclus; dar tot aşa de bine s-ar putea să ne fi pierdut amîndoi minţile!

— Ce crezi c-o fi vrînd?

BB îşi aruncă capul pe spate.

— Ducă-se la naiba! Aşadar, să presupunem că doctorul era în maşină... Unchiul tău ştia ceva virtual periculos pentru doctor. Vreo istorie din război, Dumnezeu ştie, crimă sau aşa ceva. Un-

chiu-tău a comis imprudența să-l amenințe fără să se asigure cum trebuie ... și ... și a fost redus la tăcere. Stau și mă întreb: doctorul ăsta, socotind că-i individul pe care l-ai fotografiat tu, ar avea curajul să vină la București ca să ceară bani tocmai de la mătușă-ta?

Tăind bucata de tort cu muchea linguriței, TT se întoarse să vadă ce face bătrîna. Nu mai încăpea nici o îndoială: ședea aplecată spre ei ca un gîscan la pîndă, încercînd să prindă din zbor fiecare cuvînt. Coborî vocea pînă la șoaptă.

— Nu, n-ar fi venit la București. Mai degrabă altceva: s-a comis o crimă și unchiul meu a fost părtaș. În cazul ăsta, doctorul se prezintă și spune: doamnă dragă, oricît de rău mi-ar părea, sînt nevoit să vă tapez de trei mii de lei. Dacă nu deschideți punga, sînt silit să anunț autoritățile.

Prietenul îi ascultă vorbele din ce în ce mai atent și se apucă să noteze în caiet cu rîvnă:

— Atunci mătușă-ta ar fi nevinovată, zise el. Ipoteză de reținut. Fără îndoială, ar mai exista o mulțime de variante pe această temă. În orice caz, trebuie să dăm neapărat de urma doctorului — și mă tem că va fi foarte greu.

V

Timp de două zile BB dispăru de pe fața pămîntului. Telefonul suna în gol, nimeni nu ridica receptorul. TT nu-și bătu capul, doar îl cunoștea pe „comisar". Precis că la ora asta era chinuit de tot felul de gînduri, fără să ajungă la vreun rezultat. De necaz, se vîntura prin tot Bucureștiul ca o vi-

jelie, de parcă veriga lipsă din înlănțuirea raționamentelor lui s-ar fi găsit sub bolta unei porți sau la o răscruce de drumuri.

A treia zi, un băiat cu părul vîlvoi îi aduse lui TT o scrisoare de la comisar; pe plic, cu litere de-o șchioapă cuvîntul: „URGENT".

— Cine ți-a dat scrisoarea? îl întrebă el pe băiat.

— Un bărbat.

— Unde l-ai întîlnit?

Piciul ridică din umeri.

— Pe stradă.

— Pe stradă, pe stradă, dar unde?

— În fața Tribunalului.

TT îi dădu cîțiva bănuți și deschise plicul.

„Dragă prietene, descifră el. În timp ce-mi citești rîndurile mă aflu la Tribunal și ascult a doua parte a ședinței de judecată. M-a invitat o cunoștință, un avocat. Straşnic orator, are în cap toate legile, păcat că în pledoariile lui abuzează de sofistică. Cred că-i place să se îmbete cu propriile lui cuvinte. Dar nu de asta ți-am scris. Ai văzut probabil în plic o pungă de plastic. Fii foarte atent cînd o deschizi să nu se șteargă eventualele amprente de pe hîrtia dinăuntru. Te rog să te ocupi de asta. Ne vedem mîine să hotărîm ce avem de făcut. În pungă, pe fîșia aceea de hîrtie pe care sînt scrise cîteva rînduri, vei descoperi poate o nouă pistă. Mi-a băgat-o cineva în gaura cheii. Cît despre text, zadarnic mi-am bătut capul, se pare că ne consideră cam ageamii. Poate izbutești să scoți vreo amprentă de pe banda de hîrtie. Ne-ar

ajuta eventual să mergem mai departe. Mult noroc la treabă, numai de măiestria ta depinde!

TT dădu la o parte hîrtia mîzgălită în fugă şi întoarse ochii spre băieţelul care nu se clintise. Toată feţişoara îi era acoperită de pistrui.

— Ce mai aştepţi?

Copilul o luă din loc fără o vorbă.

TT închise uşa, îşi trase mănuşile de cauciuc şi desfăcu grijuliu punga. Mesajul lui BB îi trezise curiozitatea. O fîşie lată de trei degete, scrisă cu cerneală verde, decolorată. Un scris rotund, cam prea rotund acoperea hîrtia.

„Majoritatea oamenilor încep să preţuiască viaţa abia cînd sînt în pragul morţii. Atunci doresc să trăiască cu orice preţ. Lucrurile capătă altă valoare cînd mai ai puţin de trăit. Dacă aţi cugeta bine la cele spuse v-ar fi cruţate multe necazuri, poate chiar o moarte timpurie".

TT mai citi o dată. Ciudat text! Ameninţare deghizată oare? Formulată extrem de prudent, dar totuşi ameninţare... „v-ar fi cruţate multe necazuri, poate chiar o moarte timpurie". „Dacă aţi cugeta bine"... La ce să cugete? La viaţă? La o viaţă fără belele şi complicaţii, fără preocupări criminalistice? Dar dacă trimiţătorul n-a vrut decît pur şi simplu să comunice ceva, de exemplu recunoaşterea tîrzie a unei înţelepciuni dobîndite prin suferinţă şi dorinţa de a scuti pe alţii de asemenea drum? Dar de ce atunci fără titlu şi semnătură? Şi de ce tocmai „comisarului"? „încep să preţuiască viaţa abia cînd sînt în pragul morţii"... În pasajul ăsta — mai degrabă o aluzie la o boală de lungă durată decît o ameninţare. Cînd ameninţi, nu

te mulțumești cu expresia „a fi în pragul morții"! TT nu-și continuă raționamentul căci simți cum i se strînge în jurul pieptului un inel uriaș. Abia acum simți mirosul aspru ce părea că se degajă din fîșia de hîrtie. Inspirase oare vreo pulbere otrăvită, vreun gaz? Lucruri de-acestea se întîlnesc mai mult în romanele polițiste decît în istoria criminalisticii; dar criminalistica are grijă să rețină principiul: tot ce nu se exclude poate deveni posibil.

TT puse în funcție ventilatorul micuț, îndreptă jetul de aer către hîrtie și studie scrisul. Simțea cum înghițea cu fiecare respirație mirosul aspru ce plutea în odaie, deși fereastra era deschisă.

TT se consolă cu gîndul că, în eventualitatea unei încercări de otrăvire, i s-ar fi trimis un bilet cu un scris mai mic, greu de descifrat, ca să-l oblige să ducă hîrtia cît mai aproape de nas. Pe lîngă asta, banda de hîrtie mai trecuse și prin mîinile lui BB fără vreun efect. Își aminti vag de niște fapte citite cîndva în legătură cu asemenea crime: un sicilian trimisese unui bogat negustor de portocale o scrisoare cu chenar negru în care nu se găsea decît anunțul mortuar al negustorului. Emanația otrăvită cu care era impregnată scrisoarea se degajă abia după zece zile, tocmai în ziua menționată de anunț drept dată a morții. Otrăvuri cu efect întîrziat — proprietate pe care o aveau mai ales unele preparate exotice, puțin cunoscute — există destule în toxicologie. Pentru a sesiza mai bine mirosul, TT ieși din cameră, trecu pe balcon și respiră aer curat. Simți cum îl cuprinde un fel de milă. Milă penru el însuși. Și pentru o fată din Cluj cu ochii mari și părul negru-albăstrui, pieptă-

nat peste cap, o avea parcă în faţa ochilor, dar nu cu îmbrăcămintea ei obişnuită în culori vesele, ci în negru din cap pînă-n picioare. Dar imediat se năpusti asupră-i imaginea comisarului, cu rîsul lui ironic: „Curajos mai eşti"!

Cămăruţa se umpluse din parchet pînă-n tavan de mirosul străin care aducea a iod, a naftalină, poate şi puţin a cumarină, în orice caz o substanţă parfumată cu miros oarecum cunoscut, numai că nu-l putea identifica. Fără îndoială un halogen, mai mult iod, ori poate un amestec de iod, clor şi brom.

Auzind în vestibul paşii mătuşii, zvîrli o carte peste banda de hîrtie. Mătuşa îşi vîrî capul pe uşă, adulmecînd la rîndul ei.

— Ce te-ai mai apucat să faci, întrebă ea?

— Citesc.

— A ce miroase aici?

Ridică din umeri.

— Nu-ţi ajunge baia pentru experienţe? Toată casa pute a iodoform. Mai bine îmbracă-te şi cumpără pîine.

Iodoform — asta-i.

— Un sfert de oră şi am pornit, strigă el uşurat, abia aşteptînd să se închidă uşa. Îi pierise orice urmă de teamă. Duse la nas foaia de hîrtie şi mirosi. Animat de cu totul alte simţăminte, porni la descoperirea amprentelor digitale.

În sfîrşit, venise vremea să-şi demonstreze superioritatea faţă de „comisar". La liniile aproape invizibile ale desenului papilar de pe buricele degetelor se pricepea, nu glumă! BB strîmba din nas numai la auzul cuvintelor „creastă papilară" sau

„insulă papilară". Amprentele digitale sînt specifice fiecărei persoane şi rămîn în general nemodificate în tot timpul vieţii. Un mijloc de neînlocuit pentru identificarea oamenilor. De cînd se apucase de acest caz complicat, era pentru prima oară că îşi scotea albumul.

Colecţia lui însemna cel puţin o mie de ore muncă, iar lectura îi solicitase şi mai mult. I se dedicase din tot sufletul, aşa cum se dedică unei cauze iubite amatorul pasionat. Scormonise zile întregi prin cărţile vechi în căutarea începuturilor istorice, apoi lucrările pe această temă şi, în sfîrşit, rezumatele scurte, bătute la maşină, care umpleau prima pagină de album. Te puteai orienta dintr-o privire. Pînă atunci BB fusese singurul cititor şi nici el nu voise sau nu putuse să preţuiască aşa cum se cuvine munca uriaşă a prietenului său. „Transpiraţie umană" — parcă aşa era trecut aici? — se compune din nouăzeci şi nouă la sută apă şi unu la sută alte substanţe, din care cam o treime săruri minerale — clorură de sodiu, clorură de potasiu, fosfaţi şi sulfaţi — iar în rest din uree, acizi butirici, albumină. Fiindcă glandele sudoripare din vîrful degetelor lucrează continuu, orice atingere lasă în urmă impresiuni durabile. La asta mai contribuie şi grăsimea ajunsă în vîrful degetelor de pe pielea capului şi a feţii.

„Foarte limpede", ar fi spus „comisarul" curmînd plictisit discuţia. TT era în stare să povestească un roman întreg despre admirabila muncă de pionerat realizată acum două mii de ani în continentul asiatic. Chinezii de exemplu, iscăleau aşa

pașapoartele și hîrtiile de valoare încă din timpuri străvechi; da, scria asta chiar și în legislația lor, iar indienii foloseau la început amprenta piciorului și pe urmă a degetelor ca să stabilească identitatea...

Cu sentimentul unui geniu neînțeles, TT aruncă și de data asta albumul și puse pe masă mai multe sticluțe. După ce lucră aproximativ o jumătate de oră, obținu pe dosul fișiei de hîrtie amprenta unui deget grosolan, ștearsă, cu o structură de creste capabilă să fie suficient amplificată pentru ca să dea posibilitatea catalogării. Bineînțeles, recunoștea că amprenta respectivă nu putea însemna prea mult cît timp nu cunoștea omul; pentru identificarea cuiva este nevoie de evidența amprentelor digitale pe scară națională și, din păcate, asta nu stătea în puterea unor detectivi particulari de genul lor.

Pe partea scrisă se mai vedeau trei amprente. Una, fără doar și poate, foarte veche; celelalte două — clare și proaspete, mai să crezi că au fost imprimate acolo cu bună intenție...

2

— Există o posibilitate să-l găsim pe doctor, adică să-i dăm de urmă, răsună a doua zi în receptor vocea lui BB.

— Dă-i drumul! Care?

— Încă o percheziție la mătușa ta.

— Cum de-ai ajuns la această concluzie?

— Un mic raționament!

TT se îndoia de rezultat. Mătușa nu era proastă să lase ceva la vedere, mai ales acum cînd prudența îi dicta fiecare gest. Prin urmare spuse:

— Dacă așa crezi... Eu însă...

— Să încercăm! stărui „comisarul" cu o voce care vibra iarăși cu tonalitate obsesivă. Cînd zici că ar fi cel mai bine?

— Acum!

— Ai descoperit ceva amprente?

— Patru, spuse TT cu mîndrie necamuflată.

Pocnet în receptor. În secunda următoare BB ieșea pe ușă mînat ca de obicei de ideea lui fixă. El, care mai totdeauna era pornit împotriva părerilor preconcepute, socotind că duc în mod sigur la greșeli, nimerea acum în plasa propriilor „combinații". Ce spera să găsească? Vreuna din datele personale ale doctorului? De ce n-ar căuta în camera mătușii și urme legate de viața particulară a lui Napoleon? Acțiunea de acum era contrarie celor predicate de el. Un detectiv ideal, spunea BB întotdeauna, trebuie să aibă calitățile bătrînului Sherlock Holmes, eroul romanelor lui Conan Doyle: darul observației, cunoștințe vaste, capacitatea de a trage concluzii juste. Astăzi, în era atomului, nu te poți lipsi nici de fantezia, cînd elastică, cînd ținută în frîu. Într-o epocă în care calculatorul electronic îl scutește pe om de orice muncă intelectuală mecanică, dîndu-i pe tavă varianta optimă, aleasă de el din nenumărate altele, rolul fanteziei este adesea neglijat. Prin dezvoltarea științei și tehnicii, acest rol a crescut aproape de necrezut. Firește, în criminalistică, nu poate fi folosită cu aceeași ușurință ca în domeniul artei; dar, bine

dozată şi bine controlată, fantezia poate ajuta acolo unde se termină faptele concrete şi concluziile sînt încă departe. Fără îndoială, era mult adevăr în treaba asta. TT, cu temperamentul lui liniştit, credea că prin discuţii prea aprinse, fantezia poate învălui adevărul cu nălucirile ei. Dar dorinţa comună de a elucida „Cazul nr. 13" era mai puternică decît aceste deosebiri de păreri.

Intrînd în cameră, BB începu să se preumble ţanţoş de colo colo, rigid ca un robot. Cu mişcări ţepene băgă mîna dreaptă în buzunarul de la piept şi scoase la lumină un teanc de bancnote. Răsfiră pe masă hîrtiile albastre cu dexteritatea unui casier.

— De unde le ai? întrebă TT în culmea uimirii.

— Întreabă mai bine la ce servesc?

— La ce?

— La finanţarea cercetărilor noastre viitoare. Toate datoriile sînt plătite; avem la dispoziţie un fond de două mii lei. Partea ta — sub formă de împrumut. Cînd ai să ai leafă, mi-i dai îndărăt pînă la ultimul bănuţ.

— S-a făcut; spune-mi acum de unde ai făcut rost de atîta bănet?

— De la familia mea; pentru cumpărarea mobilei. În loc să stea la C.E.C. cum mi-a fost recomandat cu mare căldură, îi lăsăm să circule. Pînă mă însor, îi pun la loc. Bătrîna n-are cum să ştie...

— Şi dacă descoperă?

— Mă descurc eu! Unde-s amprentele?

Împărţiră banii. TT aduse fişa de hîrtie şi amprentele copiate pe gelatină, „Comisarul" ţinu imprimarea în lumină, apoi scoase o lupă.

Mărind de treizeci de ori, studiară liniile papilare şi crestele lor. Nici una dintre amprente nu arăta vreun „vîrtej".

— De bărbat, mîrîi BB. Degete grosolane, eventual scurte.

— Amprenta de pe dosul hîrtiei e de la degetul gros.

— Da, s-o fi rănit cîndva la degetul gros, se vede o sutură prost îmbinată aici, la întîlnirea liniilor. Amprente deosebit de mari.

— Poţi să deduci meseria respectivului?

„Comisarul" clătină din cap.

— Numai cîteva meserii pe care nu le practică.

— De exemplu?

— Nu-i frizer, nu-i pianist şi probabil nici pictor, nici una dintre meseriile care cer degete elastice, flexibile. Poate fi maseur, pietrar, hamal, dacă n-o fi pur şi simplu gras.

TT se uită la ceas.

— Avem două ore la dispoziţie; cu ce începem?

— Citirea scrisorilor, zise BB sec, vîrîndu-şi lupa în buzunar.

Uşor de zis, greu de făcut. Unchiul scrisese majoritatea scrisorilor cu creionul; pe hîrtia îngălbenită de vreme rîndurile şterse abia se mai desluşeau.

La fel de greu le-a fost să se obişnuiască cu scrisul aplecat foarte tare spre stînga; în unele scrisori mîzgălise literele cu atîta grabă că nu se mai putea descifra mai nimic.

— Ajunge dacă aruncăm doar o privire, chibzui BB. N-ar fi rău să căutăm cuvîntul „doctor", sau „medicină", sau „medicamente"

— La scrisul ăsta, e mai greu decît dacă citim în întregime.

— Greu, uşor, n-aveau încotro. Nu se ştie precis că a fost împreună cu doctorul la război, dar nici nu-i exclus.

Spicuiră printre rînduri, la noroc. Uşa spre balcon era deschisă, vopseaua ei albă reflecta lumina zilei fierbinţi. „Comisarul" se aşezase într-un fotoliu, TT pe podea. De atîta linişte se auzea urcînd pînă la ei zumzetul automobilelor.

După un timp TT se întinse cît era de lung.

— Uluitor sentimentul ăstal

— Ce sentiment?

— Să trăieşti războiul prin scrisoril Cît optimism la început! Cuvintele „la revedere" revin deseori. Pe urmă... Ascultă ce scrie... „nu mai e nici o speranţă să scăpăm de aici. Zi şi noapte sîntem atacaţi. Nu mai avem nimic de mîncat. Toamna aici e aproape la fel de aspră ca iarna la Timişoara. Cei mai mulţi s-au îmbolnăvit, scrisorile ne ajung cu greutate..."

— Da, da... mormăi comisarul.

— În cărţi lucrurile sînt oarecum altfel, Aici însă, scrie unchiul meu! Nu de la adăpost, dintr-o cameră caldă, zgîndărindu-şi pentru o clipă amintirile după ce pericolul a trecut. Acolo unde a fost hîrtia asta, de unde a pornit scrisoarea asta, era război în toată legeal

— Nici urmă de doctor?

TT îl privi uimit.

— Cum, pe tine te lasă rece?

— Ba nu, căci fără discuţie ai dreptate. Dar

ceasul nu stă pe loc, mătușă-ta trebuie să sosească dintr-un moment în altul și noi tot mai bîjbîim.

TT nu era în stare să judece așa de prozaic. Conținutul uneia dintre scrisori îl interesa în mod deosebit. Nu dezvăluia lucruri extraordinare, se simțea în cuvinte frica de cenzură, dar reușea să transmită ceva din dramatismul vieții din tranșee, cu apa pînă la genunchi, obosiți, flămînzi, pe jumătate înghețați, fără să închidă ochii nici o clipă...

Apoi descoperi dintr-odată cuvîntul „amputat". În penultimul rînd. Întinse scrisoarea, respirînd adînc.

— Citește aicil

Dar se auzi soneria de la intrare. Furios, de patru ori consecutiv, apoi fără întrerupere, secunde în șir. Aruncară repede scrisorile de-a valma și strînseră pachețelul cu inelul de gumă. Toate din nou la locul lor; în timp ce „comisarul" închidea din interior ușa balconului pregătindu-se să se strecoare afară prin oberliht, TT se apropie de ușă. Trase zăvorul cu degete tremurînde.

Mătușa trecu pe lîngă ei ca o furtună. Găsind încuiat glasvandul, răsuflă ușurată.

— O modă nouă? întrebă ea furioasă.

— Ascultam și noi muzică, minți TT.

— Care noi?

Cu un calm desăvîrșit, „comisarul" își făcu apariția în vestibul. Nu i se răspunse la salut. Fără îndoială, auzise ultimele cuvinte, căci din odaia lui TT răzbătea muzica.

Înspăimîntați pînă-n măduva oaselor, prietenii se traseră îndărăt în cameră, sperînd că n-au lăsat

dincolo nici o urmă. De un singur lucru se temeau: mătușa avea privirea ageră, nici cea mai mică schimbare nu i-ar fi scăpat.

— Păcat, zise TT după ce își trase răsufletul. Se vorbea acolo despre amputări. „Comisarul" scoase zîmbind scrisoarea din buzunar.

— Credeai că am s-o las să-mi scape?

— Și dacă îi observă lipsa?

— Puțin probabil. Plicurile îngălbenite de vreme seamănă între ele ca frunzele unui copac. În cel mai rău caz, o să observe lipsa unei scrisori, nu a unei *anumite* scrisori. De altfel, am lăsat plicul. Dacă-i trece prin cap să le numere, nu o să fie nimic în neregulă.

Murmura în timp ce ochii îi alunecau pe rîndurile citite mai înainte de TT: „... Dacă l-aș avea, ar fi de zece ori mai rău. Ieri s-a stricat mașina. Am stat toată ziua la căldură. Se întîmplă adeseori în ultimul timp, șoseaua e continuu sub bombardament. Nu izbutim să evacuăm răniții decît în timpul nopții. Aici e bine, mai dau și eu cîte o mînă de ajutor. Sărmanul, a ajuns ca un schelet. Se *amputează* zilnic coșuri întregi de picioare. Zice că dacă scăpăm sănătoși de aici, o să facă din mine un felcer, zice că am mare talent. Dar o spune oricui îl ajută fără să se tîrguiască..."

— Da, nu-i exclus să fie doctorul nostru, spuse „comisarul" ridicînd privirea. Continuă lectura în tăcere. Peste umărul său, TT citea o dată cu el. În scrisoare se pomenea de tot felul de nume și grade de ofițeri, dar nici o silabă despre doctor. Abia în penultimul paragraf dădură peste cuvîntul

„spital". Săriră amîndoi în sus. Comisarul se apucă să citească cu voce înăbuşită:

„N-am putut expedia scrisoarea. Mai adaug cîteva rînduri. Azi e linişte. Nici un avion şi nici o împuşcătură. Peste tot zăpadă. Răniţii se transportă numai cu săniile. Din fericire nu-s mulţi. *Doctorul* spunea că linişlea asta vesteşte totdeauna marile bătălii. Aseară m-a chemat să mîncăm din pachetul lui primit de acasă. Ca să-mi arate ce înseamnă un adevărat caltaboş de Orţişoara. Pe urmă am băut rachiu dintr-o ghiulea antiaeriană. Era şi un arădean cu noi. Sărmanul tînăr! Şi-a pierdut amîndouă picioarele acum două săptămîni. Strivite de un tanc. Am stat lîngă el la operaţie. Cînd s-a trezit din narcoză şi şi-a dat seama că nu mai are picioare, vroia să-şi facă seama. *Doctorul* i-a scos-o din cap, fac şi eu tot ce pot, dar plînge foarte des. Ştii ce spune doctorul? Dacă mai ai capul pe umeri şi mintea mai poate gîndi, ducă-se dracului picioarele! Singura consolare! E poştaş de meserie... zice că fără picioare n-o să-l mai ia nici o fată de bărbat. În spital, doctorul i-a pus la dispoziţie un colţişor unde omul nostru meşteresţe toată ziua să-şi uite necazul. Face avionaşe din lemn"...

Se uitară unul la altul. Întîmplarea cu caltaboşul le furniza primul indiciu de loc.

— Cum suna fraza aceea? întrebă „comisarul".

— Care frază?

— Cea cu dracul şi picioarele... Află de la mine, fraza asta ar trebui întipărită în memorie. „Dacă mai ai capul pe umeri şi mintea mai poate gîndi, ducă-se dracului picioarele."

— La ce crezi că o să ne folosească?

— Deocamdată nu știu. Dar în eventualitatea că ajungem vreodată față în față cu doctorul, fraza asta va fi ca un fel de parolă. Pricepi acum de ce a fost necesară și utilă o nouă percheziție?

TT aprobă mulțește din cap și înhață scrisoarea lăsată pe pat de comisar.

— S-o pun cît mai repede la locul ei!

— Bine ai facel Ca să te orientezi, plicul gol din pachețel e al șaptelea de la fund. Verifică mai întîi dacă n-a vîrît alt fir de păr în inelul de gumă sau între scrisori. În ce mă privește, eu sînt mulțumit de ziua de azi.

Nici TT nu era nemulțumit. Deși perspectiva unei noi călătorii nu-i făcea prea multă plăcere.

3

În fiecare duminică, după ce-și scotea din dulap costumul de culoare închisă, „comisarul" se apuca să-și golească buzunarele hainelor de toate zilele și de fiecare dată lucrurile se petreceau cu o anumită ceremonie. Elibera întîi masa, pe urmă scotea obiectele adunate în buzunare de-a lungul săptămînii. Așa se întîmpla și pe vremuri cînd treaba asta o făcea pentru el mama; o amestecătură de nasturi, bile de sticlă, resturi de piele, sfoară, bucățele de tinichea și șuruburi ruginite, se adunau morman, alături de batista murdară de țărînă. Pe atunci avea de gînd să se facă tehnician. Mai tîrziu conținutul buzunarelor se schimbase, nu însă și belșugul celor adunate.

În dimineața aceea de duminică prada era deo-

sebit de bogată. După ce goli și ultimul buzunar, se apucă să trieze.

Pescui la început o mulțime de bilețele și hîrtiuțe cu numere de telefon și adrese. Veniră la rînd biletele de autobuz, — adunase cam douăzeci într-o săptămînă. Țigările pe jumătate scuturate le dădu la o parte. Diferite notițe mîzgălite în fugă, foi cu desene răsărite cine știe unde, în timp ce asculta în tăcere pe cineva istorisind ceva, cîteva vederi nescrise cumpărate de la Timișoara ca să trimită salutări acasă, două carnete de notițe, unul cu învelitoarea de plastic verde oliv, un fel de „caiet de procese verbale", și altul de calitate mai proastă îndeplinind totodată și funcția de calendar.

Deodată, privirea i se opri pe plicul ale cărui margini ieșeau dintre vederi și, de furie, începu să înjure birjărește. Găsise în cutia lui TT o scrisoare trimisă mătușii de către administrația cimitirului din Timișoara, o luase cu intenția de a o citi și o strecura îndărăt a doua zi, însă uitase de ea.

Se apucă neîntîrziat de treabă. Cu un tampon de vată umezi marginea lipicioasă, atent să nu strice hîrtia și apoi dezlipi capacul plicului cu ajutorul cuțitului de tăiat scrisori. După două minute ținea în mînă textul oficial.

A fost nevoie să citească de două ori. Creierul refuza parcă să-l mai ajute. O coincidență fantastică părea să le vină în ajutor. Administrația aducea la cunoștință pe un ton oficial că partea din fund a cimitirului se desființează, mormintele mutîndu-se în altă parte, deoarece trebuia îndulcită

o curbă a şoselei pentru a ridica gradul de siguranţă a circulaţiei. „Din motivele de mai sus, vă înştiinţăm că, în termen de patruzeci de zile, osemintele celor două rude ale dvs. ... trebuie transferate în partea nouă a cimitirului. Acest lucru nu comportă nici o cheltuială din partea rudelor celor răposaţi, dar e dorit ca deshumarea şi transferul să se facă în prezenţa unui reprezentant al familiei, sau să se trimită cel puţin acordul în scris. Dacă în mod neprevăzut lucrurile se grăbesc..." — aici comisarul răsuflă adînc — "...se grăbesc, ceea ce nu este exclus, administraţia vă va înştiinţa în timp util".

Se apucă să socotească: scrisoarea făcuse pe drum cel puţin două zile, pe urmă alte două zile zăcuse în buzunarul lui, rămîn deci treizeci şi şase de zile. Ce interesant ar fi să-l vadă pe şofer cu ochii lor! Reprezentant al familiei ar putea fi, eventual, TT...

Ridică receptorul, învîrti discul şi lăsă să sune, pînă ce-i răsună în ureche un „alo" îmbufnat.

— Stai jos sau în picioare? întrebă comisarul.

— Ce vrea să însemne întrebarea asta deşteaptă?

— Dacă eşti în picioare, aşează-te să nu cazi jos.

— Dă-i drumul! Ceva nou?

— Da, putem vedea mortul!

— Ce mort — eşti într-o ureche?

„Comisarul" coborî vocea.

— Mătuşa-ta e acasă?

— Da.

— Poți folosi camera obscură fără să dea peste noi?

— Spune o dată ce-i cu...

— Avem posibilitatea să-l vedem pe unchiul tău; se deschide mormîntul.

— Îți bați joc de mine?

— O parte a cimitirului... dar să lăsăm pentru cînd ne întîlnim. O să se deschidă mai multe morminte.

— De unde știi?

— Treaba mea. În orice caz, e adevărul adevărat. Să vedem dacă o să ne folosească la ceva. Dar mi-a venit o idee strălucită!

— Înapoi la Timișoara?

— Nu-i exclus; mai întîi însă, dimensiunile, că sînt doi în mormînt!

— Ce dimensiuni? Ca să determinăm niște dimensiuni cît de cît aproximative, avem nevoie de cel puțin o mănușă. De la unchiul nu mai există nimic.

— Și așa ar fi inexacte, ai uitat însă de fotografie...

— Nici un ghicitor n-ar fi în stare să deducă ceva din poză.

„Comisarul" rîse.

— Nici chiar așa, dragă prieten. În fotografie se găsește o anumită sticlă de bere.

La celălalt capăt al firului, TT fluieră printre dinți. Semn de înaltă apreciere. Comparînd-o cu o sticlă de bere reală, se poate deduce...

— Să vin? întrebă „comisarul". Nu ne trebuie decît maximum un sfert de oră.

4

În camera de baie aparatul de mărit fusese dat jos de pe stativ şi montat pe un taburet. Un cearşaf servea de ecran; TT părea mai interesat decît „comisarul" însuşi. Era cu gîndul la vizita din cimitirul liniştit şi la argumentele gen BB, care s-ar putea confirma acum. Încordat, apăsă pe întrerupător şi stinse lumina din tavan, apoi conectă aparatul şi corectă distanţa pînă cînd sticla de bere din mîna unchiului ajunse de aceeaşi mărime cu sticla de bere în care ţinea mătuşa leşie. Dintr-un colţ, „comisarul" îl urmărea tăcut.

— Şi totuşi — zise TT cu şovăială în glas, bănuind zîmbetul celuilalt pe sub mustaţă — sticlele de bere s-ar fi putut schimba de atîta vreme.

— Nu fundamental, ripostă „comisarul". Doar tot de o jumătate de litru sînt.

De pe cearceaf rîdea spre ei chipul celui dispărut. Mărirea redusese din claritate, dar se deosebea bine conturul sticlei pe care o ţinea ridicată parcă în cinstea fotografului. Din păcate, gîtul sticlei nu era prea vizibil, din cauza frunzişului. Deasupra umărului drept se vedeau şi mai clar turlele catedralei şi turnul de apă.

— Ai avut dreptate, fotografia a fost făcută în partea de sud a oraşului. Am privit turlele din acelaşi unghi cînd mi-a arătat doamna Olariu iepurii Chincilla. Probabil că s-a fotografiat într-o duminică, în cursul unei vizite la Olariu. Singurul lucru care ne derutează e explicaţia scurtă de pe spate, adică de pe spatele originalului. Îţi mai aduci aminte cuvintele de sub pata de cerneală?

— „În excursie, 1946."

— Chiar așa! Pentru un om care stă mai mult în casă, merge, dar pentru șofer? De ce excursie?

TT îi repetă cele spuse la „percheziție".

— Unchiul meu îi spunea „excursie". Nu mi se pare deloc extravagant. Mă întreb mai degrabă de ce au fost șterse ulterior cuvintele „În excursie, 1946". Dacă e să gîndim logic, excursia asta fusese poate printre ultimele! A murit la 26 iunie 1946; aici, în poză, frunzele au ajuns deja la mărimea normală; și dacă nu mă înșeală ochiul, sînt chiar ușor încovoiate în jos, semn de căldură. Deci fotografia a fost făcută la sfîrșitul lui mai, sau începutul lui iunie. Olariu n-a pomenit nimic despre poză?

Răspunsul „comisarului" se lăsă așteptat.

— Nu, după cîte îmi aduc aminte, nimic. Doar că se întîlneau deseori să joace cărți.

— Nu ți se pare nimic suspect în asta?

— Aș înclina să zic nu. E drept că mi-a făcut uneori impresia că-mi ascunde ceva. Au fost clipe cînd mi-a dat de bănuit.

— Cum a reacționat la prima întrebare?

— Rece, plictisit, i-am scos vorba cu cleștele din gură.

TT aprinse lumina din tavan. Îi venise o idee și voia s-o verifice pînă la cele mai mici amănunte. Îl rugă pe comisar să-i citească concluziile de la Timișoara.

— „Mătușa era prea fină și prea răsfățată pentru condițiile pe care i le putea oferi un șofer. Îi era superioară ca inteligență. Pe lîngă asta, frumoasă. Cunoștințele soțului n-o priveau cu ochi buni..."

— Nu-i răul îl lăudă „comisarul". Dar şantajul?

— Trebuie să cuprindem totul dintr-o dată? Din orice mozaic se descoperă la început doar cîteva pietricele.

TT, încîntat la culme de varianta lui, nu mai era dispus să cedeze. Ideea lui BB de a stinge lumina şi de a pune din nou proiectorul în funcţie îl înfurie. În sinea lui îl califică drept egoist incorigibil, incapabil să ţină seama de ipotezele altuia.

— Mi se pare interesantă gura, spuse comisarul apropiindu-se de cearceaf. Unchiul tău rîde. I se văd bine dinţii. Observi ceva?

— Da, caninul din dreapta, mai închis la culoare decît ceilalţi.

— Îmbrăcat în metal.

— Mă îndoiesc, mîrîi TT. Uiţi că-şi folosea dantura drept cleşte de cuie?

— Înainte sau după război? Are mare importanţă.

— Bine, să zicem că dintele are o coroană. Şi ce-i cu asta?

— Nu uita că o să se deschidă mormîntul. Să nu-l confundăm cu celălalt.

Între timp, „comisarul" ajunse chiar lîngă cearceaf. Scoase o ruletă din buzunar. Îl rugă pe TT să noteze.

— Proporţia celor trei segmente este perfectă, spuse el. Fruntea la fel de înaltă ca lungimea nasului, nasul la fel de lung ca maxilarul superior şi inferior împreună, lăţimea frunţii — 16 cm; de la implantarea părului pînă la rădăcina nasului 8 cm; înălţimea capului 23 cm...

5

În drum spre casă, „comisarul" simți vag că-i urmărit din umbră. Traversînd strada, aruncă pe furiș o privire în direcția de unde venise. Trotuarul era gol; în urma lui, doar o femeie cu sacoșa plină și doi muncitori care ieșeau pe o poartă cărînd un dulap spre un camion. Și totuși simțise în ceafă o privire.

Ajuns în partea cealaltă a străzii — partea mai răcoroasă unde circula multă lume — descoperi dincotro veneau privirile. Bătrîna aceea gîrbovită, cu o basma de culoare închisă trasă pe frunte, care vindea semințe de dovleac lîngă o mașină parcată acolo!

Se opri la oarecare distanță, așteptînd. Femeia părea atentă numai la săculețul plastic unde-și ținea semințele; nici nu ridică ochii. După vreo sută de metri se întoarse iarăși; nu se clintise din loc. Număra păhărele de sămînță unui băiat care-și ținea buzunarul căscat.

Ajuns acasă, găsi o scrisoare vîrîtă pe sub ușă, o desfăcu grăbit și, de la primele cuvinte, o legă instinctiv de „Cazul nr. 13".

Prostii fără nici o noimă, plăsmuite pe cît se pare de creierul unui debil mintal; cineva care-l cunoștea și-i cunoștea și adresa. Ori era nebun, ori făcea pe nebunul. Același scris cam prea rotund, ca și data trecută. Cîteva înfloriturî nu-i erau străine. Cu grijă, ca să nu distrugă eventualele amprente, apucă hîrtia de margine și citi: „Cu ei nu-i ușor s-o scoți la capăt. Unii rînjesc ca

niște proști. Rînjetul morții! Nici urmă de țigară. Mă și văd printre morții mei..."

Ridică receptorul și cînd TT răspunse îi zise:

— De data asta, vii *tu* aici!

— Pentru ce, mă rog?

— Ai să vezi. Adu banda de hîrtie nr. 19!

Rămase cu receptorul în mînă uitînd să-l pună în furcă. „Mă și văd printre morții mei. Numai cîțiva mai au cu ce să danseze boston. Întuneric peste tot, întunecate-s toate".

Semnătura lipsea, dar scrisoarea era datată 30 iulie 1966. Timișoara. Trînti grăbit receptorul în furcă și-și potrivi la ochi o lupă de ceasornicar. Mirosi apoi hîrtia. Iodoform. Trăsăturile, legăturile și buclele erau corecte, dar mai existau linii tremurate, întrerupte, care trădau mîna plastografului. Totuși șovăia încă în privința concluziilor. Folosirea aceluiași fel de hîrtie îi dădu de gîndit. Sub lupă vedea foarte clar hîrtia velină de cea mai fină calitate, deosebea pînă și urmele valțurilor fabricii.

Pe TT îl luă în primire de la ușă fără să-l lase să-și tragă răsuflarea.

— Ai adus banda de hîrtie nr. 19?

TT îi înmînă banda și copia mărită. Da, se putea face comparația; în trei minute termină de cercetat amîndouă scrisori.

— Notează! zise el brusc.

Dicta atît de repede că TT abia reușea să țină pasul:

— Prima scrisoare e adevărată, a doua plastografiată; de altfel cu destulă măiestrie. După toate probabilitățile, cînd a întocmit copia, falsificatorul

a avut în față un original. Sistem clasic. Apăsarea uniformă a peniței, grosimea egală a cernelei. Linia de pornire cam nenaturală. Toate hopurile retușate cu grijă, în parte printr-un adaos de cerneală, în parte prin simpla răzuire cu un bisturiu sau o lamă de ras.

— Ești sigur că-i falsă?

— Foarte sigur. Dacă am avea și originalul am găsi peste tot aceeași distanță între rînduri și aceeași mărime a literelor, ba chiar și aceleași întreruperi în mijlocul cuvintelor — cea mai sigură dovadă de fals. La scrisul firesc rămîne la fel doar imaginea generală, fără să întîlnim vreodată identitatea de mărime la litere și nici la detalii. Două semnături ale aceluiași om nu sînt niciodată absolut identice.

— Atunci mă întreb de ce a fost nevoie de un fals din moment ce avea textul original? Nu era mai simplu să trimită originalul?

— M-am întrebat și eu, mormăi „comisarul". La nevoie se găsesc o grămadă de explicații.

— Sînt curios!

Trebui să mai aștepte, „comisarul" mirosea iarăși hîrtia.

— Foarte clar — iodoform! Aș zice, cam prea clar. Dacă nu cumva a trimis scrisoarea doar pentru miros...

— Ești sigur că nu bați cîmpii?

— Stai ușor! Gîndește-te, de ce-ți amintește mirosul ăsta?

— De cabinetul dentistului...

— Sau al altui medic, același lucru; așadar de medic!

— Poate, consimți TT, morocănos.
— Ce deducem de aici?
— Expeditorul a vrut să treacă drept medic.
— Sau?
— Medicul nu-i în toate mințile.
— Și asta se poate; mai departe?
— Mai departe nimic, bombăni TT în silă.

„Comisarul" zîmbi.

— Acum întrebarea ta de mai înainte: de ce copia cînd avea originalul la dispoziție? Să zicem că într-o împrejurare oarecare originalul s-a rupt. A fost aruncat, falsificatorul l-a găsit, a adunat bucățile una lîngă alta ca la un joc de cuburi și vrînd să ni-l trimită, avea de ales: sau să le lipească pe o foaie — și atunci am fi observat — sau să-l copieze. S-a hotărît pentru ultima variantă.

— Sau, îi îmboldi TT în continuare raționamentul, originalul are pete de cerneală, ori de sînge...

— Sau, zise „comisarul" cu aceeași intonație, a copiat numai o parte iar cealaltă a fost modificată. Să ne uităm mai bine la dată.

TT deșurubă iar stiloul. Aștepta să i se dicteze. BB puse la o parte lupa, își trase mănușile de cauciuc și spuse:

— O să vedem la microscop. Deocamdată nu putem cerceta decît în ce măsură s-ar fi schimbat sensul scrisorii dacă se modifica data. Se munciră degeaba fără să găsească un răspuns plauzibil.

La urmă, TT apucă scrisoarea de un colț cu unghiile și o așeză între două foi de hîrtie. Ca să încerce acasă scoaterea amprentelor. Fără să nădăjduiască însă mare lucru din asta.

6

Deasupra Bucureștiului strălucea o zi superbă de iulie. Lumina soarelui cădea pieziș, iar casele spoite în culori deschise o aruncau în ochi ca niște reflectoare. Pînă și copacii păreau gălbui, obosiți. TT se gîndea cu dor la Mamaia. Să zaci în răcoarea umbrelelor colorate, să iei în piept briza, să bei o limonadă la gheață... Deocamdată cel mai neplăcut lucru părea ideea lui BB de a pleca iar în Banat. Închis ore în șir în meschinăria unui compartiment unde abia poți să respiri! Nici nu voia să audă! Pe de altă parte călătoria asta avea și partea ei atrăgătoare. Dacă presupunerile lui BB se adevereau, ea urma să aducă răspuns la cel puțin o întrebare: accident sau crimă? Ajuns acasă, scoase acordeonul, trase curelele și atinse claviatura. Nu reuși să înșiruie decît niște acorduri plictisite. Pe urmă își potrivi o clipă degetele pe butonii bașilor — tonurile cu vibrație adîncă îi păreau întotdeauna frumoase — încercînd să improvizeze o melodie. De cînd cu cazul acesta încîlcit, nu-i mai izbutea nimic. Curiozitatea de la început se transformase într-o preocupare exclusivă care-i solicita toată energia.

Acum avea de gînd să lase totul de o parte, ca și cînd, cel puțin o dimineață, n-ar exista pe lume nici mătuși și nici doctori. Scoase curelele și puse acordeonul în cutie. Intenționa să dedice următoarele două ore fetei care-i zîmbea din fotografie — deși era sigur că la Cluj îi pierise între timp zîmbetul, căci nu-i mai dăduse nici un semn de viață. Înainte de afacerea asta afurisită avea obiceiul să-i scrie de două ori pe săptămînă, une-

ori chiar de trei ori, iar acum trecuseră optsprezece zile — optsprezece zile şi optsprezece nopţi — fără să găsească un minut ca să-i privească poza, sau să-i scrie cîteva cuvinte. Nu se văzuseră de aproape o jumătate de an. Ultima oară purta o rochie bleumarin şi o jachetă de piele galbenă ca lămîia, în picioare cizmuliţe scurte, albe. Ningea cu fulgi mari, totul în jur era alb. Drumul lor trecea prin grădina Cişmigiu. Rătăceau agale în jurul lacului acoperit de zăpadă; atît de puţin simţeau frigul încît dacă n-ar fi găsit o bancă, s-ar fi aşezat de-a dreptul în zăpadă. Mai tîrziu, cînd începu să albăstrească seara, şi-au frecat unul altuia mîinile amorţite de ger şi au pornit în sus pe sub lanţul de lumini de pe bulevard, apoi pe strada îngustă a Lipscanilor, prin faţa talmeş-balmeşului de vitrine: pantofi, confecţii, săpunuri, şireturi, ceasuri de toate mărimile, sticluţe de parfum şi boabe de naftalină. Toate li se păreau frumoase, vorbeau într-una despre ei, despre planurile lor de viitor

Îşi umplu stiloul privindu-i fotografia. Avea părul negru albăstrui, pieptănat lins peste cap şi surîdea. A fost de faţă cînd făcuse fotografia într-un atelier mic, de fapt numai cînd pozase, fotografiile le-a scos mai tîrziu...

Sonoria telefonului îi întrerupse amintirile. Presimţea urmarea. De data asta însă, n-avea de gînd să cedeze cu nici un preţ.

— Am cumpărat biletele, zise „comisarul" fără nici o introducere. Plecăm deseară. Pregăteşte ce vrei să-i spui doctorului, acum îl descoperim sigur!

Din nou „Cazul nr. 13" cu deducțiile și variantele lui. TT rămase cu ochii la fotografie, dar cu gîndul la Orțișoara, unde într-o casă oarecare avea să-i întîmpine un om îmbrăcat în alb.

— Din păcate, am ceva important de făcut, răspunse el în hîrîitul telefonului. Trebuie să-i scriu prietenei mele!

— Pînă deseară ai vreme să-i scrii și un roman. N-ai decît să dormi în tren. Mîine avem nevoie de toate rotițele minții. Legătura între trenuri e bună.

TT tăcea.

— De altfel, mai am o noutate pentru tine: filmul acela a fost făcut în partea muntoasă a Banatului. Cred că recunosc aci Semenicul.

Fapt care apleca hotărîtor cumpăna. TT nu-l ascultă decît pe jumătate știind de pe acum că va accepta. Cînd vocea din receptor amuți, întrebă sec:

— Cînd pleacă trenul?

— Zece și jumătate, vagonul trei, locurile șaptesprezece și optsprezece. Ai grijă să nu întîrzii!

Părul pieptănat peste cap strălucea la fel ca anul trecut la Mamaia. Singuri în fața nemărginirii mării. Căldura trupului ei bronzat se strecurase în el, pînă ce nu se mai auzise decît o tăcere tulburătoare — respirația a doi oameni lîngă unduirea ritmică a valurilor.

VI

O servietă din piele de porc galben-maronie zăcea deschisă ca o carte pe măsuța rabatabilă din compartimentul cursei locale; prin fereastra va-

gonului se strecura o zi ceţoasă. Trecuse o bună bucată de vreme de cînd cei doi prieteni nu mai schimbaseră o vorbă; ceea ce făceau li se părea din ce în ce mai mult muncă de Sisif. Cu cît avansau cercetările, cu atît se îndepărta ţelul. Vizita la Orţişoara în care-şi puseseră toate nădejdile se dovedise a fi inutilă. Bătrînii din sat îşi aduceau aminte de un doctor, acum vreo douăzeci de ani şi mai bine, care făcuse chirurgie pe front; după război, plecase undeva în sudul Banatului. De atunci nu se mai auzise nimic despre el.

„Comisarul" privea în gol cu ochii mijiţi; auzind veştile, stăruise să pornească imediat mai departe. Doctorul se ascundea probabil undeva prin sud, la Oraviţa sau Anina, eventual la Băile Herculane; filmul pe care-l developaseră înainte indica acest ţinut. Imaginile fuseseră luate la marginea unei păduri între izvoarele Timişului şi Dunăre, adică într-un ţinut cu o mulţime de păduri şi de localităţi. Munţii din Banat descreşteau lin spre vest, deci piscul din fotografie trebuia să fie la est de pădurice. Reprezenta un punct de reper preţios.

— Parcă văd cum o să ne învîrtim săptămîni în şir fără să găsim nimic, zise TT cînd trenul opri într-o gară mică.

„Comisarul" ridică o pleoapă.

— Cu cît te jeluieşti mai puţin, cu atît oboseşti mai puţin. După ce ne-am trudit atît, n-o să abandonăm tocmai acum la spartul tîrgului.

— De unde ştii că sîntem la spartul tîrgului? La Orţişoara tot aşa ai spus.

— Doctorul e ca şi descoperit, dragul meu! Peste o oră sîntem la el. De altfel, ar fi bine să

punem la punct regia întîlnirii. Doar n-o să-l întrebăm direct: dumneata ai săvîrşit crima aceea? Ar tăgădui, iar noi am lua-o din loc cu coada între picioare.

TT scoase din servietă o hartă a regiunii.

— Mai e timp pentru hartă, mormăi „comisarul". Las-o în pace. Deci, tu te duci la doctor acasă.

— Ba să mergem amîndoi!

BB scutură din cap.

— Nu, ar fi o greşeală. Prima oară te duci singur — de vizita asta atîrnă aproape totul.

Cîteva clipe de tăcere, nu se auzea decît zgomotul roţilor şi gemetele pereţilor vagonului. TT încercă să-şi imagineze prima întîlnire. Dar nu ajunse prea departe.

— Eu sînt doctorul şi tu musafirul — zise „comisarul" ridicîndu-se în picioare. Nu-mi văd capul de treabă, n-am deci nici un motiv să mă bucur de venirea ta...

— Greşit, îl întrerupse TT rîzînd. Îl vizitez acasă, prin urmare *poate* să-şi vadă capul de treabă.

— Bine; sînt aşadar rupt de oboseală după muncă, nu mă încîntă prea mult prezenţa clienţilor pînă şi în dormitor. Chipul, posomorît: Ce vă aduce la mine?

TT consimţi să intre în joc.

— Vin de la Bucureşti în interes de serviciu, am fost la Reşiţa pentru perfectarea unei livrări de fier cornier. Ştiţi cum se întîmplă, tocmai dimensiunile de strictă necesitate sînt lipsă pe şantiere.

— Bravo! exclamă BB. Pînă acum perfect, să vedem mai departe! Sînteţi bolnav?

— Da de unde, în viaţa mea nu m-am simţit mai bine ca acum. M-a rugat un cunoscut să trec pe aici. Vorbeşte adesea de dumneavoastră.

— De unde mă cunoaşte?

— Vedeţi, domnule doctor, e o istorie lungă. De fapt, a făcut frontul cu dumneavoastră.

— Cu mine? Cum îl cheamă?

— N-o să vă mai aduceţi aminte de nume. Un fost pacient. I-aţi amputat picioarele. Îi degeraseră.

— Multe picioare am amputat atunci!

— Da, tot aşa spune şi el; numai că pe omul meu l-aţi *salvat*.

— Cum adică, l-am salvat?

— Cînd s-a deşteptat din narcoză şi a văzut că nu mai are picioare, era gata să se omoare. Aţi dat ordin surorilor să nu-l piardă din ochi.

— Destule cazuri şi din astea...

— Fără doar şi poate, dar cunoştinţa mea s-a agăţat de nişte cuvinte de-ale dumneavoastră. I-aţi spus: ducă-se dracului picioarele dacă nu s-a clintit capul de la locul lui! Asta i-a fost salvarea.

— Da, mi se pare că-mi amintesc. Cum arăta omul?

— Pe vremuri, slab. Acum s-a mai împlinit, nasul lung, bărbie dublă.

— Îmi face plăcere să aud asemenea lucruri. Salutări şi mulţumiri după douăzeci şi cinci de ani!

— Vă mai trimite cineva salutări!

— Cine? Tot un camarad din război?

— Da, sanitarul. Adică şoferul ambulanţei, care v-a ajutat deseori la operaţii. Unchiul meu!

— Bravo! strigă „comisarul" încîntat. Extraordinar! Dacă, într-adevăr, doctorul i-a făcut felul şoferului, cu asta o să se trădeze. Însă atenţie: orice schimbare pe faţa lui prezintă importanţă, orice tremur al degetelor, ba chiar şi respiraţia poate spune multe. Cea mai grea parte a vizitei! Dacă dai greş, s-a dus dracului toată călătoria!

— Să zicem că nu dau greş. Mai departe?

— Să mai vedem; eventual intră pe fir autorităţile.

— După atîţia ani?

— Mai mult pentru cele puse la cale de doctor în legătură cu mătuşă-ta! Mă tem că o să iasă la iveală cu totul altceva. În orice caz, bolovanul a pornit-o la vale şi nu mai poate fi oprit.

2

Au avut noroc. La coborîre, intrară în bufetul mic şi nu prea îngrijit al gării, să bea o cafea. În local, mai mult ţărani de la munte — cu haine de dimie şi cu chipuri tăbăcite. TT încercă să intre în vorbă. Se opri în picioare lîngă masa unui bătrîn bărbos, care-şi curăţa pipa, complet absorbit de ceea ce făcea.

— Acum avem doctori aproape peste tot, zise el privind neîncrezător cămaşa lui TT, strălucitor de albă. Cum e? Tînăr, bătrîn, înalt, scund?

TT deschise servieta şi scoase desenul.

— Cam aşa.

Trecu o vreme pînă ce bătrînul termină de curăţat capul pipei. Goli în palmă rămăşiţele arse şi-şi aruncă privirea pe desen.

— Vă ţin picioarele pentru un marş? întrebă el.

— Da, de ce?

Bătrînul scoase punga cu tutun şi începu să-şi umple pipa.

— Dacă treceţi muntele, scurtaţi drumul pe jumătate.

TT îi tăie vorba.

— Îl recunoaşteţi?

Degetul gros care îndesa tutunul rămase nemişcat.

— Puţintel schimbat, dar el el

— Sînteţi sigur?

— Ştiu toate satele. În lung şi-n lat numai doctori tineri şi jos spre Dunăre două femei. De vîrsta celui din poză, nu-i decît unul.

Pufăi de cîteva ori din pipă pînă ce i se aprinse şi zise o dată cu primul nor de fum:

— Foarte sigur!

Nici „comisarul" nu stătuse între timp degeaba, judecînd după privire, dar cercetările nu prea dăduseră roade. Auzind cele aflate de TT, gura i se întinse pînă la urechi.

— Ei, atunci, haidem! Cît facem pînă-n sat?

— Peste munte o oră şi jumătate, zise bătrînul. Pe şosea, trei.

Drum anevoios. Mergeau prin pădure cu paşi mari, călcînd de-a lungul unei cărări în umbra fagilor puternici, peste luminişuri, pe urmă prin hăţişuri; trecură o punte de lemn putred aruncată peste un pîrîu care strălucea ca o fîşie de cositor. Urcau într-una. Aerul devenise limpede; ceaţa, care îi însoţise jos, se destrămase. Transpiraseră dar nu încetiniră ritmul.

În drum întîlniră o fată fără sîni coborînd spre

gară cu un coș de fragi și le spuse că nu erau departe de țel. Cumpărară și ei o cană de fragi, mai poposiră puțin, pe urmă își continuară urcușul.

Pe partea răsăriteană a muntelui satul se întindea pînă în vale. Nu exista de fapt decît o singură uliță pe toată lungimea lui, case cu coama ascuțită și garduri de nuiele, în spate pomi fructiferi încovoiați de vînturi, un brîu de molizi subțirateci.

Se opriră în fața cîrciumii. TT se mistui după informații, în încăperea adormită, iar „comisarul" aprinse o țigară. O aruncă repede însă cît colo. Nici dacă exploda o bombă efectul n-ar fi fost mai năpraznic decît cuvintele:

— Dispărut de șase săptămîni!

— Imposibil!

— Ba bine că nu; posibil și adevărat. Ca ieri la Orțișoara!

— Nu, ripostă „comisarul" și tăcu scurmînd praful uliței cu vîrful pantofului. Deocamdată rămînem aici. N-ar fi rău să-i vedem casa. Își aținti privirea asupra unui țăran care trecea cu niște găleți goale. Ne spui unde șade doctorul?

Omul își arătă gingiile știrbe.

— Nimeni nu știe. A plecat.

— Care i-e casa?

— Cea de acolo, de sus! Le arătă un grup îndepărtat de copaci printre care se zărea o pată galbenă strălucitoare. Apoi o luă din loc, lipăindu-și papucii.

— Ei, atunci să încercăm, zise TT resemnat.

— Nu, nu acum. Ne oprim la prima casă mai primitoare de pe aici, cumpărăm ceva de mîncare și așteptăm să se întunece.

Nu trebuiră să caute prea mult; casele, deşi modeste, arătau bine. La strigătele şi bocăniturile lor nu răspunse decît lătratul cîinelui ciobănesc, mare cît un viţel; se repezi către ei sărind în două picioare şi smucindu-se în lanţ. În cele din urmă se arătă o femeie zbîrcită şi le deschise. TT preluă conducerea. Casa semăna cu cea a bunicilor. După cîteva minute se simţea ca acasă. Era atîta tihnă în odăiţa asta cu scăunele cioplite grosolan şi scoarţe pe pereţi! Femeia puse pe masă o cană cu lapte bătut şi două ulcele de lut. Aduse şi pîine.

— Nu s-ar putea să ne spălăm puţin?, întrebă „comisarul" ştergîndu-şi praful de pe frunte şi ceafă.

În faţa uşii, femeia le turnă apă în pumni, apă limpede şi rece ca gheaţa, poate chiar atunci scoasă din fîntînă. Le întinse un şervet curat.

— Doctorul nu mai e aici?

— Doctorul? Nu, nu mai e aici. Îi era prea greu. Să cobori şi să urci muntele ziua şi noaptea, mereu plin de praf ca un tractorist! De treabă om! Nu numai la boală, ci şi altfel. De n-ar fi fost el... Le povesti cum zăcuse de o congestie pulmonară, cum s-au aprins lumînările şi pe urmă a venit doctorul şi le-a stins una cîte una. „O femeie aşa harnică trebuie să trăiască, ai vreme pentru moarte mai tîrziu" — şi i-a făcut injecţii, cu mîna lui, la fiecare patru ore cîte una.

După ce isprăviră laptele, femeia îi lăsă singuri. Se aşeză în faţa uşii şi începu să dezghioace boabe de porumb de pe ştiuleţi. În jur cotcodăceau nişte găini zburlite. Cea mai bună ocazie să stea de vorbă netulburaţi.

TT îşi exprimă îndoielile, dar „comisarul" cu

— Nu, așa le prezenta ea în scrisoarea de adio! O cunoșteam bine și știu că scrisoarea corespundea felului ei de a gîndi. Nu era în stare să accepte realitatea. Frumoasă, bine făcută, obișnuită să vină, să vadă și să învingă; înfrîngerea i s-a părut pur și simplu de nesuportat.

— Așa o fi, mormăi „comisarul", pe urmă se opri. Atunci înseamnă că făcea parte din categoria excepțiilor rarisime. Prin moartea ta nu pedepsești pe nimeni. Ba chiar fata trebuia să-și pună întrebarea dacă prietenul ei n-o să se bucure că a scăpat de ea.

— Mergi prea departe. Te zguduie și moartea unei cunoștințe cu care n-ai nimic comun, dar moartea iubitei...

— Un moment, ne abatem de la temă și uităm esențialul. Unchiul tău nu era la vîrsta studenției, trecuse printr-un război — experiență amară în stare să reteze aripile vanității. Cine știe dacă nu ajunsese de mult la concluzia banală că nu merită să-ți iei viața pentru nimeni.

— Sigur, dar pentru ce? întrebă TT. Fiindcă ne prețuim prea mult și exagerăm cînd e vorba de noi, iar de ceilalți nu ne pasă. De aceea considerăm nenorocirea noastră o eroare fatală, iar pe cea a străinilor, vina lor. Există însă și stări sufletești cînd omul se comportă altfel decît gîndește în mod obișnuit. Rămîn la ipoteza mea — sinucidere!

— Și eu la a mea — crimă de omucidere!

3

Casa doctorului era mai retrasă — lîngă un pîlc de copaci din marginea pădurii.

O casă nou-nouță, făcută după gustul proprietarului; te izbea imediat linia ei modernă. Dacă făceai abstracție de acoperișul ascuțit, obișnuit în peisajul acela, și de brîul de lemn din partea de sus, semăna cu casele de la oraș.

— Nu-i rău, mormăi „comisarul" întinzîndu-i lui TT binoclul.

— Numai gardul nu-i prea potrivit. Aici s-ar cere un grilaj de fier, nu împletitura asta de sîrmă.

Dinspre răsărit cobora amurgul, iar spre apus totul părea spoit cu aramă. În jurul lor munții se întunecau, umbrele cădeau peste pădurea din apropiere și, mai departe, peste vîrful acela care amintea de spinarea unei cămile. Hotărîră totuși să mai aștepte o jumătate de oră. Din vale se vedea bine întregul povîrniș și TT, care nu fusese prea încîntat de perspectiva acestei expediții, descoperea mereu alte argumente în favoarea renunțării.

— Atunci să mai așteptăm, spuse „comisarul"; nu plec la București pînă nu-i văd casa mai deaproape.

Poarta, de fapt doar un cadru de lemn pe care era fixată o plasă de sîrmă zincată, era doar proptită; curtea zăcea moartă. Nici cîine, nici găini, nu mișca nici o vietate.

— Dacă ne descoperă cineva?

„Comisarul" clătină îndărătnic din cap.

— Avem destule motive pentru o vizită.

— La ora asta? Uiți că aici nu-i casa mea. Există legi...

— Lasă gura și haidem!

Se strecură în curtea împărțită în două de un drum pietruit, drept ca o panglică, coti brusc în

jurul unui rond de flori şi se ascunse după un morman de cărămizi. TT îl urmă fără chef. Nici un argument nu putea îndreptăţi asemenea acţiune. Ocolind casa, numărară opt ferestre cu obloanele proaspăt vopsite, muncă de tîmplar care-şi cunoştea meseria. Trecură pe lîngă uşă, „comisarul" nu manifestă nici o intenţie să apese pe clanţă.

— Chiar crezi că mi-am pierdut minţile? întrebă el încet. În cel mai rău caz asta înseamnă violare de domiciliu. N-ar fi exclus să descoperim vreo urmă folositoare în magazie, în pod sau în curte. În orice caz, aşa e numai pe jumătate violare de domiciliu.

Se opri în faţa unei uşi acoperite cu tablă: ori intrarea la pod, ori scara pivniţei. Îndreptă o rază de lumină spre streaşină.

— Nu-i prea sus, constată el. Raza lanternei lunecă pe pereţi în jos şi se stinse. Uşa era încuiată.

— Vizita noastră a luat sfîrşit, îl ironiză TT.

— Nu, abia începe!

În semiîntuneric, TT zări braţul „comisarului" întinzîdu-se în sus şi făcîndu-şi apoi de lucru la broască. Uşa se deschise scîrţiind.

— Cheia?

În loc de răspuns, îl auzi urcînd nişte trepte de lemn. Raza lanternei îi căzu chiar la picioare.

— Încuie uşa şi vino! şuieră „comisarul" cu capul întors spre el.

Sub acoperiş, în beznă, BB izbi cu capul o grindă transversală şi trase o înjurătură. Se opriră o vreme, cu urechile ciulite. O linişte apăsătoare. Lanterna cuprinse colo nişte vechituri, dincolo o

grindă înclinată. Pe partea interioară a acoperișului lunecau fantomatic umbre. Undeva mieună o pisică.

— Nici măcar nu-i de curînd cum îmi închipuiam eu, șopti „comisarul". Ținea în mînă o sticlă de un litru goală, acoperită cu un strat gros de praf pîslos. O așeză la loc. TT văzu acolo, zeci de sticle, toate de o formă neobișnuită, pătrate, cu dop întunecat, cu șurub și toate foarte prăfuite. Numai una purta în cenușiul prafului o dîră lucioasă — semn sigur că o ținuse cineva în mînă nu prea de mult! Alături — țigle sparte, cenușii, fără luciu, acoperite de același strat gros de praf; lăzi sparte, niște lopeți și hîrlețe, pe urmă cîteva scaune vechi, hamuri de cai cu lanțul atîrnînd pe podea, un ulcior țărănesc și cîteva căni, apoi fascicolul de lumină zăbovi mai îndelung pe scîndurile ei decît pe celelalte troace.

— S-o deschid? întrebă TT.

O ladă în perfectă stare, acoperită cu ziare vechi. Deasupra hîrtiei mai puțin praf, destul totuși pentru ca stratul să se fărămițeze la orice atingere. Lumină întreaga suprafață încercînd să spulbere colbul adunat. În raza lămpii zburau nori groși, gălbui.

— Vino aici cu lumina, zise el deodată.

Ținea în mînă o carte: „Introducere în medicina generală". O răsfoi filă cu filă, mormăind într-una. În sfîrșit, smulse o foaie și o împături. Cineva făcuse sublinieri în text și mîzgălise cîteva cuvinte pe margine. Mai luă un caiet școlăresc cu portretul regelui pe copertă și șopti:

— Să le luăm pentru orice eventualitate!

Trecură să cerceteze şi celelalte cotloane ale podului; raza lanternei întîlni un cufăr încuiat. BB meşteri la broasca ruginită şi izbuti să-i ridice capacul. Înăuntru doar cîteva haine rupte. Tăie cu briceagul o bucată cît palma din mîneca unei haine, pe urmă din căptuşeala buzunarelor, desprinse şi gulerul unei cămăşi. Punga de plastic străluci cînd îşi primi prada.

Afară de o putină prăpădită cu doagele împrăştiate la nimereală peste cercurile de fier, mai descoperiră o maşină de gătit răsturnată şi o coloană pînă la acoperiş, probabil hornul. Cînd erau gata să treacă mai departe, razele luminoase mai descoperiră un săculeţ de pînză atîrnată într-un cui. Strînsă cu şiret, ca o pungă de tutun.

— Doctorul ăsta, n-o fi avînd...

Se opri în mijlocul frazei. În aceeaşi secundă stinse lanterna. De jos se auzi foarte clar zgomotul cheii în broască. Din bezna scării răsări o lumină slabă. Se pitiră fără zgomot în spatele hornului, aşteptînd.

TT simţea că-i vine rău. Nici „comisarul" nu prea era în apele lui căci lumina creştea văzînd cu ochii, iar scara scîrţîia sub greutatea paşilor ce se apropiau.

4

O anumită imagine atrăgea vizitatorul cu o forţă irezistibilă în expoziţia japoneză de fotografii; o femeie ştirbă, osoasă şi zbîrcită, în faţa unei lumînări aprinse, uitîndu-se fix la lumină cu ochi lipsiţi de expresie. Fotograful alesese cu atîta artă

lumina şi unghiul, încît umbrele sugerau hîrca de sub piele.

Pe fondul negru intens, oasele feţii ieşeau în relief mai deschise la culoare, încît privitorul avea senzaţia că rînjetul venea spre el, din neant, neverosimil, bizar, reînviind făpturi îngropate undeva în memorie. Ghearele ei încovoiate, încleştate în jurul lumînării nu mai erau simple tonuri de albnegru pe un strat de bromură de argint, ci tentacule întinse spre cel care privea.

TT fotografiase imaginea, dar, subexpus, filmul nu reprodusese decît nişte contururi şterse. Fotografia vrăjitoarei japoneze pornise de mult înapoi spre Tokio însă asemănarea era atît de izbitoare încît, pîndind acum de după muchia coşului, cu respiraţia tăiată, TT avu senzaţia că are în faţă, luminat de jos, însuşi chipul cel osos care părea că rînjeşte. Bătrîna se apropia de horn; lipi mucul de lumînare pe plita răsturnată şi începu să umble printre doagele putinei, ca şi cînd ar fi căutat ceva.

TT era gata să bage mîna-n foc că în afară de expoziţia japoneză de fotografii mai văzuse chipul acesta şi altundeva. Privirea bătrînei, felul cum răscolea, scurmînd şi stîrnind nori de praf, încordarea ei — toate acestea aveau ceva ciudat de cunoscut.

— Caută ori o scrisoare ori bani, murmură „comisarul" la urechea celuilalt.

Femeia împinse cu piciorul doagele şi pipăi cu mîna nisipul. Mormăi ceva greu de înţeles — parcă „iarăşi nimic" — îşi şterse palmele de poala rochiei, tuşi, puse la loc doagele şi porni, tîrîndu-şi paşii, spre scară.

— Ne încuie! şopti TT cînd auzi scîrţîitul sec al uşii. Ce ne facem?

— Stai cuminte, lumînarea arsese pînă la capăt poate s-a dus să aducă una nouă!

De jos ajunse pînă la ei zgomotul cheii; pe urmă — linişte.

— Ai recunoscut-o? întrebă „comisarul" cuprinzînd doagele în cercul luminos. Sub grinzi mai plutea încă praful stîrnit de bătrînă.

— Bătrîna curioasă de la café-bar?

— Nu-i exclus. Femeile bătrîne seamănă între ele ca ouăle; aşa că... să nu greşim!

După cîteva minute aprinse iarăşi lanterna. Lemn uscat, prăfuit, pe jos nisip amestecat cu praf. Scotociră, scormoniră, cotrobăiră — nicăieri nimic.

— Să fi fost vreun şiretlic? întrebă TT ridicîndu-se.

— Şiretlic? De ce?

— Să ne ţină aici pînă vin întăriturile.

— Ştiu că eşti curajos! îl ironiză „comisarul".

— E o deosebire între fricos şi prost.

Snopul luminos se plimbă de la o grindă la alta, pipăind tot podul. În cealaltă parte sclipiră două puncte de foc. Lampa se stinse imediat. Ca şi cele două puncte.

— Mîţă scîrboasă! scăpă TT vorbele, scuipînd. Ei... acum să vedem cum ieşim de aici!

VII

Trenul intră punctual în Gara de Nord. Călătorii, care pînă atunci moţăiseră leneşi cu privirile în gol, parcă deveniră dintr-o dată un cîrd de găini speriate. Se chemau, se strigau unul pe altul,

înghesuindu-se spre ieşire, încărcaţi cu rucsacuri, valize şi pachete.

După atîtea ore de călătorie „comisarul" se simţea ca tras pe roată. Ajuns acasă deschise fereastra şi privi ceasul. Miezul nopţii. Îşi aruncă de pe el hainele prăfuite şi transpirate şi intră sub duş. Isprăvise cu săpunitul şi răsucise robinetul la maximum cînd auzi telefonul. La început nici nu se sinchisi. Împletindu-şi sunetul cu răpăitul metalic al apei, telefonul insista cu perseverenţa unui aparat Morse.

Îşi şterse picăturile ce-i curgeau de-a lungul braţului şi ridică receptorul.

O voce de femeie îl întrebă cum se simte după o călătorie atît de obositoare.

— Mă simt bine, pufni el furios foc. Dar cine naiba...

— Vai, ce elegant vă exprimaţi! Şi eu care mă gîndeam că...

El îi maimuţări vocea.

— Vă gîndeaţi că...?

— Că sînteţi dornic să ştiţi...

— Mulţumesc, ştiu destule!

— Chiar şi despre doctorul pe care-l căutaţi cu atîta zel?

Rămase trăznit.

— Da şi despre el, minţi băiatul încercînd să ghicească a cui putea fi vocea somnoroasă de la celălalt capăt al firului. Ştiu mai multe decît aţi dori dumneavoastră să ştiu. Percepu clar o schimbare de ton în vocea care-l întrebă:

— De exemplu?

— De exemplu că doctorul a fost nevoit să dis-

pară din motive foarte precise, iar dumneavoastră, distinsă doamnă, cunoașteți aceste motive.

Rîsul ei răsună în hohote.

— Daa? Ce inteligent sînteți! Maestru între detectivi, nu glumă!

Îl ului iarăși:

— Îl cunosc pe prietenul dumneavoastră, o cunosc pe mătușa lui, pe colegi, în general știu destule lucruri și v-aș putea ajuta. Asta numai în cazul — urmă o scurtă pauză — cînd ați fi mai amabil cu mine.

Stătu să chibzuiască. Vocea nu suna rău.

— De acord; la urma urmei, vreți să-mi spuneți ce doriți?

— Oh, nu prea multe; dar ar fi preferabil să vă cunosc personal. Trebuie, pricepeți?

— Nu, dar dacă trebuie — vă stau la dispoziție.

Necunoscuta ciocăni de cîteva ori cu unghia în receptor, pe urmă zise ciudat de rece:

— Vă închipuiți că sînt o femeie care dorește să vă cunoască neapărat? E vorba de ceva mult mai serios, chiar foarte serios. O chestiune cu privire la care nu mai pot tăcea. Trăiesc într-o continuă frică, cînd ies, mereu e cineva pe urmele mele. Tocmai fiindcă știu prea multe și le e frică să nu deschid gura. Lollo e un sălbatic, mă tratează ca pe un animal. N-ar fi exclus ca în zilele următoare...

— Rău nu-i, dar nici original, o întrerupse el. Deci, deși sînteți inocența personificată, ați nimerit într-o bandă de excroci iar acum v-a năpădit

deodată regretul şi dorinţa de a vă uşura conştiinţa . .

Glasul care îi răspunse imploră:

— Nu-ţi bate joc de mine! Sînt silită de împrejurări să acţionez. Îl cunosc pe doctorul dumitale. Mai trăieşte. Cîtă vreme însă? Dacă Lollo...

— Cine-i Lollo?

— Lasă-mă să spun ce am de spus! Dacă l-ai vedea pe Lollo ţi-ai da seama ce reprezintă doctorul pentru el. Dumneata şi prietenul dumitale n-aţi fost singuri la Mărginaşu. V-a însoţit cineva chiar şi în vagon. Din întîmplare am surprins o convorbire... De unde aş şti altfel numărul dumitale de telefon.

Prea se potriveau lucrurile! Dar cine avea timp şi bani pentru aşa ceva? Mai plauzibilă i se părea ideea că TT a trăncănit faţă de vreun coleg, poate în vagon, poate după întoarcerea la Bucureşti şi acum se amuzau luîndu-l în rîs pe „domnul comisar". Pe de altă parte, nici eventualitatea unei...

— Bun, zise el, după ce vocea de la celălalt capăt al firului nu se mai auzi. Să admitem că m-aţi convins. Ce urmează? Ce aşteptaţi de la mine?

— Să mă ajutaţi, sosi prompt răspunsul. Nu pot să ies din casă, prietenii lui Lollo patrulează jos în faţa porţii, altfel aş lua un taxi şi aş veni la dumneata. Ştiu că părinţii dumitale sînt plecaţi la Sinaia.

Chiar aşa era. TT habar n-avea de asta. Sinaia îi răsturnă toate bănuielile. Îşi simţi mîna traspirînd pe receptor. De unde descoperise afurisitul ăsta de Lollo adresa lui? Sau convorbirea nu era decît o simplă manevră de „diversiune"? Să fie

oare Lollo afară, în faţa uşii? Aruncă receptorul şi deschise brusc uşa. Casa scării — goală şi liniştită. Puse totuşi siguranţa la broasca Yale, înainte de a lua iar receptorul.

— Deci nu puteţi veni la mine. Doriţi atunci să vin eu?...

— Nu, răspunse ea repede. Te-ar vedea cineva şi Lollo şi-ar face imediat apariţia. Poate în oraş, mîine dimineaţă, dacă...

Restul cuvintelor se pierdu într-un puhoi de înjurături mugite de o voce de bas. Legătura se întrerupse imediat. De surprindere, „comisarul" rămase cu receptorul în mînă. Roti nefiresc de încet discul telefonului, formînd numărul lui TT.

2

Soneria spintecă de trei, patru ori liniştea casei, fără ca el s-o audă.

Trezit de bubuitul din perete — pumnul mătuşii — TT încercă să dibuie receptorul. Ameţit de somn, nu izbuti. Între timp aparatul amuţise.

Cadranul fosforescent al ceasului arăta unu fără un sfert. La ora asta nu chemau decît nebunii şi beţivii. O singură excepţie: cazurile foarte grave.

Îşi întrerupse brusc cugetările nocturne. Mătuşa deschisese încetişor uşa. Apăsă întrerupătorul lămpii de noapte. Îi văzu chipul somnoros.

— Cine era? întrebă ea cu voce slabă.

— Habar n-am.

Îl cercetă bănuitoare.

— Nu cumva îmi ascunzi ceva? Îl ţintea drept în ochi cu o privire sfredelitoare. Înfricoşată şi în-

curcată în acelaşi timp. În căutătură avea din nou pîlpîirea aceea de om hăituit. Bărbat sau femeie?

Ridică din umeri.

— Nu ştiu.

Lăsă clanţa şi veni mai aproape. Părea o stafie în cămaşa ei de noapte, lungă, pînă la călcîie. Degetele îi tremurau.

— Ce ai, mătuşă?

— Vreau să ştiu dacă era un bărbat.

— Unde să fie?

— Ei, unde? La telefon.

— Habar n-am; am ridicat prea tîrziu receptorul. Poate că era BB. Tocmai întinsese mîna să ridice receptorul cînd telefonul sună iarăşi. Mătuşa tresări.

— Eşti nebun? se răsti el fără nici o introducere. Scoli toată casa, îmi strici somnul...

Rămase mai mult decît uluit auzind o voce melodioasă de femeie.

— Ştiu, prietenul dumneavoastră v-a făcut o farsă. Abia aţi vorbit cu el, nu-i aşa?

— Cine eşti? Ce vrei? întrebă el grosolan.

— Prietenul dumneavoastră nu v-a spus nimic?

— Nu.

— Credeam că s-a plîns din cauza confuziei, nu se mai putea face nimic. Cum să-i spun că nu voiam să vorbesc cu el, ci cu dumneavoastră?

— Ce doriţi?

Vocea deveni şi mai melodioasă.

— Foarte simplu: doresc să vă văd!

TT simţi că turbează.

— Să mă vedeţi? Atunci binevoiţi să aşteptaţi

pînă ce îmi instalez videotelefon la domiciliu. Acum aș avea chef să dorm.

— Cine-i? întrebă mătușa. Vocea îi tremura.

Ridică din umeri.

— O femeie.

— Dar dacă vă spun unde se află doctorul? se auzi în receptor.

— Ce doctor? întrebă el năucit.

În clipa aceea mătușii i se muiară genunchii. O văzu prăbușindu-se. Sări din așternut și o prinse în brațe. O întinse pe pat și fugi după apă.

Își reveni surprinzător de repede; cu ochii tulburi fixa receptorul.

— Cine-i? șopti ea.

— Habar n-am.

Necunoscuta auzise probabil ultimele cuvinte.

— Ei da, desigur, nu știți nimic despre toate astea, zise ea ironic. Poate nici despre călătoria din care abia v-ați întors. Nici despre doctor, deși v-ați ros pingelele pe urmele lui. M-ați lăsat să vă rog și să mă tînguiesc și acum habar n-aveți! Atenție maximă la ce vă spun: am să vă aștept poimîine seară la ora 9 în fața hotelului Ambasador. Faceți cum vreți. Dacă vă interesează, veniți — dacă nu, lăsați-o baltă. E vorba de doctor, a fost azi după masă pe la mine. Restul, poimîine. Mătușa dumneavoastră să nu afle nimic. La revedere.

3

A doua zi, vînt și frig. Străzile păreau cenușii. Pe bulevardele principale însă, traficul marelui oraș vuia, se rostogolea, zbura — mai încet pe marginile părții carosabile, mai repede către mij-

loc — sincronizat parcă de un creier invizibil. Singurul joc de culori în monotonia zilei: autobuze galben spălăcit sau roşu strident, turisme de toate tipurile, verzi, albastre, de culoarea untului, înconjurau cîteva crucişătoare terestre care, ca nişte rădaşte uriaşe, alunecau majestuos, lăcuite în albastru închis sau negru — minunată combinaţie de culori în continuă mişcare.

De mult nu mai îmbrăcase „comisarul" haina de ploaie; TT îl recunoscu doar după părul negru ce-i flutura în vînt. Fluieră imediat semnalul de salut, i se răspunse printr-o mişcare veselă a braţului. Cu fiecare pas, chipul lui BB se întuneca.

— Numai la asta nu mă aşteptam din partea ta, zise el după ce-şi strînseră mîinile. După părerea mea, cazul nostru e prea serios ca să ne ţinem de glume.

TT crezu că nu auzise bine.

— Ce fel de glume?

— N-are nici un sens, îl dezaprobă „comisarul". Trebuie să lămurim o dată pentru totdeauna dacă mergem sau nu mai departe. Decît să ne luăm în rîs munca, mai bine s-o lăsăm naibii.

— Ascultă, îţi lipseşte o doagă? Cine ia lucrurile în rîs? Aveam de gînd să-ţi povestesc ce mi s-a întîmplat noaptea trecută, cînd colo, tu...

— Isprăveşte!

Pînă la urmă se lumină şi TT.

— Te-a trezit o cucoană din somn? Comisarul tăcu încăpăţînat. Hai, recunoaşte!

— Un moment! Nu-ţi dai seama că te trădezi singur? De unde ştii că m-a chemat o cucoană în miez de noapte? Rînji acru.

— De la dumneaei în persoană. Dorea să vorbească cu mine, astea i-au fost vorbele, dar a inversat numerele. Grosolănia ta a zăpăcit-o complet.

Sprîncenele „comisarului" se strîngeau amenințător. Încerca să recditeze întreaga convorbire telefonică. Scoase caietul de notițe, mîzgăli cu un creion roșu niște linii transversale și în cruce. De fiecare dată cînd logica lui dădea greș, se apuca de mîzgălit.

— N-ai vorbit cu nimeni despre călătoria noastră?

— Nu, după cîte știu.

— Chiar n-ai habar cine se ascunde în dosul acestor telefoane?

— Nu...

— O vagă bănuială ți s-a născut totuși în minte, altfel n-ai fi ezitat!

— De fapt nu-i vorba de o bănuială...

— Mai bine spune ce știi.

— Mai nimic, replică TT. Presupun însă că mătușa-mea e la curent. Nota bene, *presupun*. Cînd a auzit cuvîntul doctor a leșinat. Știe mai mult decît ne închipuim noi. Tăcu o secundă, pe urmă continuă dintr-un foc: duce o viață dublă, ascultă-mă pe mine!

Celălalt ciuli urechile.

— Atunci ai noutăți. Să mergem la tine sau în altă parte, căci miroase a ploaie.

Pe drum TT îi povesti întîmplarea și „comisarul" se opri automat și scoase caietul. Dar creionul lui roșu nu mai desenă de data asta linii, ci începu să noteze febril cuvinte după cuvinte.

4

„Comisarul" își petrecu o zi visînd. De fiecare dată cînd se împotmolea căruța cercetărilor, în subconștient i se declanșa mecanismul de visare; fiindcă visele de noapte contribuie la realizarea echilibrului psihic din timpul zilei, visul cu ochii deschiși reprezenta pentru el un fel de compensație. În asemenea momente, oscila de la cea mai adîncă disperare, la cea mai deplină bucurie, lipsa de forță se transforma în dorința de a învinge — o adevărată gimnastică a creierului după care revenea la realitate, refăcut și întărit.

Dacă nu greșise atunci cînd potrivise firele unul lîngă altul de parcă ar fi vrut să le stopeze artistic, țesătura care ar fi trebuit să rezulte era felia de viață de acum douăzeci de ani. Din noianul de fapte noi, trebuiau reținute în special cele în raport direct cu doctorul. Și lucrul ăsta nu era de loc ușor. Ceea ce făcea el semăna cu procedeul de obținere a radiu-lui: din nenumărate tone de minereu de uraniu — o cantitate de radiu atît de mică încît nu poate înclina decît o balanță foarte fină. Și în aceeași ordine de idei, rezultatul se putea compara cu radiul chimic pur care, prin radiațiile emise, face vizibil invizibilul.

Recunoștea uneori că trecerile acestea de la bucurie prematură la un firișor de speranță, de la lipsa de perspectivă, la ipoteze noi, îndrăznețe, erau pentru el mult mai istovitoare decît orice osteneală de pînă acum. Oare nu se grăbise, nu trăsese concluzii pripite? Poate ar fi mai bine să se ocupe deocamdată numai de aspectul științific al lucrurilor. Își transformase camera într-un verita-

bil laborator de cercetare a prafului. Pe măsuță — microscopul; alături, niște cărți de specialitate, iar pe perete într-un cadru improvizat din sîrmă, atîrnau șapte eprubete. Cu o periuță de dinți periase cu grijă praful din bucățile de haine găsite la Mărginașu, pînă ce adunase pe hîrtia neagră, lucioasă, o pulbere fină. Din păcate, gulerul cămășii se dovedise mai sărac decît bucățica ruptă din mînecă. Găsise totuși pe guler un fir de păr foarte interesant. Pregătiră conștiincios fiecare probă. Comisarul împinse prima lamelă pe suportul microscopului, potrivi cu degetele șurubul de reglare, clătină din cap și privi prin ocular.

— Ia uită-te și tu!

Praful din cercul luminos părea un peisaj stîncos. După ce se familiariza ochiul cu acest tablou neobișnuit, se observau cîteva plăcuțe boltite, cu un relief întunecat pe suprafața albăstrie, lucitoare.

— Șpan metalic, zise TT.

— Da, șpan metalic, confirmă „comisarul". Sus în dreapta, sau mai exact în direcția unu și jumătate, ce vezi?

La prima vedere nu observă nimic în locul indicat. Insistînd mai mult, descoperi niște bolovani ciudați.

— Mi se pare că sînt patru, ba nu, cinci granule inegale.

— Chiar așa. Și care crezi că ar fi explicația?

— Ar trebui determinat chimic...

— Ar trebui, fără îndoială! ripostă „comisarul". Ce-ar fi însă, dacă am încerca să ghicim; ce părere ai?

— Nici una.

— Pulbere de sticlă. Cioburi minuscule de sticlă. Aidoma cu cele culese de noi la curba „Agrafa de păr", adică după părerea mea, de aceeaşi natură. Sticlă groasă de geam, folosită ca parbriz numai de nevoie! Să verificăm imediat! Dă-mi te-rog plicul nr. 3.

TT scoase grăbit plicul dintr-o lădiţă de lemn şi-l puse pe masă. „Comisarul" apucă cu penseta o bucăţică minusculă de sticlă, o aşeză pe placa de oţel şi o sfărîmă în pulbere. Luă o probă, o întinse pe altă lamelă şi o aşeză sub obiectiv.

— Norocul prostului! exclamă el după un timp. Nici o deosebire în natura cioburilor. Asta înseamnă?

— Că doctorul a fost în maşină!

— Da, a fost. Şi mai înseamnă că e vinovat!

TT stătu pe gînduri.

— Vinovat? de unde tragi concluzia asta?

— Nu s-a prezentat la anchetă. Deşi a fost de faţă la accident şi încă alături de celălalt, totuşi nu s-a prezentat.

TT clătină mut din cap. Simţea că-i o greşeală în raţionamentul „comisarului", dar nu dibuia unde-i. O fi structura sticlei identică, însă...

— Exclus, zise el vehement. Pur şi simplu exclus, dacă nu admitem premisa participării mătuşii la „accident". Cînd dintr-un motiv sau altul n-a venit la anchetă, n-o să aibă curajul să apară acum şi să ceară bani, chiar dacă au trecut douăzeci de ani de atunci! Un ucigaş care...

— Cine ţi-a spus că-i ucigaş? sări „comisarul".

— Tu şi încă destul de des!

Răspunsul veni pe un ton profesoral, ca şi cînd

BB ar fi încercat să explice unui copil prima operație aritmetică.

— Am spus, fără îndoială, dar cînd? În clipa de față susțin contrariul! Nici nu mă gîndesc să-l consider ucigaș. Omor prin imprudență, poate, dacă unchiul tău, de exemplu, l-a lăsat la volan. Și nici eventualitatea asta nu stă în picioare; nu cred că era dispus să-și vîre singur capu-n streang. Tocmai la curba „Agrafa de păr" să lase volanul pe mîna unui profan? Nici vorbă să-l considerăm ucigaș! S-ar fi dus amîndoi de-a dura. Șansă să scape nu exista decît una la mie!

— Bine, să zicem că-i nevinovat, admise TT. Ce rezultă de aici?

„Comisarul" acoperi proba de praf cu un clopot de sticlă și începu să se plimbe prin cameră de colo colo, cu umerii aduși în față și capul în jos.

— Poate că, reluă el contenindu-și plimbarea, lucrurile s-au petrecut astfel: Au băut *amîndoi*. Revederea, poate ziua de naștere, sau onomastica doctorului, ori dracu știe ce, dar au băut...

Gîndul lui TT zbură imediat la altceva.

— Și dacă doctorul vroia să se sinucidă?

— Tîmpenii! De ce să-l tragă în prăpastie pe șofer? Lasă prostiile! Cu o cantitate apreciabilă de alcool în cap, au început să discute despre război, despre pace, sau cine știe despre ce. Apropo de război! Nu uita că l-au făcut împreună. În cabină discuția s-a încins și unchiul tău a pierdut controlul volanului; a încercat să salveze cît se mai putea salva, dar groaza l-a tras direct în prăpastie.

— Sau, şi mai departe. S-au luat la harţă, au ajuns la încăierare...

— De ce nu, aprobă „comisarul". Numai că nu interesează aspectele posibile, ci realitatea.

Se aşează din nou la microscop şi fixă o nouă lamelă. Afară se pornise să plouă cu găleata. Stropii cădeau pe acoperiş, necruţători ca grindina.

— Bine că n-a plouat la Mărginaşu.

„Comisarul" nici nu-l auzi. Era la a treia lamă şi o studia cu atenţie.

— Un moment, zise el încordat. Vezi, te rog, însemnările de la curba „Agrafa de păr". Ţii minte locul unde am identificat vegetaţia?

— Am luat şi probe!

Sări în picioare şi căută îndelung în noptieră. Cînd se ridică, ţinea în mînă un plic alb. După vreo zece minute de lucru febril, de chin şi transpiraţie — timp în care nu scoase o vorbă — îi făcu celuilalt loc la microscop.

— Ai acolo nişte corpusculi de culoare verde spălăcit, structuraţi ca aşchiile de oţel! Există şi în cealaltă probă. Mărimea şi dispoziţia celulelor coincid perfect.

— Totuşi nu eşti mulţumit, zise TT zărindu-i cutele de pe frunte.

— Am găsit ceva, dar nu mare lucru. Ei, mai vedem şi mîine. Sînt curios ce va aduce căptuşeala desprinsă din buzunar. Continuă după o pauză: Şi întîlnirea ta cu enigmatica duduie.

TT simţi, pentru prima oară de la începutul „Cazului nr. 13" nevoia să-şi îmbărbăteze prietenul.

— Lasă c-o să fie bine, n-ai grijă, ne descur-

În mulțimea de mașini parcate peste drum, se vedea una lăcuită în roșu aprins, un „Fiat-600", și tocmai lîngă el se opri femeia, scoțînd o cheiță din poșetă. Motorașul porni fără zăbavă. TT căzuse într-o cursă, își dădu seama după cîteva minute, adică atunci cînd, într-o străduță întunecoasă, îi dublă o limuzină ce opri după cîțiva metri. Duduia stopă și ea imediat. Doi bărbați cu mutre de boxeri săriră din limuzină și se înghesuiră în mașinuța roșie, TT simți în ceafă un obiect tare și rece, o voce îi comandă să stea cuminte. Cu toată greutatea încărcăturii, mașinuța alerga pe șosea de-i sfîrîiau roțile.

Asemenea continuare n-ar fi tocmai rea, căci n-ar da timp de gîndire nici victimei, nici dumneavoastră, dragi cititori. TT dispărut. Gata! Fine! Punct! Pe urmă intră în scenă cîteva personaje importante de la brigada operativă, care dau de urma bandiților. În felul acesta se lămuresc și secretele doctorului și cele ale răposatului unchi. Numai că în viață, lucrurile nu respectă formulele romanelor polițiste!

Ar mai exista o variantă, dragă cititorule, care ar putea duce „Cazul nr. 13" la punctul culminant: în locul frumuseții de cadră cu vocea blîndă și ușor adormită, TT întîlni în fața hotelului Ambasador un zdrahon de femeie, cu tuleiele mustății rase și privirea șireată de escroc. La fel de grosolane ca înfățișarea îi erau și vorbele:

— Dacă nu uiți de existența doctorului s-ar putea să te trezești în Dîmbovița!

Lui TT i se păru că visează. În jurul lui forfo-

tea șuvoiul omenesc, primul milițian — la nici douăzeci de metri, iar femeia aceasta cu vocea ciudat de joasă îl amenința că o să plutească pe Dîmbovița!

Se apucă să calculeze varianta optimă de comportare dar femeia-bărbat se puse pe rîs. Detunător ca vinul gîlgîind dintr-o sticlă cu gîtul scurt:

— Îți cam aleargă ochii de colo colo, mai bine lasă-te păgubaș; nu care cumva să-ți treacă prin minte vreo prostie!

— Ce fel de prostie? întreabă el cît se poate de liniștit.

— N-are importanță! Ar fi păcat să-ți sapi singur groapa! Dumneata și prietenul dumitale — lăsați-vă de jocul de-a polițiștii! N-ați reușit decît să dați de urma unei povești urîte și ați distruge-o pe mătușa dumitale. Chiar dacă unchiul n-a murit dintr-un simplu accident, nu scormoniți murdăria. Știu, cel care trage sforile e prietenul dumitale. Îi place să se joace de-a criminalistul; ei, ce să-i faci, el n-are nimic de pierdut! Cu dumneata însă, lucrurile stau altfel; de pomană ți-ai bătut capul cu facultatea dacă n-ai să ajungi niciodată avocat! Dă-te la o parte din calea noastră și o să uităm totul.

— Să zicem că suspendăm cercetările, zise TT oarecum încurcat, ce s-ar rezolva cu asta. Mătușa mea a fost șantajată; cine-mi garantează că mîine nu se va repeta figura?

Privirea vicleană dispăruse, ochii îi lucrau șiret.

— Sigur că nu-ți poate garanta nimeni. Dar teama asta rămîne doar o eventualitate, în timp

ce cu îndărătnicia dumitale ai să dai în mod sigur de bucluc. Numai să trimit cîteva rînduri la miliție și ți s-a sfîrșit cariera care, de altfel, nici n-a început. Din păcate, nu-ți pot spune mai mult...

De speriat nu se speriă, dar fierbea de mînie. Peste umerii ei, căuta din ochi cu disperare un milițian. Pînă la milițian erau vreo sută de metri.

— Ba eu am să te duc la miliție, izbucni băiatul... Dar atunci se întîmplă ceva neașteptat. În ochi i se înfipse o lumină orbitoare și aproape simultan primi în față o lovitură cu latul palmei. Încercă să se arunce într-o parte, dar a doua lovitură îl întinse la pămînt.

Nici chiar așa! „Comisarul" era prea lucid pentru asemenea variante. Felul lui de a fi excludea orice pas insuficient gîndit. Cîntări cu grijă toate alternativele posibile și-i spuse lui TT:

— Bine, rămîne cum ne-am înțeles, la nouă punct ești în fața hotelului! Sfios, fricos, curios! Izbutești tu fără mare bătaie de cap! Porțiunea aceea a bulevardului e mereu plină de lume, nu riscăm nimic. Cu toate acestea, fii cu ochii în patru! Nu știm ce se ascunde în culise și cîinii mușcă dacă îi lovești. În cazul în care am pus mîna, întîmplător, pe un fir primejdios pentru vreun pungaș, trebuie să fim pregătiți pentru orice. Nu uita — dacă simți pericolul, fluieri; voi fi prin apropiere. Întîi pe trotuarul opus, pe urmă în holul hotelului — și dacă e cazul — chiar în restaurant.

— Exagerezi ca un agent de la ADAS, zîmbi TT pe sub mustață, în timp ce se îmbrăca. Des-

chise jumătatea ferestrei şi-şi studie imaginea în oglindă; se lumină şi BB privindu-l.

— Ca scos din cutie! Numai nu-ţi bomba pieptul ca un fante de mahala şi nu-ţi ţine gîtul aşa de ţeapăn. Se vede de la o poştă că nu eşti obişnuit să umbli în costum de gală.

— Toată afacerea asta nu-i decît o farsă, îi întoarse TT ironia; iar tu nu vezi decît primejdii!

„Comisarului" îi pieri zîmbetul.

— Să nu coste prea mult farsa asta! Baftă! — şi nu uita că un fluierat ajunge! Dacă ai să vezi prin preajma ta un individ cu ochelari uriaşi de soare, să ştii că eu sînt!

2

Bulevardul cu reclamele lui roşii, albe, verzi, era frumos şi ispititor. La asta contribuia şi strălucirea fără umbre a tuburilor de neon la lumina cărora se putea citi ziarul fără efort. Bucureştiul arăta lumii faţa sa nocturnă.

Trotuarul larg mişuna de lume, dar femei singure nu se prea vedeau. Lui TT îi trecu prin gînd că duduia cea somnoroasă va veni poate însoţită. Din cofetăria învecinată tocmai ieşise o cuconiţă zveltă, cu obrazul îngust, putea fi foarte bine cea aşteptată. Bărbatul de alături, prea bătrîn pentru ea, avea faţa ca un burete, dar mergea drept ca lumînarea. Îl examina în trecere pe TT ca şi cînd s-ar fi temut de un rival. Se apropiară două femei îmbrăcate exact la fel, poate gemene — blonde, cu pielea albă şi picioare lungi. Trecură sprintene pe lîngă el. Sau o fi cea mică din spatele lor cu ochi negri şi rîs melodios? Însoţitorul — figură de

actor cu părul tuns scurt, mustață, ochi de culoare deschisă. Minijupe două palme mai sus de genunchi, rochii cu flori mari, costume albe, ici și colo cîte o haină de ploaie. Mulțimea unduitoare de culori și chipuri mai că te amețea. Nimeni nu-i adresă nici un cuvînt.

După vreo cincisprezece minute se apropiă de el un comisionar în livrea albastră, care-l întrebă:

— Domnul așteaptă pe cineva?

— Da.

— Ați stabilit telefonic?

— Da.

— Tocmai acum a sunat o doamnă la recepție...

— Și, și? Ce-a spus?

— Să fiți atît de amabil și să vă trimiteți acasă prietenul, altfel așteptați degeaba. Livreaua albastră se răsuci și dispăru pe ușa hotelului. TT îl urmări din ochi consternat. Șmecheră cucoana, dacă a dibuit prezența lui BB! N-avea încotro, trebuia să pornească în căutarea comisarului.

Depășind mașinile parcate, întinse pasul spre stația de benzină unde personalul de serviciu alerga încoace și încolo, traversă o străduță îngustă, aruncă o privire prin vitrina „Expresului", se întorse iarăși și răsuflă ușurat zărind în fața lui niște lentile imense de ochelari de soare.

— Ce-i?

— Șterge-o imediat, zise el, sînt sigur că te-a văzut. Comisionarul mi-a spus că așteaptă să dispari.

— Crezi că e și acum cu ochii pe noi? întrebă

„comisarul" surprins şi începu să cerceteze şirul de case de pe partea cealaltă.

— Mai bine ia-o din loc!

O şterse înjurînd foarte colorat. TT se uită un timp după el pe urmă porni îndărăt. Preludiul îl zăpăcise. Farsă nevinovată? Exclus!

Nici n-apucase să ajungă la intrarea hotelului cînd îşi făcu apariţia EA. Nu prea înaltă, se plimba de colo pînă colo prin faţa uşii jucîndu-se cu poşeta. Putea să parieze că ea era. După vocea adormită, şi-o închipuise o frumuseţe oarecare de vreo douăzeci de ani, şi cînd colo avea în faţa ochilor un profil perfect, un gît lung şi alb, un cap frumos de acel negru albăstrui al nopţilor de iarnă. În jur de treizeci de ani — aprecia el apropiindu-se.

— Mă numesc Rosemarie, spuse vocea somnoroasă. Am rezervat o masă, discutăm acolo în linişte — de acord?

3

„Comisarul" prinse în binoclu o bucăţică din chipul ei, nu prea mult, dar suficient. Îşi făcea griji pentru TT. O întrebare nu-i ieşea din cap: femeia ştia oare într-adevăr de prezenţa lui prin apropiere, sau folosise un truc vechi? În orice caz, pericolul părea destul de mare. Din precauţie, hotărî să se întoarcă. Se urcă în autobuz şi porni spre casă aruncînd o ultimă privire construcţiei cu unsprezece etaje a Ambasadorului. Prima dată în viaţa lui îşi dorea o deghizare serioasă, cu barbă şi perucă, să nu-l recunoască nimeni. Dar era nevoit să se mulţumească cu ce avea. Aşeză

în ordine pe scaun o haină subțire de piele, o cămașă galbenă, niște pantaloni maronii, scoase apoi din dulap o șapcă ce putea fi trasă pe frunte la nevoie și, după cinci minute, din nou la drum.

De fiecare dată cînd se deschidea ușa, arunca cîte o privire în local, dar nu reușea să descopere perechea. Dacă mai erau acolo, orice secundă era prețioasă. Știa el cum trebuie procedat în asemenea ocazii! Înzestrat cu aparatură modernă, ba nu, ultramodernă, le-ar fi putut urmări orice mișcare, le-ar fi pigulit de pe buze orice cuvînt. Scoți aparatul din buzunar și chemi ajutoare — de preferință o pereche de îndrăgostiți ca să nu atragi atenția — și-i plasezi în imediata lor apropiere. Creierul lui inventa toate mijloacele tehnice posibile și imposibile.

De la cel mai apropiat debit cumpără un teanc de ziare. Le strînse sub braț și intră în restaurant. Un bărbat cu mustață îl strigă de la o masă și cumpără un ziar. Lăsă generos restul „comisarului", care se înroși pînă în vîrful urechilor. Dar uită de rușine cînd, într-o nișe laterală, îi descoperi pe cei căutați. TT ședea cu spatele la el lîngă fereastră, iar duduia de lîngă el, îl privea insistent. Ce n-ar fi dat s-o ia direct spre ei, rînjind ironic și să-i întrebe: Hei, tot n-ați terminat cu pălăvregeala? Trecu însă mai departe și dispăru repede din cîmpul lor vizual.

4

Rosemarie i se păru atît de fascinantă, încît uită pentru moment motivul întîlnirii. Nu, asemenea frumusețe nu putea ascunde un caracter urît!

Iar în gesturile ei calme — nici urmă de perfidie. Ca un fulger îi trecu însă prin minte avertismentul „comisarului", înăbuşind orice licărire de simpatie. „Adevăraţi escroci, suna predica lui BB, pun mai mult preţ pe exterior decît actorii de cinema..." Se uita direct în ochii lui, fără să zică nimic. Nu-şi plecă ochii nici cînd îşi deschise poşeta ca să-şi scoată ţigările şi bricheta.

— Ascultă, spuse el.

— Prea multe n-am de spus, zise ea, învăluită în nori de fum. Acum, cînd sînteţi în faţa mea, mi-e teamă chiar că mai nimic. Continuă după o pauză: îmi aduceţi aminte de un coleg de şcoală, o iubire din tinereţe.

— De ce vorbiţi de tinereţe la trecut? întrebă el amabil.

— Nu sînt nici prea tînără, nici prea bătrînă — o mulţime de decepţii în viaţă m-au îmbătrînit. Pe urmă zise privind scrumul ţigării: N-ai ce face, viaţa zboară şi puţin îi pasă de noi.

De ce oare nu se poate hotărî să intre în subiect? se întrebă TT în timp ce observa grija cu care scutura scrumul ţigării. Unghiile, cu lacul lor roşu aprins, păreau nişte petale ovale de flori rare.

Îi prinse privirea şi schiţă un zîmbet. Îşi luă inima-n dinţi şi trecu la atac:

— Doctorul a plecat din Mărginaşu?

Aprobă dînd din cap.

— Ştiţi unde-i?

Aprobă din nou.

— Şi poate fi găsit?

în ordine pe scaun o haină subțire de piele, o cămașă galbenă, niște pantaloni maronii, scoase apoi din dulap o șapcă ce putea fi trasă pe frunte la nevoie și, după cinci minute, din nou la drum.

De fiecare dată cînd se deschidea ușa, arunca cîte o privire în local, dar nu reușea să descopere perechea. Dacă mai erau acolo, orice secundă era prețioasă. Știa el cum trebuie procedat în asemenea ocazii! Înzestrat cu aparatură modernă, ba nu, ultramodernă, le-ar fi putut urmări orice mișcare, le-ar fi pigulit de pe buze orice cuvînt. Scoți aparatul din buzunar și chemi ajutoare — de preferință o pereche de îndrăgostiți ca să nu atragi atenția — și-i plasezi în imediata lor apropiere. Creierul lui inventa toate mijloacele tehnice posibile și imposibile.

De la cel mai apropiat debit cumpără un teanc de ziare. Le strînse sub braț și intră în restaurant. Un bărbat cu mustață îl strigă de la o masă și cumpără un ziar. Lăsă generos restul „comisarului", care se înroși pînă în vîrful urechilor. Dar uită de rușine cînd, într-o nișe laterală, îi descoperi pe cei căutați. TT ședea cu spatele la el lîngă fereastră, iar duduia de lîngă el, îl privea insistent. Ce n-ar fi dat s-o ia direct spre ei, rînjind ironic și să-i întrebe: Hei, tot n-ați terminat cu pălăvregeala? Trecu însă mai departe și dispăru repede din cîmpul lor vizual.

4

Rosemarie i se păru atît de fascinantă, încît uită pentru moment motivul întîlnirii. Nu, asemenea frumusețe nu putea ascunde un caracter urît!

Iar în gesturile ei calme — nici urmă de perfidie. Ca un fulger îi trecu însă prin minte avertismentul „comisarului", înăbușind orice licărire de simpatie. „Adevărați escroci, suna predica lui BB, pun mai mult preț pe exterior decît actorii de cinema..." Se uita direct în ochii lui, fără să zică nimic. Nu-și plecă ochii nici cînd își deschise poșeta ca să-și scoată țigările și bricheta.

— Ascultă, spuse el.

— Prea multe n-am de spus, zise ea, învăluită în nori de fum. Acum, cînd sînteți în fața mea, mi-e teamă chiar că mai nimic. Continuă după o pauză: îmi aduceți aminte de un coleg de școală, o iubire din tinerețe.

— De ce vorbiți de tinerețe la trecut? întrebă el amabil.

— Nu sînt nici prea tînără, nici prea bătrînă — o mulțime de decepții în viață m-au îmbătrînit. Pe urmă zise privind scrumul țigării: N-ai ce face, viața zboară și puțin îi pasă de noi.

De ce oare nu se poate hotărî să intre în subiect? se întrebă TT în timp ce observa grija cu care scutura scrumul țigării. Unghiile, cu lacul lor roșu aprins, păreau niște petale ovale de flori rare.

Îi prinse privirea și schiță un zîmbet. Își luă inima-n dinți și trecu la atac:

— Doctorul a plecat din Mărginașu?

Aprobă dînd din cap.

— Știți unde-i?

Aprobă din nou.

— Și poate fi găsit?

Același gen de aprobare, de cîteva ori în șir. Trăgea din țigară, suflînd fumul pieziș în aer.

— Unde-i? Aici la București?

Iarăși semne din cap, de data asta neînsoțite de fum.

— Da, e aici de o săptămînă sau mai bine.

Chelnerul puse o sticlă în frapieră, înclinîndu-se în fața Rosemariei ca și cînd ar fi cunoscut-o.

— După cum vedeți totul este comandat și plătit dinainte, zise ea cu un zîmbet ușor care dispăru aproape imediat. Ați răscolit toată țara după el. Dați-mi voie să vă întreb, ce motive aveți să-i tot adulmecați urmele? Și de ce o faceți singuri, fără ajutorul autorităților? Există o rațiune personală să păstrați secretă istoria asta?

— De unde știți așa de bine tot ce facem? pară el întrebarea.

Zîmbi malițios.

— Acum trei zile, la ora nouă treizeci, erați în fața casei lui, la Mărginașu.

O privi buimăcit.

— După zece minute cercetați podul cu lanterna. Vă mai îndoiți acum?

— Și altceva? întrebă el, încercînd să se reculeagă.

— La zece fără un sfert ați primit o vizită acolo sus; rîse ușor. O vizită feminină. După ce ați ieșit prin ferestruica podului v-ați cățărat în copaci ca pisicile.

Așadar vrăjitoarea cu degete încovoiate nu urcase din întîmplare în pod. Toată ceremonia cu

lumînarea și doagele putinei fusese înscenată special pentru ei. Ca să le taie cheful de a mai face pe detectivii.

— Cine era babornița? întrebă el iritat.

Rosemarie rîse înfundat și ridică din umeri.

— Curat babornițăl

— Sperietoare pentru noi?

— Întrebi prea multe. Am pus și eu niște întrebări și văd că nu vreți să-mi răspundeți.

— Ce întrebare?

— Pentru ce adulmecați urmele doctorului și ce motive personale aveți să păstrați secretă „istoria" asta?

Cumpăni lucrurile. Deci duduița nu venise să vorbească, ci să-l tragă de limbă. Un singur răspuns nechibzuit și se duce dracului tot „Cazul nr. 13"!

— Să zicem că există asemenea motive, spuse el prudent. Ar influența în vreun fel întîlnirea noastră?

— Să zicem că da, spuse ea pe același ton.

— În cazul acesta cred că e mai bine să plec.

— Nu, puteți să rămîneți. Își însoți cuvintele cu o privire care însemna: n-arăți rău, tocmai potrivit pentru o seară ca asta.

TT se surprinse gîndind la fel; îl atrăgea mai cu seamă forma gurii ei.

Semnalul fluierat ușor în dosul vitrinei îl readuse la realitate. Sosesc, sosesc îndată! suna începutul cîntecului.

— Sînteți cam distrat, înregistră ea.

— Poate, zise el nesigur.

— Din cauza prietenului dumneavoastră de afară? Se ţine scai! Pe mine nu mă deranjează. Dar dacă n-o să mai aflaţi nimic, nu-i vina mea.

Încercă un bluf.

— De unde ştiţi că-i afară?

Un gest dispreţuitor din mînă şi se sculă.

— N-are importanţă. Din moment ce nu sînteţi de acord cu principiul „sinceritate pentru sinceritate"...

Îi citi în ochi că orice protest ar fi inutil. Părăsiră localul împreună. Lipit de peretele hotelului, „comisarul" nu făcu nici o mişcare de apropiere. TT îi mulţumi în gînd.

5

După ce ieşise din restaurant, „comisarul" puse teancul de ziare pe marginea unei vitrine, vîrîndu-şi mîinile în buzunarele pantalonilor ca un veritabil vînzător ambulant. Îşi strivea furia între dinţi. După cît îl ştia pe TT, nu era în stare să rămînă multă vreme nepăsător în faţa unei asemenea frumuseţi; credul şi naiv, exact cum nu trebuia să fie acum. Cîtă vreme şedeau la masa lor din nişă, încă nu existau motive să se îngrijoreze. Numai să nu fi pălăvrăgit prea multe! Oare cum se vor desfăşura lucrurile după ce vor pleca de la restaurant? Duduia cea somnoroasă era pusă pe cucerit, privirile îi trădau nerăbdarea, putea să jure. Iar neghiobul de TT se zbătea în plasa privirilor ei, ba mai şi zîmbea, de parcă ar fi repurtat o mare victorie!

Mînia fu cît pe-aici să-l înăbuşe cînd cîţiva

trecători se opriră în fața lui cerînd ziare. Ba chiar unul cu o privire posomorîtă îi ținu un logos despre semnificația lipsei de mărunțiș din buzunarul unui vînzător de ziare. Nu cumva era un truc ca să ciupească suprapreț de la cetățenii cumsecade? Cînd există asemenea intenții, trebuie chemată imediat miliția. Toți pungașii de mare anvergură au început cu un fleac atunci cînd le-au ieșit din găoace apucăturile rele...

„Comisarul" îi întinse ziarul, i-ar fi ars cu mare plăcere una peste căpățîna aia grosolană, dar reuși să-și țină firea. La fel și cînd alt trecător îi vîrî în buzunar o monedă de trei lei și dispăru cu ziarul „Sportul" dînd înțelegător din cap. O cam vîrî pe mînecă atunci cînd trecu pe lîngă el concurența, alt vînzător ambulant care-l cercetă dușmănos. Dar nu din cauza asta se lăsă de negustorie, ci de teama ca, în înghesuială, să nu-l scape din ochi pe TT.

Lăsă ziarele pe prichiciul zidului, păstrîndu-și un singur exemplar. Exact în dreptul unei caricaturi făcu o duzină de găurele în ziar și apoi pătrunse în restaurant. Văzîndu-l citind lîngă un stîlp, puteai crede că descoperise cine știe ce articol interesant. Supraveghea ca printr-o sită nișa unde cei doi tocmai se pregăteau de plecare, TT zîmbind ca un somnambul, duduia — cu o mutră acră.

Împături din nou ziarul, ieși din local și se postă lîngă zid, aproape de intrarea hotelului. Nici nu se clinti cînd cei doi trecură pe lîngă el și traversară strada.

6

— N-aţi vrea să mă însoţiţi pînă la maşină? întrebă enigmatica Rosemarie. Îşi parcase probabil maşina undeva prin furnicarul multicolor din faţă.

Acceptă dînd bucuros din cap.

Înainte de a ajunge, scoase o cheiţă.

— N-aţi vrea s-o luaţi înainte? E o maşină italiană, roşu aprins, chiar lîngă staţia de benzină. Aş vrea să cumpăr ceva de ronţăit.

Pînă să răspundă, îi îndesă cheia în mînă. O văzu cum zîmbeşte şi, bucuros că-i trecuse supărarea, o urmări din ochi pînă la uşa magazinului. Deodată auzi semnalul fluierat de „comisar". Oricît se strădui, nu reuşi să-l descopere nicăieri. Să fi intrat oare în magazin cu Rosemarie? Sau poate se amestecase în înghesuiala de pe trotuar? Fără motiv, „comisarul" îi deveni indiferent, pur şi simplu nu se potrivea cu starea de spirit actuală, prea îl pisase cu sfaturile şi temerile lui. Dacă i-ar fi ieşit în cale, i-ar fi spus el cîte ceva despre încredere şi fantasmagorie!

Alături de un „Mercedes" descoperi o maşină roşie în stare încă bună deşi nu mai era nouă. Reflexele de lumină de pe bara din faţă trădau cîteva cucuie ciocănite cu grijă, urme ascunse de accident se vedeau şi pe radiator. TT nu avu timp să-şi continue deducţiile, vocea somnoroasă răsună chiar în spatele lui întrebîndu-l de ce n-a pornit motorul.

— N-aţi vrea să mergeţi cu mine o bucată de drum? îi spuse ea urcîndu-se în maşină.

Înainte de a trînti portiera i se păru că aude din nou semnalul cunoscut. Dacă nu se înșela, cînd intrară pe carosabil semnalul se auzi și mai tare.

— N-ați vrea să-mi aprindeți o țigară? întrebă Rosemarie schimbînd în viteza a treia.

Începe fiecare frază „cu n-ați vrea", se gîndi el deschizîndu-i poșeta cu un pocnet. Pînă să descopere pachetul cu țigări, femeia îi luă poșeta din mînă. Scoase singură țigările.

— Alegeți-mi, vă rog, una mai moale.

Îi aprinse țigara, trase puternic de două ori și i-o întinse. O luă cu buzele deși avea o mînă liberă. Închise poșeta cu zgomot. Urmărindu-i toate mișcările, privirea îi alunecă pe picioarele ei.

— Tot ce am sînt picioarele, zise ea.

— Fumați prea mult, zise el ca să spună ceva.

— Numai cînd sînt enervată.

Încetini. Undeva, înaintea lor, circulația se oprise. Una cîte una, mașinile din față își aprindeau luminile de frînă. Au mers așa încet pînă la piața Unirii. Pe urmă mașina reuși să se strecoare și porni ca un bolid pe străzile laterale. În interior nu se vedea decît țigara aprinsă. Ce-i drept, se pricepea să mînuiască volanul și, probabil, cunoștea perfect cartierul. Parcul Libertății rămase în urmă, intrară într-o străduță îngustă și întortochiată, pe urmă o bucățică de asfalt și, iarăși, străzi prost pavate — de data însă, mai late. Cîteva semnale, luminoase, mașina coti, stopă, amuți.

Era prea întuneric ca să descifreze numele străzii. Umăr la umăr, au traversat o curte flancată de spatele unei case, o curte din ce în ce mai îngustă răspunzînd în altă străduță; pe urmă au luat-o la

dreapta și s-au oprit în fața unei uși mari de culoare închisă. Simțind cum încetinește pasul, TT se pregăti să-și ia rămas bun; dar n-a fost cazul pentru că ea îi spuse cu vocea ei alintată și puțin somnoroasă.

— Aici, sus.

Șovăia. Nu din luciditate rămase cu doi pași în urmă, ci pentru că instinctul îi poruncea să lase o distanță de siguranță cînd străbătu casa scării. Își propuse să fie atent la orice mișcare, la orice zgomot. Întuneric beznă de nu-și vedea nici vîrful degetelor, liniște desăvîrșită, întreruptă numai de tactul în patru timpi al pașilor. Abia la etajul doi deschise gura:

— Nu sînt pregătită, dar un păhărel de lichior o să găsim noi.

Fără să vrea, gîndul îi zbură la BB și la avertismentul lui; împinse însă cît colo orice urmă de înțelepciune.

Trecură printr-un vestibul cu aer stătut, mirosea a oțet și naftalină, pe urmă scîrțîi o ușă și izbucni o lumină care-i luă ochii. Rosemarie îl pofti să intre și închise cu clanța ușa îngustă.

7

BB înregistrase numărul mașinii. Găsi repede un taxi și porni după ei; ajunse din urmă cărăbușul roșu înainte de piața Unirii și se ținu în spatele lui păstrînd o anumită distanță. La capătul unei străzi întunecate, văzu aprinzîndu-se lumina de frînă de la mașina din față și ceru șoferului să frîneze. Îi întinse banii și coborî; mașina din față tocmai se oprise în capătul străzii.

După ce-şi obişnui ochii cu întunericul, recunoscu maşina goală şi nu peste mult timp îi zări şi pe cei căutaţi stînd nehotărîţi în faţa porţii. Îşi impuse să nu facă nici o mişcare. Abia dispărură şi pe partea cealaltă a străzii se prelinse o siluetă, trecu apoi drumul fără zgomot ca o pisică. BB se strădui să descopere dacă nu cumva mai erau şi alţii la pîndă. Dar spaima i se dovedi neîntemeiată.

Urmărirea omului cu mers de pisică părea de cea mai mare importanţă. Avea avantajul că şi celălalt pîndea perechea. Dar nici dezavantajul nu întîrzie să se arate: în curte se aprinse la o fereastră o lumină slabă, suficientă totuşi ca să contureze clar silueta celui din faţă — un munte de om. Uneori de o lăţime rar întîlnită, muşchii îi întindeau cămaşa aproape s-o rupă. Un boxer de categorie supergrea în adevăratul înţeles al cuvîntului.

O lumină se aprinse la etajul doi. Umbra aceea neclară de pe perdea nu putea fi decît TT; i se vedea bărbia pătrată şi şuviţele de păr atîrnîndu-i rebele pe frunte, ca de obicei. Boxerul părea să se uite tot într-acolo. Se aşezase pe iarbă şi-şi aprinse fără grijă o ţigară. „Comisarul" îşi dădu seama că locuia şi el în casa aceea, prea era degajat! O fi fost oare în combinaţie cu enigmatica duduie? Înjurăturile de la telefon nu fuseseră deci decît o simplă înscenare? Sau poate că boxerul era Lollo, ori vreunul din oamenii lui care „patrulau prin faţa casei". În orice caz se aşezase comod, dispus să aştepte.

BB n-avea altă armă în afara pumnilor şi a cî-

torva figuri de jiu-jitsu; pînă la urmă însă, se va descurca mai bine decît banda àstal La nevoie va cere sprijin de la locatari şi, dacă nu era suficient, de la miliţie.

Din umbra lui TT nu mai rămase decît o rămăşiţă infimă în colţul de jos al ferestrei. Lîngă el se vedea deformat un profil de femeie, luminat oblic de sus.

— Idiotul! înjură „comisarul". Mi-am tot bătut gura vorbindu-i despre pericolul care-l paşte şi el se lasă dus de prima muiere!

Ciuda lui ajunse la paroxism cînd zări două braţe, braţul femeii şi cel al lui TT, ridicîndu-se şi ciocnind păhărelele. Pe urmă, mişcare în spatele perdelei. TT dispăruse. Văzu cum femeia îşi scoate pe cap bluza şi îndată după asta nu mai avu în faţă decît o fereastră întunecată.

8

După ce uşa înţepeni în urma lor în broască, TT trase aer în piept, încercînd să se dezmeticească. În cameră mirosea mai bine decît în vestibul: parfum, portocale şi lac de unghii. Dacă n-ar fi existat doctorul şi dispariţia lui, se gîndi el, vizita în camera asta drăguţă i-ar face mult mai multă plăcere. Rosemarie aruncă poşeta pe pat şi deschise radioul. Interiorul arăta modest dar nu lipsit de gust. Pe masă cîteva reviste şi o carte. O răsfoi.

Rosemarie nu se ocupa de el. Scoase din vitrină o sticlă pîntecoasă cu două pahare şi turnă.

— Cherry brandy, zise ea. Noroc!

Examinînd paharul albastru-cobalt înainte de a

și-l turna pe gît, își aminti de discuția de la telefon.

— De ce i-ai spus amicului meu basmul cu Lollo?

Își țuguie buzele și bău încetișor. Căuta poate un răspuns. Minte așadar, gîndi băiatul, altfel n-ar trebui să caute răspunsul. Genele femeii se mișcară imperceptibil.

— De unde știi, zise ea după ce puse jos paharul, că Lollo nu există în realitate. Poate-i chiar aici la mine, în nișă, sau afară în vestibul, ori în curte. Își scoase jacheta de tergal și-și aranjă bluza.

— Ai spus totuși că trăiești într-o teamă continuă, că ești urmărită, e adevărat?

— Probabil.

— Puțin pro-ba-bil, o corectă el. Un singur lucru ți-a scăpat din vedere.

— Și anume?

— Că n-ai telefon!

— Ce perspicace ești, ca și prietenul dumitale.

— Afară de asta, spuneai că există împrejurări care te obligă să acționezi; despre ce e vorba? Și Lollo, ce are de împărțit Lollo cu doctorul? Presupunînd că... Îi văzu ochii din ce în ce mai mari privind nerăbdător ceasul, apoi fixîndu-l și apropiindu-se încet.

— Presupunînd că... Nu putu să-și termine fraza. Camera se rotea ca pe o placă turnantă în centrul căreia era el, chinuindu-se zadarnic să se țină pe picioare. Bestie! Strigătul se pierdu în amețeala care-l cuprinsese și se prăbuși. Pe urmă pluti fără zgomot și fără trup printre portocale, parfum și lac de unghii.

Îl trezi un bubuit ca de tunet care făcea să vibreze întreaga casă.

Își simțea capul plin de nisip, pisat de fiecare izbitură. Cu mare greutate reuși să deschidă ochii; și cînd îi deschise, nu-i veni să le dea crezare. Zăcea într-o încăpere străină — la el nu fusese niciodată atît de întuneric — și loviturile izbeau în ușă cu furie. Deasupra capului, cineva aprinse un bec. Închise iar ochii; acum știa unde se afla. Niște degete i se înfipseră brutal în umăr și Rosemarie îi șuiera ceva la ureche. La lovitura următoare, bubuitoare ca o salvă de tun, sări din pat. Rosemarie arăta ca o caricatură, pe față i se putea deosebi fiecare por.

— Repede, grăbește-te, strigă ea cu o voce gîtuită. E la ușă! Și îl împinse spre nișă aruncîndu-i din urmă hainele.

Îi zări strălucind inelul de pe deget. O verighetă. O auzi cum fuge desculță spre ușă și trage siguranța. Aproape imediat intră cineva, podeaua se cutremura ca sub pașii unui uriaș. TT își înșfăcă grăbit hainele și încercă să deschidă fereastra îngustă care dădea spre luminator.

— De ce două pahare? bubui o voce de bas cum nu mai auzise în viața lui.

— A trecut pe aici o prietenă.

— Și cravata? mugi vocea de bas. Atît auzi TT. Coborî ca un acrobat scara de incendiu. Dăduse drumul hainelor și pantofilor pentru ca să aibă mîinile libere. Oare cum ar scoate-o la capăt dacă scara asta de incendiu s-ar isprăvi fără veste și piciorul i-ar păși în gol? Nu-i veni inima la loc decît după ce lăsă în urmă și ultimul șir de feres-

tre. Jos, în întunericul din curte, „comisarul" îi întinse haina și pantofii.

— Îmbracă-te și haidem! Acum să te văd cum ții la fugă!

IX

Spre orele trei dimineața ajunseră în sfîrșit acasă la BB. TT se pregătise tot drumul să încaseze o predică, „comisarului" însă nici nu-i trecea prin gînd. Scotoci în sertarul noptierei după ceva țigări și-și aprinse una. O dată cu primul nor de fum, slobozi întrebarea:

— Care-i baiul?

— Îmi vîjîie capul.

— Nu la asta mă refer; nu ți-a dispărut nimic?

Își scotoci cu febrilitate buzunarele.

— Toate actele.

— Clar, aprobă BB. De altfel am căutat în haină de cum a aterizat. Buzunarul de la piept, gol.

— Nu eram beat, totuși după lichior

— Narcotic?

— Pe sticlă scria Cherry brandy.

— A băut și ea?

— Da.

— Nu, zise „comisarul" categoric. Ați ciocnit și ea doar s-a făcut că înghite.

— De unde ai mai scos-o și p-asta?

— Am văzut la un cinematograf în aer liber, încercă să glumească BB. Ți-am văzut umbra pe perdea. Nu te-ai întrebat de ce a băut cu tine tocmai în fața ferestrei?

— Măsuța era așezată în fața ferestrei.

— Iar jos în curte stătea cineva care trebuia să știe cînd să intre în scenă. Drăguță piesuliță. nimic de zis!

— Ce mă fac acum fără acte? oftă TT scotocindu-și încă o dată buzunarele.

După ce pufăi o vreme din țigară fără un cuvînt, „comisarul" mormăi:

— Mai bine ne-am întreba ce are de gînd să facă muierușca asta cu actele tale. Prea multe posibilități nu sînt.

— Crezi că intenționează să învîrtă o afacere necurată în numele meu?

— Nu, nu mi-e teamă de așa ceva. Bănuiala ar fi lesne dezmințită și, cu ajutorul tău, li s-ar lua urma cît ai clipi din ochi. N-o văd deloc pe duduița ta atrasă de asemenea perspectivă!

— Atunci probabil că nu vrea să aibă decît un atu la mînă...

„Comisarul", care se plimba fumînd de colo colo, se opri pe loc.

— Ce perspicacitate, după! Înainte parcă erai o găină chioară; dar să lăsăm asta pe altă dată! Da, vrea să aibă un atu. Să presupunem că ea sau iubitul ei se gîndesc cum să ne forțeze să lăsăm baltă chestia cu doctorul. Își fac socoteala că te pot abate din drum cu niște fleacuri; că n-ai de gînd să bați toba imediat în privința dispariției actelor. Pe de altă parte contează pe faptul că o să te abții să intri în casa de unde abia ai scăpat, cu fuga, dintr-un mare pericol. Așadar, ce le rămîne de făcut? O scrisoare frumușică pe adresa ta, cu propunerea să nu-ți mai vîri nasul în problema

doctorului. Drept contraserviciu, ţi se vor trimite actele. Şi tu? Cum ai să reacţionezi în situaţia asta?

— Depinde.

— Ai să muşti momeala, ai s-o înhaţi cu amîndouă mîinile — limpede ca unu şi cu unu fac doi!

TT tăcea zdrobit. Se mai încordă o dată.

— Dar tu, întoarse el vorba, tu ce-ai face în locul meu?

— Mai întîi aş trage un pui de somn după toate peripeţiile astea. Iar mîine... strivi mucul care fumega. Da, mîine o să facem o vizită Rosemariei tale.

2

A doua zi după masă, BB găsi cu siguranţa unui calculator electronic străduţa îngustă şi pasajul care ducea spre casa cu pricina. În timp ce urcau treptele vechi, se deschise o uşă la primul etaj.

O bătrînă ştirbă îi cercetă curioasă din cap pînă-n picioare.

BB se înfipse în faţa ei.

— Ne aşteptaţi?

— Pe cine căutaţi? întrebă bătrîna.

— Pe duduia cea frumoasă de sus.

— E acasă? întrebă TT gata să mai spună ceva, dar „comisarul" îşi drese glasul, prevenindu-l să fie atent.

— Aveţi... adică... doriţi ceva anume? întrebă bătrîna cu un rînjet care spunea multe.

BB ridică din umeri.

— De fapt, nu.

Pe chipul ei zbîrcit, ochii se micşorară.

— Am una mai tînără, mult mai tînără, aproape un copil; dar numai aproape. Veniţi înăuntru!

Mergînd după bătrînă intrară într-un coridor unde răspundeau mai multe uşi.

Femeia deschise prima uşă şi-i lăsă să intre.

— N-o să vă pară rău. Mult mai tînără ca cea de sus şi nu chiar aşa de stricată.

„Comisarul" rînji. Se vedea bine că intrase perfect în pielea noului personaj.

— Unde-i?

Trei degete galbene ca pergamentul se frecau unul de altul fără echivoc.

Pe TT îl izbi aspectul degetelor — degete încovoiate de om bolnav de gută.

— Cît?

— Două bucăţi de două-ş cincil

Fără ezitare, BB îi numără în mînă cîteva bilete de cinci lei. Bătrîna scuipă în degete şi numără la rîndul ei. Nici nu plecase bine şi în uşă apăru o fată.

— Hai vino mai aproape! strigă BB jucîndu-şi rolul cu tot mai multă convingere.

Şovăia. BB observă că-i lipsesc toţi nasturii de la halat. Deşi păşea cu fereală, picioarele i se dezveleau în mers. Simţi privirile şi-şi strînse halatul.

— De cînd? întrebă „comisarul" încet, dar fata tăcu, nu înţelesese. Cine-i cotoroanţa? continuă el.

— Bunică-mea.

Aşaaa...

Cîteva clipe de tăcere interpretate de fată în felul ei. Cu indiferenţa resemnată a oii, lăsă să-i cadă capodul.

BB o privi cutremurat.

— De cînd faci asta?

Înainte de a-i răspunde, aruncă o privire înfricoşată spre uşă.

— De cînd m-a adus la Bucureşti.

— Ce-ţi dă?

— Mîncare şi îmbrăcăminte.

— N-ai mamă?

— Nu.

— Nici tată?

— Nici, zise ea scuturată de frig.

— Îmbracă-te.

Se înfăşură stîngace în halatul mult prea mare şi privi neajutorată în jur.

— Cîţi ani ai?

— În octombrie împlinesc 16.

— Aşaa; şi ai vrea să pleci de aici?

Suspinele îi înăbuşiră răspunsul.

— Unde? Nu mai am decît o mătuşă şi acolo nu mă duc.

— De ce?

— Fiindcă nu mă poate suferi.

— Cum te cheamă? întrebă el netezindu-i părul de pe frunte.

— Tereza; aici mi se spune Terry.

O trase foarte aproape de el şi-i şopti atît de încet că nici de la doi paşi nu s-ar fi putut auzi:

— Ascultă Tereza, o să te luăm de aici. La o şcoală sau... Vrei să înveţi o meserie?

— O meserie?

Bătrîna năvăli tocmai atunci în încăpere ca o furie.

— Ei, ce-i?

BB sărută fata.

— Să nu-ţi închipui că zece hîrtii păcătoase de cinci lei înseamnă mare lucru!

Aparent plictisit, „comisarul" îi mai întinse cîteva bancnote. Văzînd că nu se clinteşte din loc, se răsti la ea:

— Acum şterge-o! Ce, crezi că eu cîştig banii la loterie?

Îi auzi paşii îndesaţi pe treptele de lemn. Abia cînd zgomotul se stinse complet, „comisarul" întrebă:

— Cunoşti un bărbat înalt, gras, care locuieşte aici în casa asta?

— Da, fiul vitreg al bunicii. Au stat amîndoi la puşcărie.

— Vine şi el la tine?

Dădu din cap fără un cuvînt.

— Cine-i cucoana de sus, de la etajul al doilea?

— N-o cunosc.

— N-ai văzut-o niciodată?

— De văzut am văzut-o, dar nu ştiu cine-i.

— Poate o cunoaşte bunică-ta.

— Habar n-am, zise ea speriată. Pe treptele de lemn paşi se apropiau din nou în grabă.

3

La etajul doi, TT îi arăta celuilalt uşa fără geam şi se trase în spatele unui stîlp. După ce sună de cîteva ori, cineva scoase capul. Rosemarie. Recunoscîndu-l pe „comisar", împinse uşa cu toată puterea. Dar băiatul apucase să vîre un picior între rama uşii şi canat.

— Fii cuminte! o avertiză el prietenos şi totodată ameninţător.

TT intrase și el fără zgomot. Se uita fix la Rosemarie, ca fascinat. Purta un pulover subțire, bleu, care-i mula perfect trupul.

— Hai, scoate actele, dar iute! comandă „comisarul".

Femeia nu se clinti; dar, o fracțiune de secundă, privirea îi alunecă spre măsuța pe care se afla aparatul de radio.

— Actele sînt la soțul meu, zise ea cu aroganță.

— Și banii?

La întrebarea asta, își regăsi stăpînirea de sine. Reuși chiar o privire ironică.

— Cînd mă culc cu cineva o fac din plăcere, nu pentru bani!

TT încercă să spună și el ceva, dar „comisarul" îi tăie vorba. Întorcîndu-se spre Rosemarie, i se adresă cu tonul unui perceptor.

— Sau banii, sau iau radioul!

Mișcarea ei bruscă, abia schițată îi confirmă presupunerea vagă de mai înainte; apucă radioul cu amîndouă mîinile și-l ridică. Sub el, actele lui TT și cam jumătate din bani.

4

În noaptea următoare, fereastra lui BB rămase luminată pînă ce zorile se iviră deasupra acoperișurilor de tablă. De obicei, aici nu se făceau „nopți albe" decît înaintea examenelor. Acum însă, totul semăna formidabil cu perioada lor; pe pat zăceau cărți și caiete, pe masă se înșirau eprubetele cu probe de praf; și totuși nu se simțea chiar mort de oboseală. Numai ochiul drept i se încețoșase din

cauza discului luminos al microscopului și coafa îi înțepenise ca o bucată de lemn.

În orice caz merita efortul; după o muncă de șapte ore, lîngă piciorul de fontă al microscopului se aliniau cîteva pagini de caiet, cuprinzînd așa-zisele *perle*.

BB moștenise expresia de la tatăl său, un respectabil medic veterinar, căruia îi venise într-o zi ideea să cumpere băiatului său de treisprezece ani un microscop de buzunar. Din seara aceea cînd scosese din cutie aparatul care sclipea de-ți lua ochii și mărise pentru prima dată în viață un fir de păr omenesc de parcă ar fi fost un cablu de cupru, din seara aceea se deschisese pentru el o lume nouă. Cu un fior de plăcere, simțea că față de lumea aceasta păleau toate poveștile și descrierile de călătorii care îl pasionaseră înainte.

Tot de atunci musca încetase să mai fie o simplă lighioană care bîzîie enervant, bună doar să murdărească geamurile, devenind un animal masiv, cu un cap triunghiular păros, cu niște ciomege pentru palpare și o trompă terminată cu o ventuză lacomă. Cele mai banale lucruri, un bob de sare sau o bucățică de zahăr, de exemplu, se transformau în peisaje polare strălucitoare. Cînd probele respective erau puse în eprubete și etichetate, deveneau „perle".

Firește, redescoperirea aceasta cutremurătoare a realității banale l-a transformat pe descoperitorul de paisprezece ani. Numai cuvîntul „microscop" îi suna în auz ca o muzică, iar rezonanța lui l-a însoțit pînă la universitate. Acolo s-a adăugat știința descifrării urmelor.

Orice carte despre cercetarea prafului îl captiva, așa cum sînt captivați fanaticii fotbalului de un meci decisiv. Rămînea ore în șir în bibliotecă răsfoind volumele privitoare la problema care-l interesa, indiferent dacă erau cărți de popularizare sau tratate de specialitate, cu dorința aceea diabolică de a cunoaște și a descifra, pornită cîndva de la o simplă muscă. Mai erau colegi care rîdeau de el și, desigur, ar fi rîs cu lacrimi dacă — atunci în anul doi — ar fi descoperit cu ce se ocupă. De exemplu, în excursia făcută într-o duminică în pădurea Băneasa; spre dimineață, cam pe la ora trei sau mai tîrziu, în timp ce în jur ceilalți sforăiau ca un cor de joagăre, el își desfăcuse microscopul și inventase un joc ciudat: detectiv și făptaș totodată! Ticălosul din povestea lui furase ceva din pădurea Băneasa, un ceas de aur sau un animal cu blană scumpă de la grădina zoologică, un exemplar unic, neapărat prețios și tăgăduia cu îndărătnicie fapta. Da, la interogatoriu, reușise să aducă un alibi de nezdruncinat ceea ce îl făcea să-și dea cu impertinență aere de superioritate. Detectivul în schimb își întemeia bănuiala pe declarația unuia din martori, descrierea persoanei se potrivea la milimetru. Atunci recurse la microscop. Istovit, dar totodată cuprins de o curiozitate fără margini, își perie cîteva miligrame de praf de pe haine și pregăti probele. Părticele minuscule de frunziș, urme de iarbă și un anumit amestec de urme de pămînt caracteristic pădurii Băneasa dovedeau că făptașul fusese acolo, așa că, pus în fața probelor acuzatoare, acesta trebui să renunțe la alibiul fals și să recunoască totul

Dar cînd fixase, aici, în cameră, o fîşie de celofan deasupra uşii? TT era singurul care ştia, doar el îi făcuse rost de glicerină ca să îmbibe celofanul păstrîndu-l lipicios timp îndelungat. După cîteva luni TT fusese martor la examinarea la microscop a fîşiei înnegrite de praf. Aveau confirmarea clasică a tezei că toate obiectele — cărţi, aşternut, perdele, covoare — sînt prezente în praful invizibil al camerei. Se vedeau, mărite la scară gigantică, particule de hîrtie şi lemn, diferite fibre textile şi chiar urme de rugină, aduse de vînt probabil de pe acoperişuri.

În tabloul acesta alcătuit numai din pulberi, citea ca un ghicitor, numai că, firește, de mii de ori mai corect!

Îşi încercă şi acum arta, cu deosebirea că încetase de multă vreme să mai considere toate acestea o joacă. În lumina lămpii de masă zăcea buzunarul desprins din haina doctorului de la Mărginaşu; determinase fără nici un dubiu şaptesprezece „perle". O grămadă foarte pestriţă de resturi vegetale, fibre de pînză, sulfit de antimoniu, firimituri de aluat, nişte cristale hexagonale şi urme de grafit — toate acestea trădau exact obiectele purtate de doctor în buzunar: o batistă dungată sau în carouri alb cu albastru, o cutie de chibrituri, care nu se închidea bine — sulfitul de antimoniu de la sfărîmiturile capetelor de chibrituri indicau tocmai acest lucru — ţigări pe jumătate sculturate, o fărîmă de pîine neagră, unu sau mai multe creioane cu mină de grafit şi nişte zahăr mentolat. Mai erau şi alte cîteva substanţe pe care nu le putea

analiza. Îi lipseau reactivii chimici necesari. Își puse în gînd să ceară ajutorul unui prieten.

Apucă tot cu penseta și niște „fragmente" din țesătura căptușelii buzunarului, gest care-i aminti de maxima unui specialist: „din fericire, materialele din jurul nostru nu se sfărîmă chiar în atomi; continuă deci să existe la scară mică, ceea ce neam deprins să distingem numai în mare". De aceea fiecare grăunte de praf îți permite să-i deduci originea. Însăși ceea ce numim murdărie nu-i altceva decît praf amestecat cu grăsime și cu transpirație.

Teoretic vorbind, totul era clar: pe „comisar" îl interesa însă în primul rînd să stabilească, dacă petele, cît o monedă de mari, descoperite în țesătură, erau murdărie, sau — și asta îl interesa cel mai mult — urme vechi de sînge.

5

TT dormi mai puțin în noaptea aceea. Se trezi cam la vremea cînd prietenul său își isprăvise treaba și se hotărîse să tragă un pui de somn.

Recapitulînd evenimentele din ultimele zile, cel puțin trei elemente rămîneau cu semn de întrebare: în primul rînd natura relațiilor dintre Rosemarie și doctor. Apoi, ce amestec avea namila în afacerea asta? Există într-adevăr un Lollo, sau e numai rodul fanteziei femeii, inventat ca să-i intimideze pe el și pe BB? Și a treia problemă: bătrîna știrbă era și ea de-a lor? Cu cît se gîndea mai mult, cu atît îi păreau mai încîlcite toate. Se concentră ca să-și aducă aminte ochii babei, și presupunerea deveni certitudine; da, același chip, cu aceeași privire iscoditoare care-i deșteptase curio-

zitatea la cafeneaua din Timişoara şi în pod la Mărginaşu; chiar şi la Bucureşti — de cîteva ori pe stradă... Nu exista decît o singură explicaţie: doctorul este cel care dirijează totul din umbră!

Împotriva acestei concluzii pleda însă părerea sătenilor. Atîta amar de timp mai poţi să înşeli un om sau zece, dar în nici un caz un sat întreg! Oamenii vorbeau atît de frumos de „doctorul lor" că nu puteai să nu crezi în omenia lui. Mai rămînea cealaltă posibilitate: ceilalţi îl urmăreau pe doctor. Ştiau ceva şi încercau să profite de cele ştiute. După trista experienţă prin care trecuse, presupunerea aceasta părea să fie cea mai verosimilă. Prin urmare ceva din ceea ce spusese Rosemarie la telefon era totuşi adevărat, cu singura deosebire, că nu e victimă, ci mai degrabă complice. Cu talentul ei, găsea privirea, vocea şi toate celelalte accesorii adecvate fiecărei situaţii. Zugrăvind-o pe Rosemarie în culori atît de negre, simţi cum zvîcneşte ceva în el. „Comisarul" exagera, desigur. Poate că ea habar n-a avut de prezenţa boxerului jos în curte. Poate că pur şi simplu a încercat şi ea să-şi petreacă agreabil o seară, în amintirea iubirii din tinereţe. Cele întîmplate mai tîrziu nu trebuiau puse neapărat pe seama ei. De ce n-ar putea fi o simplă unealtă în puterea celorlalţi? În versiunea aceasta numai povestea cu lichiorul nu se prea potrivea! Rosemarie ştia de narcotic şi i-a întins totuşi paharul! Nu, degeaba îşi pierde timpul dezlegînd ghicitori, n-avea nici un sens. Îi trebuiau puncte noi de reper. Dacă BB nu era de acord trebuia să pornească în căutarea lor pe cont propriu. Cu toate că lega multe speranţe

de planul acesta, rămîneau încă destule umbre care-l avertizau să fie atent.

Ieşi din casă către orele nouă dimineaţa. Mătuşă-sa strigă ceva după el din balcon, dar nu înţelese, poate vroia să-i cumpere ceva. La primul colţ făcu la stînga, apoi la dreapta şi după ce trecu de vitrine se pomeni deodată în drum spre casa Rosemariei. Se băga într-o treabă periculoasă fără să-şi anunţe prietenul; dar socotea că limpezirea situaţiei merită orice risc.

Se învîrti o bucată de vreme prin faţa casei, zidurile întunecoase nu prea îi dădeau ghes să intre. Mai bine ar aştepta. La ora asta Rosemarie putea să vină de undeva sau să plece de acasă. Pe stradă avea mai multe şanse să stea de vorbă liniştit cu ea; pe urmă, direct la „comisar", cu sacul plin de noutăţi. Ce ochi o să facă!

Aşteptă zadarnic cam o jumătate de ceas, apoi îşi luă inima-n dinţi şi intră în vestibulul întunecos care mirosea a lemn umed şi urcă treptele. La primul etaj, linişte desăvîrşită, la al doilea aceeaşi tăcere ciudată. Îşi lipi urechea de uşa camerei Rosemariei şi auzi apa curgînd monoton! Aşadar, era acasă!

După ce sună de două ori, auzi paşi. Îşi ţinu involuntar respiraţia. Broasca scîrţîi metalic şi capul ei apăru în deschizătura uşii. Îşi dădu din nou seama ce bine ştie să se stăpînească; încremeni doar o fracţiune de secundă, pe urmă îl privi cu un calm perfect. Uşa se leschise larg.

— Eşti singur? fu prima ei întrebare.

— Singur, confirmă el intrînd.

— Prietenul dumitale n-a venit?

Clătină din cap.

— Nu știe că sînt aici.

— Și nu te temi?

— De dumneata? întrebă el.

Își plecă ochii; fu surprins văzînd-o nefardată Fața tot frumoasă, doar că-și arăta anii. Ridică brusc pleoapele, întrebînd:

— Ai venit bineînțeles pentru restul de bani?

— Nu; vreau să știu ce legătură ai cu doctorul? Sper — pentru liniștea mea — că ai acționat din constrîngere. Cine te silește și ce gînduri are doctorul?

În baie apa curgea mai departe. Rosemarie se duse s-o oprească.

— Ți-aș oferi o cafea, dar nu știu dacă dorești..

— Da, sigur că da, zise el repede. Numai că aș face-o singur.

Scoase două cutii de tinichea din vitrina unde pașii grei ai colosolui făcuseră să zăngănească paharele. Într-un colț, puse în priză un reșou electric. În cîteva minute apa clocotea. Ceșcuțele erau pregătite.

— De ce ai venit? întrebă ea, sorbind cu grijă o înghițitură. Chiar ești sigur că nu te paște nici o primejdie? Soțul meu...

— Vrei să spui namila...

— Namila, dacă vrei...

TT sorbi gînditor din ceșcuță.

— Nu ți-e soț, zise el.

— De unde ai mai scos-o și pe asta?

— Am descoperit-o împreună cu o mulțime de alte lucruri.

— Și dacă totuși ar fi tovarășul meu de viață?

— Nici nu pot să concep așa ceva!

Îl examinase cu atenție.

— Adică, în ochii dumitale nu sînt o oaie neagră?

— Să zicem că nu.

— Sau să zicem că da, pară ea afirmația ca și la prima întîlnire de la Ambasador. Și încă o întrebare: ai venit și de dragul meu, sau numai de dragul doctorului?

Goli ceșcuța pînă la zaț.

— Să zicem că de dragul dumitale.

— Atunci hai să dăm cărțile pe față. Îi oferi o țigară. Sînt amestecată în treaba asta mai mult decît îți închipui, dar nu în sensul în care crezi. Namila și maică-sa sînt niște lepre. Mai mult în pușcărie decît afară. Acum pun iarăși ceva la cale.

— Și ce amestec ai tu în asta?

— Vreau să-i fac să dea de bucluc.

Nu-i venea să creadă. Rosemarie, care acum stătea nefardată și în capot în fața lui, să fie tocmai contrariul celor presupuse și afirmate de BB?

— Și doctorul? întrebă el încă sub impresia surprizei.

— S-a vîrît într-o afacere necurată.

— De asta a plecat din sat?

Prin norii de fum o văzu aprobîndu-l.

— Înțelegi așadar, de ce am încercat să vă scot din circuit, atît pe dumneata cît și pe prietenul dumitale? N-avem de-a face cu un prost, nu-i scapă nimic din ce se întîmplă în jurul lui. Cum miroase ceva, cum dispare.

Îi privi degetele, eleganța cu care ducea țigara

la gură, lacul sărit de pe unghii, privirea se mută mai sus la decolteul capodului, ce lăsa descoperit un triunghi de piele sănătoasă; dar îndoiala trase imediat semnalul de alarmă.

— Şi chiar ai pretenţii să te cred?

Înşfăcă poşeta zîmbind.

— Ia vezi, ce scrie aici.

Îi întinse un petic de hîrtie mototolit cîndva şi netezit cu grijă. Nu conţinea decît trei rînduri: „Am impresia că încerci un joc dublu, draga mea domnişoară. Un acces de cinste te-ar costa scump. Vezi că eşti încă tînără şi frumoasă. Sper că m-ai înţeles. L."

Citind cu glas tare, TT completă şi semnătura: L-o-l-l-o.

— Îţi ajunge? întrebă ea continuînd să zîmbească.

— Să zicem că da, răspunse el, în timp ce Rosemarie vîrî hîrtia la loc şi puse poşeta pe masă.

6

Cîteva zile mai tîrziu cei doi prieteni se certară la cuţite. Ca un trăznet din senin. Poate pentru că dimineaţa era prea paşnică şi-i îmbia să se poarte ca şi cînd pe lume n-ar fi existat decît lucruri bune şi frumoase; sau poate din cauza propunerii „comisarului" de a hoinări fără ţintă prin Bucureşti ...

Către ora zece dimineaţa mărşăluiau pe bulevard. Se opriră la o cofetărie şi mîncară nişte cremşnituri şi răsfoiră o revistă; încercară să intre apoi la un cinematograf, unde lumea făcea coadă.

să obțină măcar locuri în picioare la un film japonez; de acolo pașii îi purtară în sus de Calea Victoriei, intrară într-o cafenea plină de scriitori cărunți în stare să discute ore în șir în fața ceștilor de cafea, „comisarul" cumpără de aici o punguță cu bomboane; apoi, mai departe, fără nici un țel, coborîră spre piața Palatului ca să mănînce repede ceva la blocul turn, și, în cele din urmă, intrară în Cișmigiu.

Venerabilul grădinar care îngrădise petecul acesta de pămînt acum mai bine de un veac, încercînd să înjghebeze un parc, nu s-a gîndit, desigur, că opera lui putea ajunge pe timp de vară o adevărată binefacere pentru bucureșteni. Cu anii, se închegase în jurul grădinii un peisaj compact din beton, transformîndu-l într-o veritabilă insulă de răcoare.

La umbra copacilor, se așezau și mame care, pălăvrăgind sau croșetînd, urmăreau cu priviri vigilente cărucioarele copiilor dar și reprezentanți ai vechii gărzi, jucători de șah ori chibiți; numai printr-o minune se putea găsi un scaun liber.

— Luăm o barcă și ne lăsăm în voia Domnului, propuse TT.

„Comisarul" aprobă. Porniră spre debarcader. După două minute, barca plutea în mijlocul lacului cu luciri verzi, în care mișunau peștișori cît degetul. TT la vîsle, „comisarul" la pupa.

— Ce mai face frumoasa de la Cluj? întrebă comisarul.

TT dădu drumul vîslelor.

— Nu mai scrie.

— O fi simțit ceva.

— Mă privește, răspunse el ca să încheie subiectul. Simțea că BB încearcă să-l tragă de limbă.

— Peștii sînt flămînzi.

— Da, era bine dacă le aduceam niște pîine.

— Ce zici de Rosemarie? Cum ți se mai pare dama?

Conform așteptărilor: Clujul și peștii în chip de pregeneric, iar filmul începe de fapt cu Rosemarie. TT cunoștea prea bine părerea „comisarului", iar despre scrisoarea care o punea într-o altă lumină nu voia să pomenească nimic.

— Rosemarie ți-a sucit capul, reveni glasul de la pupă. Ai înghițit și undița o dată cu momeala — nu-ți rămîne decît să te zbați.

Prima reacție: să-l pună la punct. Pe urmă își rezumă toată mînia în patru silabe:

— Bivolule!

„Comisarul" făcu o mutră nevinovată.

— Eu? De ce?

— Ascultă băiete! Am să-ți spun ceva. Sînt sătul pînă peste cap de aerele tale. Pînă deunăzi treacă-meargă, dar în ultimul timp...

— Zi mai bine că de cînd ai fost ultima dată la ea... îl corectă „comisarul" privind nostalgic apa. Te-a vrăjit dama somnoroasă. N-ai ce face. Nu-ți rămîne decît să te înhăitezi și tu cu ei.

— Termină cu vorbele astea fără rost! șuieră TT furios. Nu-ți convine, vrei să fii mereu vioara întîi, nu-i așa? Să concertezi — iar eu să-ți întorc filele de la partitură. Ehe, asta a fost odată!

„Comisarul" nu-și pierdu cumpătul.

— Lasă, mie mi-ajunge și toba mare.

Barca se smuci de cîteva ori, vîslele biciuiau apa. TT îl blagoslovi în gînd cu cele mai cumplite nume de animale, dar își mușcă buzele.

Trecură pe sub podul de unde lacul se lărgea din nou. Un timp nu se auzi decît clipocitul vîslelor, pe urmă BB zise ca un fapt divers:

— Te-a îmbrobodit! TT simți cuvîntul ca pe un pumn în bărbie. Se făcu palid.

— O femeie ca oricare alta, poate că doar ceva mai reușită, zise el cu glas sugrumat.

— Prea frumos ca să fie adevărat!

— Pentru tine nu-i adevărat decît ce-ți convine!

— Sau ce nu mai ești în stare să observi tu, orbete!

TT întrebă pe un ton mușcător:

— De exemplu?

— Că-i o tîrfă!

— Dacă vrei să știi, nu-i decît o victimă!

BB rînji, chicoti, pufni în hohote de rîs ținîndu-se de burtă cu amîndouă mîinile.

Barca se răsuci și porni cu o viteză nemaipomenită spre mal. Ajuns acolo, TT o luă la picior ca fugărit de diavol.

X

Raționament de lăcustă, gîndi „comisarul" văzînd cum îi sar ideile de la una la alta, atingînd numai în treacăt diferite combinații, ca să treacă imediat mai departe la alte ipoteze noi, și mai îndrăznețe. Venise acasă cu două prăjituri într-un

pachetel și cu o sticlă de Pepsi. De ajuns pentru cină.

Desfăcînd hîrtia în care erau învelite prăjiturile, foșnetul ei îi sună atît de ciudat în urechi că rămase cîteva clipe nemișcat. Din toate ungherele camerei păreau că vin spre el zgomote, stereosunet sau, mai bine zis, stereofoșnet, de peste tot și simultan. Foșnetul continuă și după ce termină de desfăcut pachetul de prăjituri, numai că venea de la vraful de ziare vechi care zăcea în colț, lîngă dulap. Ceva și mai ciudat: dulapul se mișca!

Fără să priceapă limpede despre ce e vorba, sări din pat. Nu crezuse niciodată în stafii, dar simți cum i se taie respirația. Stomacul i se strînse, și — înainte de a mai putea face ceva — din colț porni spre el o matahală.

— La asta nu te-ai așteptat, hai?

O față grosolană cu fălci puternice și dinți mari în stare să sfărîme pietre fără efort. Se opri în mijlocul camerei privind atent de jur împrejur.

— Da, e-adevărat, nu m-am așteptat, răspunse el impunîndu-și să pară calm. Pe urmă se așeză pe marginea patului. Dacă matahala ar fi avut de gînd să se apropie, cel puțin și-ar fi putut folosi picioarele ca arme de apărare. Dar intrusul nici nu se gîndea. Își examina mîna cu vene groase, degetele butucănoase și apoi boxul; adică doar se făcea că privește metalul, căci, pe sub sprîncene, ochii nu scăpau nici o mișcare de-a „comisarului".

— Vina dumitale, zise el cu un zîmbet blajin. De unde să fi știut că o să vii acasă mai devreme decît de obicei. Nu sînt aici pentru dumneata, ci pentru ce-i colea. Infundă mîna stîngă pînă la cot

în buzunarul pantalonilor şi scoase la iveală un plic mototolit. Pe vîrful degetelui mare se vedea o cicatrice subţire.

— Mare preţ trebuie să aibă scrisoarea asta!

— Da, chiar foarte mare, replică străinul.

— De ce?

— Foarte simplu; nu-ţi aparţine, trebuie s-o duc înapoi.

— Motivul e altul, zise BB ca să cîştige timp. Se lăsă să lunece neobservat mai aproape de telefon. Dar îşi făcu imediat socoteala că ar fi inutil şi alunecă încetişor înapoi.

— Şi care ar fi motivul ăla?

BB tăcu.

— După cîte văd, ai citit scrisoarea. Dar mă îndoiesc că ai priceput ceva.

Ca şi cînd i s-ar fi luat un văl de pe ochi, „comisarul" făcu deodată legăturile pe care le căutase nopţi întregi. Sondă terenul printr-o întrebare:

— Te interesează scrisoarea sau numai scrisul?

Lovitura îşi atinse ţinta. Observă destul de limpede tresărirea celuilalt. Pe chipul lui cu pungi sub ochi ca la bolnavii de rinichi, se aşternu însă repede siguranţa şi o plictiseală iremediabilă. Dacă-l lăsa să-şi revină, s-ar fi pierdut efectul întrebării.

— Scrisul de mînă este un reper cunoscut pentru identificarea cuiva, zise BB.

— Adevărat, ripostă celălalt. În cazul ăsta însă, combinaţiile dumitale n-au prea nimerit...

— N-au prea, replică BB prompt. Înseamnă totuşi că în parte?

— Şi chiar dacă-i aşa, cum vrei să-l găseşti pe cel care a scris-o?

Atenţie! se gîndi BB. Acum încearcă el să tatoneze. Mai bine să nu-i spun absolut nimic. Pe urmă se răzgîndi şi zise categoric:

— Dumneata ai scris scrisoarea!

— Poate, zîmbi namila foarte amical. Poate că eu am scris-o. N-are nici o importanţă. A ajuns aici şi trebuie să se întoarcă din nou la mine.

— Originalul, posibil! Dar ce faci cu fotocopia!

— Fotocopia?

— Chiar aşa. De unde ştii că n-am făcut o fotocopie?

— Pînă acum nu m-am gîndit, mîrîi celălalt mulţumit, dar după întrebarea asta m-am lămurit. Urechea mea înregistrează orice fals în ton.

Nici nu era de mirare. Pusese o întrebare prostească!

„Comisarul" încercă să salveze situaţia.

— Chiar dacă n-aş avea copia, sînt în stare să recunosc mîzgălelile dumitale. Şi pe mine nu mă interesează scrisul, ci omul căruia i-au fost adresate rîndurile astea. M-am săturat să mă tot joc de-a şoarecele şi pisica, n-am încotro — am să fac apel la miliţie!

Pe faţa lătărcaţă a namilei se întinse un rînjet.

— Nu, ai să te abţii. Aruncă întîi o privire pe fotografia asta! Scormoni în buzunarul interior al hainei şi zvîrli pe genunchii tînărului un carton: o să-ţi treacă pofta de miliţie.

O imagine prost luminată, mult cenuşiu şi negru. BB îşi recunoscu totuşi profilul iar pata aceea în nuanţe mai deschise, ca o coloană, se dovedea

a fi, dacă o priveai mai bine, o fată goală ce stătea în fața lui. Prima reacție a fost un junghi în stomac, apoi îl trecu o sudoare rece; accesul de nebunie nu era departe.

— Te informez cît se poate de politicos, zise străinul rînjind mereu, că-i minoră! Așadar, o să stăm împreună la răcoare. Ca student la drept, ar trebui să cunoști prevederile legii, mai ales cînd există și martori.

— Martori mincinoși, încercă „comisarul" să zîmbească.

— Asta nu schimbă situația! Ai umblat după ea săptămîni în șir, i-ai sucit capul, ai ademenit-o călcînd în picioare morala și legea. Ți s-a întins o cursă și ai căzut în ea. Capcana s-a închis, ginerică înăuntru — nu ți se pare grozav?

Deci nu era vorba de niște șantajiști, ci de o rețea organizată cu dibăcie, în care poate că individul ăsta și nu doctorul trăgea sforile. BB înțelese că trebuie să-și etaleze atu-urile pentru a-și putea doborî adversarul. Pe loc alese tactica potrivită și se ridică în picioare.

— Stai cuminte! îi porunci grasul. Nu spre fereastră, s-ar putea să-ți afli acolo sfîrșitul. Un mic accident, ce cumplit ar fi să te trezești cu trei etaje mai jos! Ce zici de asta?

— Că *eu* ar trebui să te amenințț, zise BB zîmbind. Cît despre box, pune-l liniștit în buzunar! Nu-ți stă bine să te rățoiești cînd ești în mîna mea. Un singur lucru ai uitat: că am avut eu grijă să mă asigur pentru orice surpriză! La ora asta se știe la miliție ce faci în ciuda celor promise la

eliberare. Am anunțat cum s-au petrecut lucrurile atunci, noaptea. Să nu-ți închipui că ai venit singur pînă aici. E de ajuns să arunc sticla asta pe fereastră și ai să vezi cine-i păcălitul!

— Fals, strigă celălalt bine dispus. Dacă ar fi fost așa, nu încercai să ajungi la telefon. Ești vulpe bătrînă, fără îndoială, dar și eu am ochi, ochi buni și de nădejde; ți-am înregistrat toate mișcările...

— Afară de asta, zise BB ca să nu-și lase adversarul să se reculeagă, n-ar trebui să te încrezi prea mult în forța pe care o ai. Discutînd, apucă vaza neagră de sticlă de lîngă telefon. Vei nimeri înapoi la pușcărie de unde abia ai ieșit de cîteva săptămîni!

— Pe mine nu mă sperii. Și așa viața mea e ratată. Cazier pătat, cum se zice. O pată în plus sau în minus, nu mai are nici o importanță! Am de gînd să schimb cîteva vorbe inteligente cu dumneata.

— Prea tîrziu! N-ai auzit soneria?

Matahala luă și afirmația asta drept o cacealma, dar în clipa următoare se convinse de contrariu. Cineva suna insistent și nerăbdător. Fără să-l mai bage în seamă, „comisarul" deschise. Intră vecinul cu care juca șah.

— Așadar sîntem în trei, spuse BB epuizat și oferi scaune ambilor musafiri.

Matahala ascunse boxul în buzunar; se purta ca și cînd trecuse numai din întîmplare pe acolo într-o vizită inofensivă. Cîteva clipe se așternu tăcerea. „Comisarul" zîmbea șmecherește, grăsanul rămăsese cu chipul împietrit. Vecinul se uita

nedumerit cînd la unul cînd la altul, îşi dădu seama că ceva nu-i în regulă.

— Deranjez cumva? întrebă el.

— Da de unde, zise BB repede. E bine că ai venit! Cetăţeanul de faţă vrea să ne mărturisească unele lucruri. Adică, el este autorul scrisorii, al scrisorii către doctor, iar textul acela cam încîlcit nu înseamnă altceva decît că vrea bani.

Înainte de a termina ultima frază, grasul o zbughi spre uşă, apăsă ivărul şi o luă la goană pe scări în jos.

— La revedere, nu uita să vii cu miliţia, te aştept, strigă „comisarul" în urma lui.

2

După două ceasuri de la discuţia din barcă, TT făcu un lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată în viaţa lui: în drum spre casă îşi cumpără o sticlă de vin, se încuie în cameră, îi scoase dopul şi se puse pe băutură. Dădu pe gît două pahare unul după altul, apoi rămase pe gînduri, cu al treilea pahar în mînă. Vinul nu era cine ştie ce şi nici nu ţinea să fie, vroia doar să i se suie la cap şi să-i coloreze gîndurile în roz. Gîndurile lui care numai roze nu erau.

Dacă n-ar fi fost blestematul ăsta de amor propriu, ar fi ridicat de mult receptorul şi ar fi scăpat de apăsarea pe care-o simţea. Doar cîteva cuvinte fără importanţă. „Comisarul" ar fi apreciat fără îndoială încercarea lui de a se împăca. Pentru el era poate o simplă bagatelă! TT se uita fix la paharul de vin pe jumătate golit, fără să găsească curajul să-l sune. Cuvintele pe care i le aruncase

comisarul îi ardeau încă memoria, iar expresia lapidară „te-a îmbrobodit" huruia în mintea lui ca o mașină de cusut.

Sorbi vinul rămas în pahar și deschise tranzistorul. După cîteva pîrîituri și șuierături, aparatul începu să transmită muzică de dans. Asortată la culoarea vinului gîlgîit din nou în pahar.

— Prozit, „comisare"! mîrîi el, privind fundul paharului în timp ce-l dădea pe gît. Pe urmă se opri surprins de nesăbuința purtării lui și turnă înapoi în sticlă lichidul care mai rămăsese în pahar. Ajunge! Nu ăsta era antidotul! Mai bine să cîntărească ce-i drept și ce nu în părerile lui BB. Să cîntărească fără părtinire, cu luciditate.

Simțind că îl deranjează muzica, răsuci butonul. Cutia asta de metal nichelat îl enerva și-i schimba direcția gîndurilor. Nu rămase electrotehnician și cibernetician care să nu-și fi primit porția lui de blesteme. Habar n-aveau de invenții! Jucării de ascultat muzica, doar atît au reușit să mesterească în cîteva milenii de istorie a omenirii! Ce altceva? Aparate pentru aflarea adevărului? Nici poveste! Detectorul de minciuni? Simplă bazaconie! O femeiușcă de treizeci de ani o face pe îngerul și poate fi foarte bine un diavol, o drăcoaică cu trei rînduri de coarne, care l-a dus de nas cu basme și ochi frumoși! Își aducea foarte exact aminte de cele gîndite atunci la „Ambasador". O frumusețe ca a ei, nu poate ascunde un caracter urît! Și replica ce și-o dăduse imediat: adevărații escroci se preocupă de exteriorul lor mai mult decît vedetele de cinema! Și el, ca un

bleg, mai şi făcea pe ofensatul după ce căzuse aşa de bine în cursa acestei comediantel

Îşi trase cămaşa peste cap şi sări în pijama; tocmai atunci sună telefonul.

— Ei, mai eşti supărat? întrebă „comisarul".

— Nu, strigă el şi, de bucurie, răsturnă aparatul de pe masă. Îl prinse din zbor, îl puse la loc, apoi apăsă receptorul de ureche.

— Mîine, ba nu, poimîine, îţi fac o vizită, zise „comisarul" direct. Am o grămadă de noutăţi.

3

— Ce porcărie, tună BB din uşă. Îşi aruncă neglijent fîşul pe scaun şi-şi smuci degetele pînă trosniră. TT nu-l mai recunoştea. „Cazul nr. 13" mai avusese momente de poticnire, dar fără să-l aducă în asemenea hal. Pînă şi chipul îi semăna cu idolul african al mîniei.

— Ce s-a întîmplat?

„Comisarul" se plimba într-un continuu du-te vino de la fereastră la uşă şi de la uşă la fereastră. Se opri brusc.

— Ascultă, ai văzut în viaţa ta un imbecil în carne şi oase? Puteam să-ţi aduc în sfîrşit o dovadă... am descoperit unde binevoieşte să ia masa iubita ta Rosemarie... eu cel mai imbecil dintre imbecili!

TT îşi privi interesat prietenul şi aparatul micuţ de forma unei cutii de ţigări.

— Despre ce porcărie este vorba şi cine-i imbecil? Aşteptă răspunsul dar, în faţa tăcerii celuilalt, vorbi tot el: N-o fi dracul chiar aşa de negru!

„Comisarul" scutură din cap.

— Am imprimat cu mare greutate o convorbire şi acum s-a şters jumătate de bandă!

TT mai mult bănui decît înţelese despre ce este vorba. Luă minimagul din mînă. „Comisarul" i-l smulse cît ai clipi din ochi. Respira ca un înecat.

— Asta mai lipseşte! N-ajunge că m-am purtat eu ca un tîmpit la pătrat, acum vrei să strici tu şi restul? Abia am obţinut aparatul ăsta scîrbos de la cumnatul meu şi s-a dus dracului imprimarea! Află ce s-a întîmplat: grasul era la birt... Se răzgîndi şi puse în funcţiune minifonul.

Aparatul bîzîi circa cinci secunde, pe urmă se auzi un pîrîit uşor din microfon şi după alte două secunde se auzi o voce înăbuşită, prea înăbuşită pentru un laringe omenesc.

— Ce-i asta? dori să ştie TT.

— Aşteaptă şi taci!

A mai trecut o secundă, ba nu, n-a trecut, s-a tîrît ca melcul şi o voce de bas spuse ceva... La fel de sec şi deformat ca atunci, la telefon. Femeia somnoroasă care-i răspunse, era Rosemarie!

Numai să-şi obişnuiască urechea cu zgomotul de fond — murmure, zăngănit de pahare, zgomot de paşi...

— Nici scrierea cuneiformă nu-i mai greu de descifrat decît o femeie ca tine, stabili basul. Ar fi totuşi cazul să dai dovadă de o scînteie de cinste.

— Cinste? rîse Rosemarie cu ironie. Romantism desuet. Pentru mine nu înseamnă nimic. Ştii ceva, nu încerca să faci pe grozavul cu mine! Dacă n-aş fi eu, aţi flămînzi amîndoi. Cu hărnicia voastră...

— Ochii tăi ademenesc, ce-i drept e drept, dar nu-s în stare să intimideze. Pentru asta e nevoie de pumni — ia miroase aici, a doua lovitură nu te mai atinge pe viu!

— Eşti tare în exagerări. Rosemarie rîse din nou. Dar asta-i tot ce ştii! Nu uita că ultimul fraier a tulit-o.

— Ascultă-mă pe mine, vine el înapoi, o asigură basul.

— Ba mă cam îndoiesc, îl contrazise Rosemarie.

— Înapoi în sat n-are curajul să se ducă.

— Din miile de sate o găsi el unul!

— Şi banii? De unde bani ca să trăiască? întrebă basul. Răspunsul întîrzie. Rolele aparatului se învîrteau înregistrînd nişte zgomote îndepărtate.

— O mai fi avînd rezerve, acoperi vocea femeii gălăgia.

— Aş, de unde? Ce i-a mai rămas după construcţia vilei, am avut noi grijă, lună de lună...

Aici se întrerupse orice zgomot. În cameră nu se auzea decît zumzetul aparatului torcînd un fir fără sfîrşit. Banda continua să se învîrtească. Comisarul apăsă o clapă, zumzetul muri şi el.

— Da, da, uită-te la mine! Se imprimase pe bandă cel puţin încă pe-atît, se înfierbîntă „comisarul". Şi n-am ascultat-o decît o dată. Cine ar fi bănuit că, prostul de mine, o să ating butonul de înregistrare fără să observ O parte din bandă s-a derulat în buzunar; cel puţin dacă n-aş fi rulat-o îndărăt!

Nu era o dovadă chiar evidentă. Cîţi detectivi

nu sînt obligaţi să joace provizoriu rolul unor pungaşi ca să dărîme toată şandramaua! Dar observaţia ironică cu privire la cinste nu se prea potrivea cu portretul unui asemenea erou. Rîsul, strict autentic. Din aluzia grasului referitoare la ochii ei nu se putea trage decît o singură concluzie. Cine ştie de cîţi ani se ocupau cu asemenea şantaje!

— Altceva n-a mai rămas pe bandă? întrebă el.

Comisarul rîse amar.

— Ba da, ba da; cîteva ritmuri cadenţate pînă la capăt.

— Ritmuri? se minună TT.

— Da, s-au imprimat bătăile inimii mele. Pufăie ca un Diesel.

Porni iarăşi să măsoare odaia în lung şi-n lat cu chipul cuiva care a băut oţet. Ar fi trecut bucuros peste greşeala oricui, dar nu peste a lui, amorul propriu nu-l lăsa!

— Unde ai înregistrat, mă rog, toate astea? întrebă TT nemaiputînd suporta agitaţia celuilalt.

— Într-o cîrciumă pe la Foişorul de foc. Tocmai comandasem nişte ouă, cînd au intrat cei doi amici. Din fericire, nu m-au observat. Bineînţeles, că n-am putut trage cu urechea, dar minimagul...

— Ştiai că au să vină acolo?

Ezită.

— Da, aflasem. Dar nu ştiam ziua precisă. Veneau acolo o dată pe săptămînă.

— Cum ai descoperit?

— Un telefon anonim.

— Şi mie nu mi-ai spus nimic?

„Comisarul" îl examină amuzat.

— Aveam de gînd să-ţi spun atunci în Cişmigiu, dar ai sărit în sus de la început.

— Cine te-a chemat?

— Habar n-am. Un bărbat interesat în afacerea asta.

— Oare doctorul? îşi dădu cu părerea TT.

— Nu-i exclus.

Tăcură cîteva clipe. „Comisarul" cerceta vinele din lemnul mesei; cu chipul întunecat, gînditor.

— Dacă mi-aş aduce aminte, începu el deodată, ce nume purta! Un nume cu rezonanţă grecească, cu *os* sau cu *as* în coadă. Închise ochii, silindu-se să smulgă numele din uitare. Pe urmă se lăsă păgubaş.

TT era cu gîndurile la cîrciuma de la Foişorul de foc. Îi vedea pe gras şi pe Rosemarie stînd la o masă. Duduia somnoroasă rîdea batjocoritor.

— Microfonul se afla chiar lîngă ei? insistă el neîncrezător.

— Sigur. Doar l-am ascuns în haina de ploaie.

— Şi cum de nu te-au observat?

— Pe mine treacă-meargă, ar fi putut să mă observe, dar haina nu. Are grijă industria noastră textilă să nu scoată prea multe culori — bleumarin, negru, verde şi gata! I-am făcut semn chelnerului şi l-am rugat să-mi agaţe haina în cuier. Cuierul, la nici doi metri de ei!

— Nu ţi-au zărit nici vîrful nasului?

— Nici măcar un firicel de păr.

— Toată admiraţia, „comisare"! îl lăudă TT zîmbind totodată, căci titlul îi venise pe buze spontan.

— Nu prea ai pentru ce! Auzi domnule, să scoţi castanele fierbinţi din foc şi să le pierzi pe urmă din prostie.

4

A doua zi, TT avu cea mai scurtă convorbire telefonică din viaţa lui — un singur cuvînt.

— Cînd?

Iar „comisarul" răspunse:

— Ora 7, 14 minute, 5 secunde.

TT aruncă receptorul şi-şi potrivi ceasul. Manevra asta minoră făcea parte din planul discutat de ei în cele mai mici amănunte. La ora 8 fix, TT îşi va lua haina din cuier şi rămas bun de la mătuşă-sa. La ora 8 şi 5 secunde „comisarul" va suna la uşă. Cînd se va deschide uşa mătuşa trebuia să se găsească în felul acesta cam la mijloc între ei doi. Atunci TT urma să spună: „Mătuşă, am văzut o stafie!" Dacă se întorcea către „comisar", acesta va desface sulul cu desenul şi-i va zice: „Cam aşa arăta stafia"!

BB botezase această parte a planului „Atac prin surprindere". Reprezenta numai începutul unui interogatoriu mascat.

Întrebările trebuiau să cadă asupra ei cît mai rapid, să nu-i lase timp să se eschiveze. O dată îmbrăcat TT îşi recapitulă rolul cu ochii la ceas: încă zece secunde pînă la opt!

Fugi îndărăt în camera lui, luă servieta sub braţ, apoi — direct spre cuier, zicînd:

— Mătuşă, umblă o stafie pe aici. Am văzut o stafie. Tu n-ai văzut stafia?

De la primele vorbe, mătuşa îşi pierdu cumpătul. Repetarea voită îi măcină nervii. Braţele ei, de obicei atît de agile, atîrnau acum din umeri, fără putere.

Se auzi soneria. De două ori lung, o dată scurt...

— Cine o fi așa devreme? bîigui ea. De aici încolo, evenimentele nu s-au mai desfășurat conform planului. Mătușa se trase îndărăt, fără să deschidă. Cine poate fi? Vezi tu cine-i!

Ce mai era de făcut decît să deschidă larg ușa și să lase totul în seama „comisarului". Acesta deja desfăcuse pe jumătate sulul și ezita în prag; pe urmă îl desfăcu de tot și se apropie de mătușă.

— Cunoașteți stafia asta?

În ochii ei citi doar o pîlpîire de om hărțuit.

— Mătușă, pe aici umblă o stafie! reluă TT.

— Nu pricep.

— Să fiu atunci mai explicit, atacă BB. L-am descoperit pe doctor!

Își mușcă buzele subțiri, privind fix desenul. Îl auzi zicînd iar:

— L-am văzut chiar ieri!

— Nu-i el, strigă ea. Era un strigăt de speranță și de ușurare. E cu totul altfel!

— Cine, întrebă repede BB.

— Păi...

— Doctorul? o ajută TT.

— Fără barbă, sigur că fără... Șovăia. Nu, n-are barbă. Pe chipul lui, ochii...

BB o luă mai din scurt:

— Ce-i cu ochii?

Se scutură din amorțeală.

— Nu, ați văzut un străin. Doctorul... a murit!

„Comisarul" o privi înmărmurit.

— Cum mort, de cînd?

— Mort, șopti ea și întoarse capul. Își șterse ochii cu colțul șorțului. Sînteți niște hingheri, asta sînteți!

Băieţii schimbară o privire rapidă. Deodată, în mijlocul tăcerii explodă cea mai teribilă bombă:

— Îi distrugeţi viaţa!

— Viaţa? se miră „comisarul". Cum viaţa, dacă-i mort?

— Lăsaţi-mă în pace, nu mai pot!

Mai zise ceva, dar vorbele se pierdură într-o izbucnire de suspine. Ţipa, plîngea, gîfîia; doar cîteva cuvinte sunau mai clar: „Avea de gînd mereu... m-a rugat... dar l-am sfătuit să nu facă asta... Acum, am să vă pun eu faţă-n faţă numai să mă lăsaţi în pace; nu mai pot!

— Şi pe cînd întîlnirea? întrebă comisarul neînduplecat.

Gemu ca un animal rănit.

— Mîine... mîine după masă, dacă ţineţi neapărat. Dar să nu fiţi hingheri... să nu fiţi hingheri!

5

La şase fără cinci treceau pragul restaurantului micuţ, un local de ultima categorie, unde fumul şi duhoarea îngreuiau respiraţia. Un chelner ţîfnos, cu privirea rece şi plictisită, îi conduse la o masă liberă.

— Două sticle de bere, comandă „comisarul".

— Crezi că o fi aici?

— Nu şi nici n-o să stea mult. Se teme de Lollo... mai mult decît de tine.

— Crezi că a făcut şi el parte din gaşcă?

— Posibil, dar puţin probabil, zise „comisarul" cu gîndurile aiurea.

— Ar fi singura explicaţie.

— Nicidecum. Gaşca a aflat — din întîmplare poate — despre crimă şi-l ameninţă cu denunţul.

— Ce interes ar avea?

„Comisarul" bău puţin din berea adusă de chelner şi zise:

— Să-l denunţe, n-au nici un interes; nu-i interesează decît banii pe care-i pot stoarce de la doctor ameninţîndu-l.

TT încuviinţă.

— Asta ar explica şi graba cu care doctorul a părăsit satul; prea aducea a fugă! Gaşca îşi mărise probabil pretenţiile şi el nu mai avea bani...

— S-ar putea. Dar ar fi venit oare tocmai la Bucureşti, în gura lupului?

— Poate nu ştia unde se află şantajiştii.

— Să zicem că nu ştia, îi tăie vorba „comisarul", dar de ce, după prima întîlnire n-a dispărut la fel de grăbit?

— Habar n-am.

— Nici nu-i nevoie, cred că a venit. Stai liniştit pe scaun, nu te întoarce! E în uşă şi încearcă să ne recunoască prin fumul ăsta!

TT bău o înghiţitură de bere. Mîna îi tremura. Undeva în spatele lui se afla cel care-i ucisese unchiul. Acuşi, acuşi, o să se apropie de masa lor şi o să le spună „bună seara"!

— Stăpîneşte-te, îl potoli „comisarul".

Încercă să zîmbească, dar nu izbuti. Apucă din nou paharul şi bău cu sete.

— Nu, nu-i el, spuse din nou „comisarul".

TT se întoarse abia atunci. Omul care venea spre ei cu paşi tîrşiţi, era mai bătrîn şi mai mic

de statură decît doctorul. Dar cu bărbia ascunsă într-o barbă la fel de căruntă şi de zbîrlită.

— Grădinar sau ţăran — un doctor ar avea faţa mai palidă, constată BB.

— Eu sînt doctorul, auziră lîngă ei o voce.

Rămaseră muţi de uimire. Lîngă masa lor se oprise un bărbat bine îmbrăcat, fără barbă, proaspăt ras, cu ochi în care se citea teama. Nu l-ar fi recunoscut, deşi bărbia şi o parte din obraz erau mai deschise la culoare.

— Ceva tare, un coniac dublu, comandă el.

TT tăcea, „comisarul" tăcea, doctorul privea fix masa în tăcere. După o bucată de vreme, scoase o batistă şi-şi şterse fruntea.

— Pocăit se înfăţişează criminalul, zise el cu un zîmbet chinuit. Poftim numărul de telefon al miliţiei.

Prietenii priviră cartonaşul galben cu un număr de şase cifre. Ridicînd capul, pe TT îl izbi asemănarea figurii cu desenul. Numai forma capului nu se potrivea perfect.

— Din vara lui 1946 nu mai sînt om; doctor bun am fost, dar n-am fost om. Doar o fiară hăituită. Mai întîi hăituit de mine şi de frica mea, pe urmă de alţii şi, în ultimul timp, de voi. De aceea port asupra mea numărul de telefon al miliţiei. Am chemat de cel puţin zece ori, dar cînd mi s-a înfipt în ureche vocea aceea profesională a ofiţerului de acolo, am agăţat receptorul.

Bău lacom jumătate din coniac.

— Acum s-a terminat. Dacă nu mi-o luaţi înainte, mă predau mîine, de bună voie. Azi însă,

vreau să beau! Prima dată din 1946. Își goli paharul și se duse la tejghea.

— Curios, zise „comisarul". Mi-am imaginat altfel întîlnirea asta. Cu risc și încăierări, duritatea față în față cu duritatea; și cînd colo, nimic altceva decît compătimire. Sau e un ghinionist cum nu mi-a fost dat să văd în viața mea, sau un nemernic uns cu toate alifiile, care încearcă să ne înmoaie inimile.

— Nu, nu mi se pare...

— Sst, vine!

Paharul, plin cu coniac pînă sus la buză. Doctorul privea în oglinda băuturii.

— Sper că-mi acordați sorocul cerut, pînă mîine. E mai bine să-mi pun singur cenușă-n cap. Privi neîncrezător în toate părțile. Ce-i drept, ajung la pușcărie, dar după aceea voi fi iar om normal. Din păcate, n-o să mai am dreptul să profesez!

— Sătenii din Mărginașu păreau foarte mulțumiți de dumneata, zise „comisarul".

Chipul lui proaspăt ras zîmbi trist.

— Da, ei de mine și eu de ei. Dar acum s-a isprăvit...

— Poate-i nevoie de dumneata și acolo, în închisoare, încercă TT să-l consoleze. Vocea omului, înăbușită, aproape rugătoare, îl răscolise. „Comisarul" însă, păstra pe față aceeași expresie de încordare, oarecum la pîndă, ca și înainte. Ochii îi străluceau cînd întrebă:

— Care a fost cauza morții, atunci?

— Alcoolul, zise doctorul scoțînd iarăși batista. Știți ce-i aia o luptă în încercuire? Nu, sînteți prea tineri să înțelegeți. Să dea domnul nici să nu a-

flați! Acolo soarta m-a pus față în față cu un om. Am lucrat împreună la spital.

— Unchiul meu! aruncă TT.

Scurta observație acționă asupra doctorului ca o lovitură de măciucă. Îl privi fix, pe TT, lung și pătrunzător, cu buzele strînse. Apăsat de tăcerea din ce în ce mai grea, dădu pe gît restul de coniac și porni iarăși spre tejghea.

— Chiar că nu mai înțeleg nimic, s-ar părea că grosul abia vine! spuse „comisarul" cu o mină de victimă. Uimire, îndîrjire, dezamăgire, încordare zăgăzuită — toate i se puteau citi pe chip.

Prietenul său își plimba ochii cînd la tejgheaua unde doctorul tocmai lua alt pahar de coniac, cînd la figura mobilă a lui BB care n-avea astîmpăr.

— Ce ai omule, întrebă el îngrijorat. „Comisarul" ridică din umeri, fără o vorbă. Te-a indispus comportarea lui? Mi se pare foarte normală. Îl răscolesc amintirile. De asta și bea.

— Poate.

— N-o mai face pe misteriorul! Aș vrea să știu și eu ce te-a tulburat în halul ăsta! La ce te gîndești?

— Nu gîndesc, presimt; taci, vine!

Doctorul se lăsă oftînd pe scaun. Pînă să ajungă la masă băuse o treime din pahar. Clătină restul coniacului ca și cînd ar fi vrut să dizolve niște cristale invizibile.

— Așadar, zise el cu o liniște reținută, presupui că eu l-am omorît pe unchiul dumitale!

— Firește, răspunse „comisarul" în locul prietenului său. Nu numai presupunem, ci știm!

Întîlni privirea amară care-i sfredeli ochii și-i

răpi orice urmă de siguranță. În momentul acela, singurul lucru din local, ba poate chiar din lumea întreagă, erau pentru doctor, ochii „comisarului". Nu-și desprinse privirea de la ei nici cînd duse paharul la buze.

— Doar ați plecat la drum împreună! adăugă conciliant TT în fața încurcăturii „comisarului". Adevărat?

— Da.

— Și n-ați mai ajuns la București.

— Așa-i.

— La curbă, erați tot în doi?

— Firește.

— Atunci, de ce s-a prăpădit numai unchiul meu?

— Ai avut vreme să sări? întrebă și „comisarul."

— De ce ai dispărut după asta?

Doctorul zîmbi istovit.

— Întocmai ca mîine la interogatoriu. S-ar putea să fie și acolo tot doi anchetatori, cu întrebări la fel de rapide, ca să nu fiu în stare să duc pînă la capăt nici o frază. Luă o înghițitură foarte mică și se strîmbă.

— Cum se face că dumneata trăiești și unchiul meu e mort? întrebă TT din nou.

— Nu cumva murise înainte de prăbușirea mașinii? vroi să afle „comisarul" și întrebarea lui sună tăios ca un cuțit. Sau își pierduse numai cunoștința? Atunci ai smucit brusc volanul și ai rămas acolo sus, să privești!

Întîi clătină mut din cap, cu degetele strînse în jurul paharului gol, din ce în ce mai tare pînă ce

i se albiră încheieturile, pe urmă se auzi un scrîşnet şi doctorul îşi scoase un ciob din mînă.

Mai degrabă şopti decît spuse:

— Nuu! Nu şi iar nu! Am căzut amîndoi în prăpastie. Am văzut deodată cerul sub noi şi sus, într-o parte atîrna pădurea; pe urmă n-am mai văzut nimic! Cît despre unchiul tău, îl fixă pe Ti ca un smintit, unchiul tău...

— Ce-a fost cu el?

Pe chipul lui apăru un zîmbet, care se răci repede în rînjet:

— Nu... a fost aşa... Încărcaseră pînă la cer Opel-Blitzul, lăzile de sus aveau spaţii între ele, ori s-au deplasat la curbe — nu ştiu. Înainte de curba „Agrafa de păr", una din lăzi a căzut. Eu am făcut cea mai mare greşeală din viaţa mea: am frînat. M-am oprit într-o pantă de treizeci de grade ca să ridic lada. Opelul stătea pe loc, am tras frîna de mînă şi am fugit înapoi, zece sau douăzeci de metri... Scoase batista şi-şi înfăşură mîna rănită. Nici acum nu ştiu, începu el din nou, dacă am tras prost frîna de mînă sau s-a decuplat motorul... cînd ridicam lada, am văzut maşina pornind la vale! Doamne, Dumnezeule, cum se mai învîrteau roţile, din ce în ce mai repede! Am fugit cu sufletul la gură, întîi cu lada, pe urmă fără, blestemînd şi rugîndu-mă, am izbutit să mă apuc de oblon cu ultimele puteri; atîrnam acolo dar n-am putut să urc imediat deasupra. Ei drăcie! Calcă frîna repede, nenorocitule! am urlat cu ca o fiară. Dar omul nu m-a auzit, sau nu ştia unde-i frîna — şi în sfîrşit, am ajuns sus aproape de cabină; atunci maşina a început să pîrîie şi să trozneaşcă, cerul se mu-

tase jos în adîncuri și pădurea undeva sus de tot...

Nimeni nu scoase o vorbă. Șocul îi schimbase în stane de piatră. Se uitau vrăjiți la batisa cu care celălalt își ștergea sîngele din mîna rănită. Atingea rana ușor și cu îndemînare așa cum face medicul cînd vrea să-și scutească pacientul de dureri.

— Nu știa unde-i frîna? întrebă „comisarul" cu vocea înceată dar nerăbdătoare.

Clătină mut din cap.

— Atunci *dumneata* ești șoferul? se auzi întrebarea dură ca metalul.

TT se înfioră. Încercă să se scuture din amorțeală. Ca printr-un văl, îl văzu pe doctor aprobînd din cap.

— Așadar, printre sfărămîturi a rămas doctorul!

Omul respiră adînc, parcă i s-ar fi luat o povară.

— Da, eu sînt șoferul, se întoarse spre TT, unchiul tău! N-ai fi aflat-o niciodată. Nici nevastă-mea n-ar fi aflat...

— N-a știut nimic timp de douăzeci de ani? exclamă involuntar TT care nu-și revenise bine după asemenea zguduitură.

— M-a crezut mort, pînă ce...

— ...pînă ce ai fost nevoit să pleci de la Mărginașu din lipsă de bani.

— Exact. A doua oară, cînd a trebuit să ies din pielea mea. Prima dată, în vara lui 1946, ca să n-o arunc pe nevastă-mea în mizerie, pagubele erau enorme și aveam alcool în corp; din vina mea și din ignoranța lui murise un om. Dacă punea piciorul pe frînă, altfel s-ar fi petrecut lucrurile! El însă

a încercat cît i-a stat în putere, să mențină mașina pe mijlocul șoselei. Dacă nu era curba și viteza, izbutea... dar așa, nimic de făcut. În două minute s-a ales praful. Am luat portofelul doctorului și l-am aruncat pe al meu la locul accidentului. Mă jur pe tot ce am mai sfînt că nici măcar o clipă nu mă gîndisem să-mi însușesc actele lui. Nu voiam altceva decît să fiu *eu* cel îngropat, să dispar, să scap din cleștele legii, s-o pornesc unde oi vedea cu ochii, sus, la vreo stînă...

Vorbea cu chipul încordat și cenușiu ca fierul. În ochi o privire sticloasă.

— Pînă-n toamnă lucrurile au mers cum au mers, la tăiat lemne în pădure, am cîștigat ceva bani. Aveam îmbrăcăminte și un acoperiș sigur deasupra capului. Pe urmă a venit razia și m-a trimis la Orțișoara.

— Așa scria pe actele doctorului, se amestecă TT.

— Da, dar, acolo s-ar fi văzut imediat că nu-s eu doctorul. Deși aveam aceeași culoare de păr, aproape aceeași înălțime; însă la Orțișoara oamenii își cunoșteau doctorul!

— Cum ați ajuns la Mărginașu, întrebă „comisarul" folosind instinctiv pluralul.

— Printre hîrtiile doctorului era și numirea lui la Mărginașu. Și o copie a autobiografiei. M-am agățat de firul acesta de pai ca un înecat...

TT îl privi atent... Nici o trăsătură a feței nu amintea fotografia cu sticla de bere. Fără motiv îi răsări din amintire imaginea florilor albe și a candelei pe care o văzuse arzînd în fiecare vară.

— La soție nu v-ați gîndit?

— Pentru ea eram mort; chiar și pentru mine tot mort eram. Devenisem altul și mă străduiam să cred și eu.

— Adevăratul doctor n-avea rude? întrebă comisarul.

— Din fericire nu. Avea însă cunoscuți și unul dintre ei... se întrerupse, privirea i se tulbură.

— A venit cineva la Mărginașu, nu-i așa?

— Cineva? O liotă. Nu mai ieșeam din jocul de-a v-ați ascunselea. Unul din ei s-a încăpățînat. Cînd am dat ochii cu el n-am avut încotro și am pus cărțile pe masă.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Acum doi ani. Dacă mă predam atunci era mai bine! Cît pe-aici s-o fac, dar prea devenisem medic, prea eram altul și mi-a fost frică...

— Ați fost așadar medic fără să studiați medicina? întrebă „comisarul" uluit.

Rîse fără glas.

— Ehe, am studiat medicina, am studiat-o zi și noapte, mai abitir poate, decît oricare altul. Stăteam continuu cu cuțitul la gît, trebuia să intru în rol. Aveam de altfel o oarecare practică din timpul războiului. Am asistat la sute de operații. N-am fost un doctor rău, nu, sînt foarte sigur că nu. Dar mîine asta n-o să mă ajute prea mult! Oftă și ceru o țigară.

În timp ce-i întindea peste masă pachetul început și bricheta, TT îl întrebă:

— Șantajistul e un bărbat înalt și puternic? Îl cheamă Lollo?

Auzind numele, strînse din dinți, iar înclinarea înceată a capului o luă înaintea răspunsului.

— Un bandit! Îmi zugrăvea mereu ce mă aşteaptă dacă... — dar să lăsăm asta.

— Ţi-a stors mulţi bani?

Probabil mulţi, dacă îşi lărgi nodul cravatei ca şi cînd l-ar fi strîns cineva de gît. Suflă grăbit în aer nori de fum.

— Aproape tot ce cîştigam, şi munceam pe rupte!

— Mîna dreaptă tot mai sîngerează, zise „comisarul" după o pauză. Vă amintiţi cumva dacă şi atunci, la locul accidentului, aţi sîngerat?

Chibzui şi răspunse zîmbind.

— Firește, mi-am zdrelit palmele... Tresări fără veste. De unde ştiţi?

TT îl privi pe „comisar" întrebător.

— Dar o bătrînă fără dinţi, cunoaşteţi?

— Mama şantajistului! Venea deseori după bani. Şi dacă nu eram acasă, trebuia să-i las în pod.

— Sub nişte doage vechi? întrebă TT începînd să vadă mai clar.

Omul tresări iarăşi dar nu se întrerupse, încercînd să-şi ducă pînă la sfîrşit gîndurile.

— Pe urmă n-am mai avut nici un sfanţ. Lollo mă ameninţa. Maică-sa a stat la Timişoara o săptămînă şi mă chema la telefon în fiecare zi la aceeaşi oră. În cele din urmă n-am mai avut încotro. Aşa a aflat nevastă-mea că trăiesc. Mi-a adus şi bani.

Prietenii se uitară repede unul la altul cu gîndul la plicul galben.

— Cine a schimbat filmul? întrebă TT încordat.

— Am fost proşti ca noaptea! zise el mînuind grăbit linguriţa cu frişcă în cupa argintie. Nu ne-a lipsit decît experienţa, data viitoare însă...

Ce s-a întîmplat „data viitoare" în „Cazul nr. 14" ar trebui povestit.

Redactor: WILMA MICHELS
Tehnoredactor: ing. MIHAIL PUNGĂ

Bun de tipar: 7.II.1974. Apărut: 1974.
Coli de tipar: 7,125. Tiraj: 96 400+140 exemplare broşate.

Tiparul a fost executat sub comanda nr. 53 la Întreprinderea Poligrafică „Crişana", Oradea strada Moscovei nr. 5
Republica Socialistă România

facla

În EDITURA FACLA au mai apărut:

- HORIA TECUCEANU
  Greşeala căpitanului Apostolescu
- IOAN IANCU
  Acţiunea „Banana“

În curs de apariţie:

- HORIA TECUCEANU
  Căpitanul Apostolescu şi identificarea

Lei 6,25